

9 TL (KDV DAHİL)

EKO IQ

HAZİRAN 2012 SAYI:18

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

Yeni Bir Umut RIO+20

Sürdürülebilirlik Milli
Takımımız RIO+20'de
"En İyi 25 Uygulama"

Bayramiç
Tohum Takas
Şenliği'nin Ardından

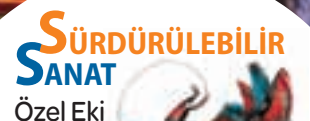
Gelecek Kuşakların Haklarını
Kim Koruyacak? Yeşil
Ombudsmanlar

Samur Kürkten
Hamur Kürke MODA
SÜRDÜRÜLEBİLİR Mİ?

Yaşamak için Kaçanlar: Ekolojik Mülteciler

En Sürdürülebilir 100 Şirket

myclimate
Türkiye
Karbon Nötr Basılı Materyal
© myclimate Türkiye - İklim Koruma Ortaklığı

**SÜRDÜRÜLEBİLİR
SANAT**
Özel Eki

Farkındayız...

Doğaya saygılı ve yüksek sağlık standartlarını ön planda tutan teknolojilerle, sağlamlığı konforla birleştiren buluşlarla **"farkındalık yaratan"** ürünler geliştiriyoruz... Tasarımlarımızda doğadan ve tarihten ilham alarak Seramik Sağlık Gereçleri ve Armatür üretiyoruz... Ülkemize uluslararası ödüller getiren tasarımlara imza atıyoruz... Yüksek düzeyde su ve enerji tasarrufu sağlayan çevreci ürünleri günlük kullanıma sunmak için çalışıyoruz... Başarıya **"ilk'leri, yenilikleri, farklılıkları"** yaratarak ulaşmayı hedefliyoruz... Ve gelecekte daha yaşanabilir bir dünya için bugün atacağımız adımların ne kadar önemli olduğunu farkındayız!

Geçmişe bağlıyız, şimdiye saygılıyız ve geleceğe **"farklı"** bakıyoruz!

Barış Doğru
baris@ekoik.com

Karınca ile...

Sürdürülebilirlik bir yolculuktur.

O nedenle “nereye gidiyorsun karınca kardeş?” sorusuna “Hacca” diye yanıt veren karıncanın, yüzüne eşek gibi sırtanlara verdiği yanıt akıldan çıkarmamak lazım: “Tamam belki varamam ama yolunda ölürüm”.

İnsanlarda çok yaygın bir kanı var: “Çevre dostu ürün mü olur, yeşil bina olur mu, çevreci çamaşır makinesi de neymiş, onların hepsinin nasıl bir çevresel etkisi olduğundan haberin yok mu senin” diyen bilmişlere, cevap vermenin dayanılmaz hafifliğini ve çoğu zaman nafileliğini sık sık hissediyorum. Ama veriyorum: Çamaşırlarımızı küllü suyla, derede yıkıyorsanız, tabii ki çevreci çamaşır makinesinden, yeşil deterjandan söz edilemez. Ama aranızda böyle biri var mı? Sazdan kulübelerde yaşıyor, ısınmayı, ormanlardan topladığı kırık odun ve çalı parçalarından sağlıyorsanız, LEED sertifikasını sonsuza kadar aşağılayabilirsiniz (gerçi bir ekolojistin pek seveceği bir davranış biçimi olmasa gerek) ama kaç taneniz böyle yapıyor? Ben daha çok, hava soğudukça, kombilerinin ayarını durmadan artıranları görüyorum da!

Lafı uzatmayalım. Akli başında ve birazcık sürdürülebilirlik literatürünü bilen herkes, çevresel etkisiz hiçbir maddi üretimin olamayacağını bilir. Yeşil veya çevre dostu tabirleri birer eğretilmeden ibarettir. Daha doğrusu, sadece diğer ürünlere yönelik bir kıyaslamaya işaret eder. Ancak “Daha iyi, daha iyidir”. Mutlak iyi yoktur. Mutlak “Yeşil” yoktur. **Daniel Goleman**’ın dediği gibi, “*Yeşil bir seraptır*”. Ama böyle diye, fosil yakıtları su gibi kullanan, atıklarını doğaya döken, verimsiz, çevresel

etkileri gözardı eden, hem biyolojik ekosistemlere hem de insan biyolojisine son derece zararlı maddeleri ürünlerine ve üretim süreçlerine bolca boca edenlerle, bunlara azami özen gösteren, her gün yenileştirmeler yapanları aynı kefeye koymak mı gerekir? Bir kıyaslama yapamaz mıyız? Yapmamalı mıyız?

Dedik ya, sürdürülebilirlik bir yol, bir süreçtir. Bitmiş bir zafer noktası değil. Aynı karınca hikâyesindeki gibi, yola düşmek az şey mi?

+++

Karıncayı aklımıza düşüren biraz da, kısa bir zaman önce, dostumuz, **Enerji Mimarı Çelik Erengezgin**’in yolladığı bir e-mail oldu. İnternette dolaşan, gerçekten trajik bir hikâyeye kayıtsız kalamamış ve “Bir İnsanlık Ayıbı” diye kısa bir metin kaleme almış. “*Bir karınca yuvası sulu çimento ile doldurulup yuva içindeki yapılar, bozulmasın diye çimento tabakası ile kaplanıp kurutuluyor ve sonra ‘tarihi eser kazısına benzer bir çalışmayla’ karınca mimarisi ortaya çıkarılıyor*” imiş. Meçhul yazar, “Karıncaların, boyutlarına oranla düşünüldüğünde, insanların, dünya harikalarının

dan Çin seddi için yaptığı çalışma ile eşdeğer bir çalışma yapıldığı anlaşılıyor. Yani, bir DÜNYA HARİKASI inşa etmişler. Bundan sonra karıncalara daha bir başka gözle bakacağımızı düşünüyorum” buyurmuş.

Şöyle yanıtıyor bu trajik metni olanca nazikliğiyle Erengezgin: “Lütfen şöyle düşününüz: Günün birinde uzaylılar, sizin yaşam alışkanlıklarınızı ve yerleşim kurgunuzu çok merak etti diyelim. Bilmediğimiz bir gaz gönderdiler, nefessiz kalarak ölmenizi ve kaskatı kesilmenizi sağladılar. Ev bark, yollar, dükkânlar ve tüm eşyalar da taş kesildi bu arada. Başladılar inceleme yapmaya. Ortada donmuş bir yaşam tablosu var. Poz poz fotoğraflar çekiliyor. Aman ne harika!.. Tam incelemelik! Bir grup uzaylı varlık da bu inceleme yöntemini alkışladı, yere göğe koymadı (Tıpkı bizim yaptığımız gibi...) ‘Breh breh! Şu geberttiğimiz insanların yaşam tarzına bak!’ dedi. Paylaşmadığı dostu kalmadı.

Yedi sülalenizi, çoluk çocuğunuzu ve torunlarınızı kaybettiğiniz bu katliamda bir kenarda sağ kaldınız diyelim. Neler hissederdiniz çok merak ediyorum. Bunu yapanların geçmişinden mi başladınız, yoksa ‘öğrenmenin sonu yoktur!’ mu derdiniz?”

Şimdi bu noktada, doğru bildiği yolda ilerleyen, çabalayıp duran karıncayı mı örnek alırdınız kendinize, sınırsız “araştırma” tutkusuyla “*karınca yuvasını sulu çimentoyla dolduranları*” mı? İnsanlığın geleceğini biraz da bu yanıt belirleyecek. Haziran ayında, insanlığın geleceği açısından son derece önemli tartışmaların yaşanacağı **RİO+20**’de karıncaların kazanması dileğiyle...

BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
adına sahibi
Zülfükar Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Dicleli dergi@ekoIQ.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Art Direktör
Özlem Sarar D.

Editör
Balkan Talu balkan@ekoIQ.com
Duygu Yazıcıoğlu duygu@ekoIQ.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve Arı Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğan - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü,
Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu Üyesi, Yeşil Bilgi
Platformu Yöneticisi
Dr. Erhan Baş - Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim
Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye
Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme Müdürü
Engin Güvenç - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma
Derneği Genel Sekreteri
Prof. Dr. M. Pınar Mengüç - Özyeğin Üniversitesi, Enerji,
Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji,
Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu Başkanı

Reklam Koordinatörü
Semra Akyüz semra@ekoIQ.com

Yazı Kurulu
Barış Gencer Baykan, Deniz Sözüdoğru

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Mutlu Dişer, Eren Dönmez, Hilal Gülyurt, Özgür Güvenç

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abonelik
Neslihan Öztürk
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Yayın Adresi:
BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak, No: 5 SBK İş Merkezi,
B Blok Kat: 3 Kısıklı - Üsküdar 34692 / İst.
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL
Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Dağıtım: Dünya Süper Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Tel: 216 68119 67-68 Fax: 0216 680 39 73

Ayda bir yayınlanır. Yerel Süreli Yayın
ISSN 1309-441-6

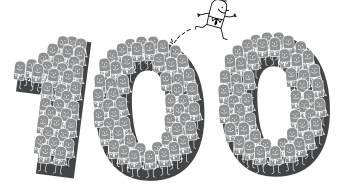
www.ekoIQ.com

KAPAK FOTOĞRAFI: UN Photo/Shareef Sarhan

İÇİNDEKİLER

22 En Sürdürülebilir 100 Şirket Hangisi?

Corporate Knights 'ın Dünyanın En Sürdürülebilir Şirketleri 2012 çalışmasında birincilik Danimarkalı Novo Nordisk'in oldu. 100 şirketlik listeye Türkiye'den girebilen yok.

28 “Samur Kürk”ten “Hamur Kürk”e... Sahi, Moda Sürdürülebilir mi?

Modanın sürdürülebilirliği son yılların popüler tartışma konularından biri. Peki, özünde değişkenlik yatan bir kavramın sürdürülebilirliğinden söz edebilir miyiz, yoksa “Sürdürülebilir Moda” kalıbı geçici bir akım, gözde yanılmaya sebep olan bir oksimoron mu?

40 Bayramiç Tohum Takas ve Yerel Ürün Şenliği'nin Ardından

Türkiye'nin ekolojik tarımsal kalkınma alanında ilk mucizelerinden birini gerçekleştirilmeye aday olan Bayramiç'e dikkat!

46 Enerji ve Çevrede Yeni Gelişmeler

Dünyanın önde gelen araştırma ve danışmanlık kuruluşlarından Frost&Sullivan enerji sektörünü mercek altına aldığı araştırmasında 2012 küresel enerji ve çevre pazarına ilişkin üç öngöründe bulunuyor. Detaylar EKOIQ'da.

48 Hayat Ağacı, Bilgi Ağacı, Darağacı

Hayat ağacının farklı çağlarda ve farklı toplumlarda karşımıza çıkması, efsanelerden hikâyelere geçmesi, şairleri ve yazarları cezbetmesi aslında kimseyi şaşırtmamalı. Heyzen Ateş yazdı.

51 Yeni Bir Umut: Rio+20

Rio+20 Zirvesi hazırlıkları tamamlandı. Zirvede Türkiye'yi temsil edecek “En İyi 25 Uygulama” ile ilgili sorularımızı SKD Genel Sekreteri Engin Güvenç yanıtladı. “25 En İyi Uygulama”dan öne çıkanlar EKOIQ sayfalarında...

68 Rio+20 Konferansı'na Genel Bir Bakış

Rio+20 Zirvesi'nin önümüzdeki dönem için önemli bir fırsat olacağını düşünen, Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Direktörü Sibel Sezer, Zirve'nin politik düzeydeki bir belgeyle sonuçlanabileceğini söylüyor.

86

72 “Çevreci Değilim ama Çevrecilik Bana Kaldı”

Heybeliadalı Süleyman Durmuş talebelerden vicdani retçilere, askerlerden sporculara kadar herkesi ortak bir çevre hareketinde buluşturmaya başarmış.

76 Yaşamak için Kaçanlar: Ekolojik Mülteciler

İlk kez 1976’da Lester Brown’un bir makalesinde telaffuz edilen Ekolojik Mültecilik önümüzdeki dönemde daha fazla gündeme gelecek gibi görünüyor.

80 “Yaşamın Muazzam Karmaşıklığını Anlamak”: Ernst Callenbach

Yeşil literatürün önde gelen yazarlarından olan ve geçtiğimiz ay kaybettiğimiz Ernst Callenbach, Ekotopya romanıyla ekoloji alanına yeni bir soluk vermiş öncü yazar ve düşünürlerden biriydi.

82 Gelecek Kuşakların Haklarını Kim Koruyacak? Yeşil Ombudsmanlar

Çevre hukukçuları doğanın ve gelecek kuşakların haklarını korumak için vekil öznelerin tayin edilebileceğini savunuyor.

86 Deniz Bitti(mi)

Denizlerde neler oluyor? Dünya denizlerinde yaşam bitiyor mu, yoksa söylenenler yalnızca felaket senaryoları mı? Greenpeace Akdeniz Denizler Kampanyası Sorumlusu Banu Dökmecibaşı yazdı.

92 KSS ve REAP

KOBİ’ler büyük ölçekli işletmelerin de ilk alım yaptıkları şirketler haline dönüşüyorlar. Onlara bu konuda en büyük desteği verense, BM Smaik Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) Sorumluluk Sahibi Girişimcinin Başarı Programı REAP.

94 Dünyanın İlk Odun Bazlı Biyodizel Biyorafinerisi

UPM, Finlandiya’nın Lappeenranta şehrinde ham Tall yağından biyoyakıt üretecek bir biyorafineri projesine yatırım yapıyor.

98 Nasıl Ekolojik Gezgün Olunur?

Nasıl geziyorsanız, osunuz! Ekolojik gezgün olmak o kadar da zor değil. Yeter ki isteyin ve samimi olun...

104 “Seragazi Salımlarımızın Yüzde 9’u Atık Kaynaklı”

Atık sorununun küresel iklim değişikliğiyle de ilişkili olduğunu belirten Recydia Genel Müdürü Dr. Oğuz Can’a göre Entegre Atık Yönetimi, problemin çözümünde kritik öneme sahip.

108 WWF-Türkiye Panda Dükkânı İftiharla Sunar

WWF-Türkiye’nin resmi alışveriş sitesi olan Panda Dükkân’daki çevre dostu ürün seçeneklerini alarak çevreye verdiğimiz zararı azaltabilir, sürdürülebilir firmalara küçük bir soluk verebiliriz.

112 Geleceğin Tohumları Kent Bahçelerinde Atılıyor

2050’de dünya nüfusunun yüzde 75’inin kentlerde yaşayacağı tahmin ediliyor. Peki, gıdalar nasıl üretilecek? Daha da önemlisi kentliler doğa bilgi ve algısını nasıl edinecek?

HER SAYIDA

6 Haberler Masal Okulu Açıldı, Çevre Lisanslarında Yumurta Kapağı Dayandı, Yıldızlar Dünya Saati’nde Buluştu...

96 Uygarca Sivil Gücün Dönüşümü - Toplulaşan Bireysel Hareketler

102 Köşe Minderi Bütün Bunlar Gerçekten Oluyor

116 Gözümüzden Kaçmayanlar Gözü olmayan balıklar ve karidesler ile kısıkaçları olmayan yengeçler; Bakanlık “ürünleri tarlada, serada denetleme” talimatı verdi; PlanetSolar dünya gezisini tamamladı...

118 Trend Bırakma Bu İşleri, Amatör Ahşap İşleri; Atmayın, Biz Onlardan Defter Yapacağız...

120 Kitap İyilerin Yanında: Vandana Shiva; Yeşil Ekonomi; Sürdürülebilirlik Stratejisi

Blue Life^R

Mavi gezegenimiz için...

MAVİ GEZEĞEN HEP MAVİ KALIR MI?

Gezegennemizde yaşamın sürdürülebilir olması için, kaynakları koruma sorumluluğunu üstleniyoruz. Bu sorumluluğumuzu, tüm süreçlerimize Blue Life felsefemizi yansıtarak yerine getiriyoruz.

Blue Life; Vitra, Artema ve Vitra Therm'den oluşan Eczacıbaşı Yapı Ürünleri Grubu markalarımızın üretim, tasarım ve yönetim süreçlerini kapsayan bir sürdürülebilirlik felsefesidir...

Bir üretim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; üretim sürecinde yenilenemeyen doğal kaynak tüketimini en aza indirmektir. Bunun için hammaddenin bilinçli kullanımına ve doğaya geri dönüşümünü sağlayan teknoloji yatırımlarına önem veriyoruz. Bu şekilde, doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, üretim aşamasında da gözetiyoruz. Tesislerimizde çeşitli geri dönüşüm sistemleri geliştirerek hammadde ve enerji kullanımlarındaki kaybı en aza indiriyoruz. 2007 yılından

bu yana en uygun teknolojilerden yararlanarak, etkin atık su arıtma yöntemlerini kullanıyoruz. Seramik pişirimi sırasında gerçekleşen enerji kaybını en aza indirmek amacıyla tesislerimizin fırın ısıtılarda her yıl %15 enerji tasarrufu sağlıyoruz. Fabrikalarımızda atık kağıt geri kazanımı ve dönüşümüne yönelik gerçekleştirilen inovasyon çalışmalarını doğrultusunda ise her yıl kesimden kurtulan 17.178 ağaç, oksijen yaymaya devam ediyor.

Bir yönetim felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; çalışanlarımızla, paydaşlarımızla ve toplumsal faaliyetlerimizde sürdürülebilirliği esas almaktır. Çalışanlarımıza su ve enerji tasarrufu eğitimleri veriyor, birlikte sürdürülebilirlik kavramının önemini vurgulayan projeler üretiyoruz. Beraber çalıştığımız kurum ve kuruluşların da sürdürülebilirlik konusundaki yaklaşımlarını önemsiyoruz. 2007 yılından bu yana gerçekleştirdiğimiz

Eczacıbaşı Hijyen Projesi kapsamında, Yatık İlköğretim Bölge Okulları'ndaki öğrencilere kişisel hijyen konusunda eğitimler veriyoruz. Okullardaki banyo ve tuvaletleri yenileyerek daha çağdaş, kaliteli ve sağlıklı yaşam koşulları sağlıyoruz.

Bu projelerimizin uluslararası ödüllere layık görülmesinden gurur duyuyoruz.

VitrA

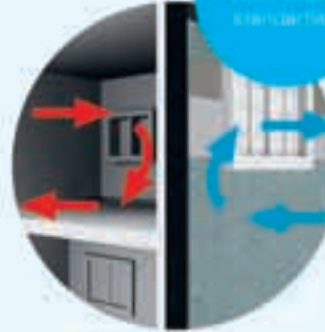
ARTEMA

Dünyanın en az su tüketen klozet: 2,5/4 lt suyu

250 adet Vitra 2,5/4 lt klozet, 1 yılda 3 olimpik havuz dolduracak kadar su tasarrufu sağlar.

İki yalıtımlı Vitra Therm kanallar

Vitra Therm ile yalıtılmış bir binadaki yıllık enerji tasarrufu 103 ağaçın sağlayacağı faydaya eşittir.

İnce karı: Slimetric

Ağırlıkları %50 azaltılmış olan Vitra Slimetric karolar, ambalaj, uygulama ve enerji tasarrufunun yanı sıra seviyette de %33 tasarruf sağlar.

Suya sahip çıkan tasarım: Debi regülatörlü el duşu

Bir yılda, bir ailenin kullanacağı kadar suyu, iki ailenin kullanabilmesini sağlar.

Bir tasarım felsefesi olarak Blue Life

Blue Life; doğal kaynakları koruma sorumluluğunu, konutlar ve toplu kullanım alanları için sunduğumuz ürünlere de taşımaktır. Bu nedenle kişi başına düşen su tüketimini akıllı tasarımlarla en aza indirmek, tasarım felsefemizi oluşturuyor. Geliştirdiğimiz pisuvar, klozet ve armatürlerin kullanımının kazandırdığı yıllık su hacmi hane başına 190 tonu geçiyor. Bu, 190 ton suyun barajlarda kalması demek. Suyun barajlarda kalması aynı zamanda elektrik tüketiminde ve karbon salınımında önemli oranlarda tasarruf sağlanması anlamına geliyor. Bu kapsamda üretilen 2,5/4 lt klozet, dünyanın ilk Almanya LGA Enstitüsü onaylı klozettir.

Tüm bunları mavi gezegenimiz hep mavi kalsın diye yapıyoruz. Her an doğal kaynakları koruma sorumluluğuyla hareket ediyoruz. Çünkü; yaşamın sürdürülebilirliği aslında doğal kaynakların sürdürülebilirliği demek. Çünkü biliyoruz ki; daha iyi bir hayat için, yerine koymadan tüketmek tek yol değil.

Her Şey “Ülkem İçin”

Çevre faaliyetleri konusunda sektörünün öncülerinden olan Zorlu Tekstil Grubu'nun 2010 yılından bu yana sürdürdüğü “Ülkem İçin Ormanı” ağaçlandırma projesi Nisan 2012'de tamamlandı ve proje kapsamında dikilen fidan sayısı tam 56 bine ulaştı. Grubun, sosyal sorumluluk projeleri dahilinde gerçekleştirilen ağaçlandırma çalışmalarıyla Zorlu Tekstil Fabrikası'nın karbon salımının yarattığı etkinin de sıfırlandığı açıklandı. Grup, “Zorlu Tekstil Ormanı” projesiyle, orman varlığının korunması ve ormanların geliştirilerek yeni orman alanları yaratılmasının yanı sıra, kurumların sahip olması gereken çevre bilincinin öneminin de altını çizmeyi hedefliyor.

Markalar Sürdürülebilirlik Yolunda

Sürdürülebilirlik, çağımızın anahtar kelimesi. Artık bütün firmalar, sektörde ayrıcalıklı bir yere sahip olmak istiyorlarsa, iş uygulamalarında sürdürülebilir faaliyetlere imza atmaya özen göstermek ve “sürdürülebilir marka” olmak zorunda. Peki, sürdürülebilir marka nasıl yaratılır? Sürdürülebilir marka değeri yaratmanın, yönetmenin ve rekabetin kuralları, koşulları ve uygulamaları, 31 Mayıs 2012'de Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından Swisshotel'de düzenlenen Sürdürülebilir Markalar Konferansı'nda masaya yatırıldı. Sürdürülebilirlik ekseninde yeniden tanımlanan marka değerlerinin paylaşılması amacıyla düzenlenen konferansta sürdürülebilirlik ve marka dünyasının tüm paydaşları biraraya geldi.

“Milyonları Aç Bırakmak, GDO’lu Tohumlarla Daha Kolay”

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, Şişli %100 Ekolojik Pazar'da yaptığı ekoloji söyleşilerine devam ediyor. Bu kapsamda 14 Nisan Cumartesi günü düzenlenen söyleşinin konuğu iktisatçı yazar **F. William Engdahl**'di. İki yıl önce yine Buğday Derneği'nin konuğu olarak Şişli %100 Ekolojik Pazar'a gelen Engdahl, “**GDO’lu Tohum ve**

Gıdalarla Türkiye ve Dünyada Açlık” başlıklı bir söyleşi düzenledi. Söyleşi kapsamında Türkçe'ye yeni çevrilen “*Sahte Domuz Gribi, Sahte Gıdalar - Üstün Irk Yaratma-Dünya Nüfus Azaltımı Projeleri*” kitabını da imzaladı. **Bilim+Gönül Yayınları** tarafından Levent Kartal'ın çevirisiyle yayımlanan kitabında Engdahl, “*Milyonları aç bırakmak, gıdayı biyolojik ve ekonomik silâh olarak kullanmak, kalıtımı değiştirilmiş tohumlarla daha da kolay. Kalıtımı değiştirilmiş,*

sahte gıdalar sayesinde olmadık hastalıklara maruz bırakıyoruz. Tohum şirketlerinin gıda kontrolüyle dünya nüfusunun azaltımı gerçekleşiyor” diyor. Yazarın değindiği en ilginç hususlardan biri de aile planlaması, doğum kontrolü, tarımda sözde “yeşil devrim”, moleküler biyolojideki gelişmeler, biyo-yakıt, biyo-teknoloji,

Dünya Sağlık Teşkilatı, Dünya Bankası ve Rockefeller Vakfı'nın bu gizli amaca odaklı olduğu. Engdahl'e göre, küçük bir elit dışında kalanlar bu gizli amaçtan habersiz. Oysa biyo-savaş için hazırlıklar aralıksız devam ediyor. Domuz gribi diye bir salgın korkusu yaratılarak insanlar aşıyla boş yere hasta ediliyor. Engdahl'in anlattıklarından sonra kısa bir hatırlatma yapalım: Daha önce Kuş Gribi ile küçük tavuk çiftliklerine büyük bir darbe vurulmuş, tavuk üretim işi dünyada beş büyük şirketin tekeline girmişti.

İlk Dikey Bahçe Siemens'ten

Bahçeyle ilgili bildiğiniz her şeyi unuttun. Mesela doğada yatay olarak bulunan bir alan olduğunu. Karşınıza duvara yapışık, dikey bir bahçe çıktığında ise şaşırmayın. Zira o an teknolojiyle çevre bilincinin bulunduğu yerin tam ortasındasınız; tadını çıkarın! Sayıları giderek artan “dikey bahçeler” duvarları gri beton görüntüsünden ve alacalı bulacalı reklam afişlerinden kurtarıp yemyeşil bir bahçenin konuşlanma mekanı haline getiriyor. Türkiye'deki ilk dikey bahçeye ise Siemens Ev Aletleri imza attı. Tarlabası'ndaki tarihi bir binanın cephesinde, 90 metrekarelik yüzey üzerinde oluşturulan dikey bahçede

4 bin adet canlı bitki kullanıldı. Sekiz farklı bitki türüyle martı sembolleri, Siemens logosu ve doğa temasının işlendiği bahçe, özel sulama ve gübreleme sistemiyle altı ay boyunca burada yaşamaya devam edecek.

Enerjisi düşük ama havası hep yerinde.

Bosch Super DC Inverter klimalar,
bekleme konumundayken bile %80 enerji tasarrufu yapar.

Bosch Super DC Inverter klimalar, TÜV tarafından test edilmiş ve enerji değerleri onaylanmıştır. Yüksek enerji tasarruflu bu klimalar, 1 Watt standby teknolojisi sayesinde %80 daha az enerji harcar. Yani diğer klimalar bekleme konumunda 5 Watt harcarken, Bosch Super DC Inverter klimalar sadece 1 Watt elektrik tüketir. Bosch Super DC Inverter klimalar, hem havanızı hem enerjinizi yerine getirir. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Okullar Çevre için Yarıştı

Volvo, gençleri çevre konusunda bilinçlendirmek ve hatta harekete geçirmek amacıyla Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) işbirliğiyle uluslararası platformda “**Volvo Adventure Çevre Yarışması**” düzenledi. 59 projenin yarıştığı yarışmanın Türkiye finalistleri açıklandı. Birinciliği “Glassful of Life - Bir Bardak Dolusu Yaşam” adlı projeye kazanan **Çevre Koleji** ekibi, bu ay İsveç’te düzenlenecek uluslararası finalde Türkiye’yi temsil edecek. Yarışmada derece alan okullardan; **Amasya Mehmet Bilgili İlköğretim Okulu** “Dökmeyin, Geleceği Kirletmeyin” adlı projesiyle ikincilik, **Bolu Anadolu Öğretmen Lisesi** ise “Doğanın Plastik Poşetlerden Temizlenmesi” adlı projesiyle üçüncülük ödülüne hak kazandı.

Enerjisa Rüzgâra İmzasını Attı

Türkiye’de elektrik sektörünün öncülerinden olan Enerjisa, 142,5 MW gücündeki **BARES Rüzgâr Santrali** projesi için 135 milyon Euro’luk finansman paketini imzalayarak, rüzgâr enerjisi alanının da büyük bir oyuncusu olduğunu kanıtladı. Zira santral tamamlandığında, 142,5 MW gücüyle Türkiye’nin en büyük rüzgâr santrallerinden biri olacak. Türkiye’nin tek sahadaki en büyük rüzgâr santrallerinden biri olan ve 52 türbinle yılda yaklaşık 500 GWh enerji üretecek olan santral 2012 yılında devreye alınacak.

Son 20 Çift “Grus grus archibaldi”

Doğa Derneği ve Dünya Turna Vakfı uzmanları tarafından iki yıldır yürütülen çalışmalar sonucunda, Doğu Anadolu’da yaşayan turnaların dünyadaki tüm turnalardan farklı bir alttür olduğu keşfedildi. Şimdiye kadar diğer turnalarla aynı olduğu

zannedilen Anadolu dağ turnalarının diğer turnalardan en önemli farkı ise başlarında kırmızı bir leke bulunmaması. İşin acı tarafı ise dünyanın en nadir rastlanan turnası olduğu ortaya konan **Anadolu dağ turnasının** (*Grus grus archibaldi*) tüm dünyada 20 çiftten az kaldığının da ortaya çıkması. Ardahan, Kars, Erzurum, Erzincan, Muş, Sivas ve Van’da yaşıyor; çok az sayıda da Kafkasya’da görülmüyorlar. Tehditlere karşı acil önlem alınmazsa bu nadir canlının yeryüzünden silinmesinin an meselesi olduğunu belirten Doğa Derneği Genel Müdürü Engin Yılmaz, “Anadolu kimliğinin ayrılmaz parçası turnalar için de seferber olmalıyız” şeklinde konuştu.

Permakültür Ne Ola ki?

Permakültür nedir? Nasıl yapılır? Cevap yoksa, paniğe mahal yok. **Yeryüzü Derneği** 8-16 Haziran tarihlerinde tüm bu sorulara ve daha fazlasına yanıt bulabileceğimiz bir etkinlik düzenliyor: **Permakültür Tasarım Kursu (PDC)**. Etkinlikle permakültür kavramının öğrenilmesi ve böylece çevremizdeki bütün yaşam formlarıyla ve onu içeren doğayla uyum içinde yaşamının öneminin kavranması amaçlanıyor. Bu kapsamda kurs dahilinde ele alınacak konulardan bazıları şöyle: Doğal tarım, atık dönüşümü, uygun teknolojiler ve yenilenebilir enerji, ekolojik mimari, sosyal permakültür, kentte permakültür ve aquakültür... Detaylı bilgi için, www.yeryuzudernegi.org’a göz atabilirsiniz.

İtinayla Doğa Keşfedilir

Yine bahar geldi. Doğa yeniden canlandı. Gökyüzünde, toprağın altında, ağacın üstünde, suyun içinde, her yerde hayat var. Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği’nin Kaz Dağları’ndaki **Çamtepe Ekolojik Yaşam Merkezi**’nde 18-20 Mayıs tarihlerinde düzenlediği **Doğa Gözlem Okulu**’nda birbirinden farklı bu yaşamların izi sürüldü. Katılımcılar öten kuşları dinledi, bitki, böcek ve bulutları gözlemledi. Doğa Gözlem Okulu’na katılanlar ister şehirde ister yabanda olsunlar doğaya daha yakından nasıl bakabileceklerini öğrenip, beş duyularıyla doğayı keşfettiler. Etkinlik kapsamında doğa ve ay takvimi takip edilerek, doğanın döngüleri üzerine sohbetler de gerçekleştirildi.

YARINLAR İÇİN BUGÜNDEN SORUMLUYUZ!

Yenilenebilir enerji yatırımlarına önem veren Zorlu Enerji, Türkiye’de bir ilke daha imza atıyor. Uygulamaya koyduğu “Enerjimiz Çocuklar İçin” projesiyle 6-12 yaş arası ilköğretim çocuklarında, enerji, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji tasarrufu konusunda farkındalık yaratmayı hedefliyor.

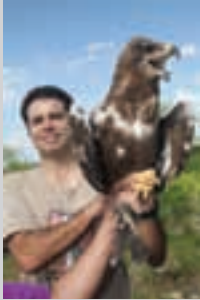

Özdilek'e Çevreci Tesis Ödülü

Özdilek, Bursa sınırları içinde çevresel konularda eşitsizlikleri azaltmak ve çevreye olan duyarlılığı artırmak amacıyla sanayi tesislerini teşvik etmek üzere verilen Çevreci Tesis Ödülü'nün sahibi oldu. Sağlıklı Kentler Birliği Yönetimi ve Danışma Kurulu Üyeleri tarafından belirlenen imar planı, işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı, yapı kullanma izni, ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi), atık su deşarj ve emisyon izni gibi kriterlere göre verilen ödüle hak kazanan Özdilek daha sağlıklı bir gelecek için çevreye verdiği önemi bir kez daha ortaya koymuş oldu. Kendilerini kutluyoruz...

Yeşil Küre, Şekercioğlu'nun Oldu

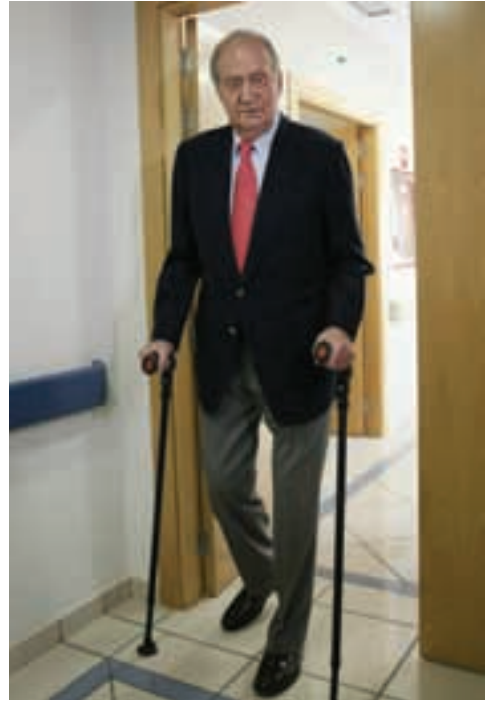
Çevre Koleji tarafından her yıl çevre konusundaki çalışmalara verilen "Yeşil Küre Ödülü"nün bu yılki sahibi, Türkiye'nin ilk tropik biyoloğu,

dünyaca ünlü ekolog, Utah Üniversitesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi ve Kars Kuzey Doğa Derneği Başkanı Doç. Dr. Çağan Hakkı Şekercioğlu oldu. National Geographic'in "2011'in Kâşifleri" ödülüne layık görülen 14 kişiden biri olan Şekercioğlu, profesyonel sdoğa fotoğrafçılığı yapıyor. Doğa ve yaban hayatı fotoğrafları, ABD National Geographic Dergisi ve BBC başta olmak üzere yüzlerce dergi, gazete, kitap ve diğer kaynaklarda yayınlanan Şekercioğlu, Türkiye'nin ilk Uluslararası Biyoloji Olimpiyatları takımında da yer almış ve Hollanda'da gümüş madalya kazanmıştı.

Kemik Kırılmasaydı İyiydi!

Skandal! Skandal! Skandal! En azılı tabloid gazetelere yaraşacak bir başlangıç olduğunun farkındayız ama geçen ay İspanya'yı sarsan olay için başka kelime aramaya da lüzum görmedik. Geçen ay tüm dünya Afrika'da fil avına giden **İspanya Kralı Juan Carlos'u** konuştu. "Skandal"ın bir diğer boyutu da Juan Carlos'un, Doğal Hayatı Koruma Vakfı'nın (WWF) İspanya Onursal Başkanı olması... Kral'ın WWF Onursal Başkanlığı'nı bırakması için sosyal medyada yayımlanan dilekçeyi kısa sürede tam 45 bin kişinin imzalaması, insanların Juan Carlos'a ne kadar kızgın olduğunun en iyi göstergesiydi. Ayrıca on binlerce kişi, sosyal medya üzerinden yaptığı çağrılarda kralı eleştirdi ve WWF Onursal Başkanlığı'nın kaldırılmasını istedi. İşin trajikomik tarafı ise şu: Kralın av sevdası, düşüp kalça kemiğini kırdığı ve Madrid'e geri

dönmek zorunda kaldığı için anlaşıldı. Yani, o kemik kırılmasaydı, kraliyet ailesi kamuoyuna açıklama yapmak zorunda kalmayacak; tüm dünya ve elbette WWF, Juan Carlos'u dünyanın en önemli çevre STK'larından birinin baş tacı etmeye devam edecekti. Kismet!

Samsun Towers'ın Elektriği Soyutwind'den

Elektrikten kaynaklanan yüksek aidat giderlerini düşürmek isteyen konut şirketleri rüzgâr türbini kurmak için harekete geçmeye başladı. Yurtdışında oldukça yaygın olan rüzgârdan kendi elektriğini üretme işi Türkiye'de henüz birkaç konut projesinde uygulanıyor. Bunlardan bir tanesi de Esenyurt'ta

inşa edilen Samsun Towers. Türkiye'nin ilk ve tek yerli rüzgâr türbini üreticisi Soyutwind, Esenyurt'ta inşa edilen Samsun Towers'la anlaşta. Bu kapsamda Soyutwind'in ürettiği rüzgâr türbinleri ilk etapta Samsun Towers'ın şantiyesinin elektrik ihtiyacını karşılayacak. Samsun Towers için rüzgâr türbini üretip altı hafta içinde kurulumunu tamamlamayı planladıklarını söyleyen **Soyutwind Genel Müdürü Serhat Ay**, "İlk etapta kurduğumuz bu rüzgâr türbini, inşaat bitene kadar şantiyenin enerji ihtiyacını karşılamaya katkı sağlayacak. Önümüzdeki dönemde Samsun Towers'ın içerisinde yer alan alışveriş merkezinin ve yine projede bulunan konutların elektrik ihtiyacını karşılamaya dönük çalışmalar da yapacağız" dedi.

ekonomiyi seven ekoloji

BASF plastiklerinden yapılan otomobil parçaları araçların daha hafif olması ve böylelikle yakıt tasarrufu imkanı sunması için metal parçalar yerine kullanılabilir. Bu daha düşük emisyon, daha az yakıt ve daha fazla tasarruf demek. Artık hem çevreyi hem de cebinizi koruyabilirsiniz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

www.basf.com.tr

 BASF

The Chemical Company

Çevre Gönüllüleri Serbest

Aksa tarafından Yalova'da yapılan termik santrale karşı **Yalova Çevre Platformu (YAÇEP)** gönüllüleri tarafından 2010 yılında hazırlanan ve **Azra Akın, Ateşböceği Ercan** gibi ünlülerin de yer aldığı "Termik Santralsız Yalova" isimli video nedeniyle, santrali yapan şirketin hisselerine "değer kaybettiği" iddiasıyla Yalova Cumhuriyet Savcılığı'nın açtığı dava düştü. Ayrıca davanın usul yönünden yasalara aykırı biçimde açıldığı anlaşıldı. Yargılanan çevrecilerin avukatlarından **Semahat Öçal** davayla ilgili şunları söyledi: "Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) mahkemeye ulaşan yazısına göre dava, Yalova Cumhuriyet Başsavcılığı'na yapılan yazılı bir başvuru olmadığı için usule aykırı. Şirket tarafından açılan davada sunulan bilirkişi raporunda da YAÇEP üyeleri tarafından yayınlanan yazıların, Yalova bölgesinde yaşayan insanları bilgilendirmek amacıyla yapıldığı ve hukuka aykırı olmadığı belirtildi."

Ecofest Geliyor

Türkiye'de düzenlenecek ilk uluslararası ekoloji festivali olan Ecofest İstanbul 8-9-10 Haziran 2012 tarihlerinde Küçükçiftlik Park'ta düzenlenecek; üç gün boyunca pek çok renkli etkinliğe ev sahipliği yapacak. Ziyaretçiler etkinlikte mini ekolojik pazardan eko defileye, farklı sektörlerden yaratıcı atölye çalışmalarına kadar pek çok farklı etkinlikle karşılaşabilecek. Yurtiçi Kargo ana sponsorluğunda, Şişli Belediyesi'nin öncü desteği ve MEF Okulları, MEF International Schools ve Arıkanlı Organik'in katkılarıyla gerçekleştirilen festivalde desteği olan diğer kurumlar ise MindBody İstanbul, Gitarcafe, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, İstanbul Bilgi Üniversitesi Çevre Merkezi ve ÇEKÜL.

Bu Pompa, Sizi Masdar'a Kadar Götürebilir!

Çevreci çözümleriyle sektöründe dikkat çeken **Grundfos**, bu sefer de düzenlediği Enerji Tasarrufu Yarışması'yla, yeşil şirket olduğunun altını bir kez daha

çiziyor. Yalnızca Grundfos pompa ve sistemlerini kullananların katılabileceği Grundfos Enerji Tasarrufu Yarışması'nda en çok enerji tasarrufu yapan firma ya da kuruluş ödüllendirilecek. Son katılım tarihinin 1 Eylül 2012 olduğu yarışmaya yapılan tüm başvurular, özel jüri tarafından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin

Artırılmasına Dair Yönetmelik'te belirtilen Endüstriyel İşletmelerde Verimlilik Artırıcı Projelerin Değerlendirilmesi kriterlerine göre değerlendirilecek. Etkinliğin amacı, enerji tasarrufu bilincinin

yaygınlaşmasına katkıda bulunmak. Dereceye girenlere çeşitli ödüllerin verileceği yarışmanın büyük ödülü ise gerçekten teşvik edici cinsten: **Ekolojik şehir Masdar City ve Dubai turu!** Kendine güvenen ve seyahat mevsiminin geldiğini düşünen firmalar Grundfos Türkiye'nin web sitesini ziyaret ederek, başvuru koşullarını öğrenebilirler.

"Found" da Vitamin Çok; Karbon Yok

Meyve suyunda aranan kan bulundu: "**Found**". Meyve ve sebze çeşitliliği bakımından dünyanın en verimli topraklarından birine sahip olan Türkiye'de yetiştirilen organik meyvelerden mamul, yüzde 100 organik meyve suyu markası Found Avustralya, İsveç, Hollanda, Singapur, Maldivler, Fransa ve Çin'den sonra nihayet Türkiye'deki raflarda da yerini aldı. Avustralya'da yaşayan, biri Türk, iki yatırımcı tarafından kurulan Found, organik sertifikalara sahip meyvelerden üretiliyor ve meyvelerin konsantresinden değil, tamamıyla kendi suyundan oluşuyor. Markanın bir diğer özelliği ise üretiminden şişelenmesine kadar tüm aşamalarında ekolojik süreçleri takip etmesi ve Avustralya'nın önde gelen denetleyici ve yetkili kurumu **CRI (Karbon Azaltım Enstitüsü)** tarafından tüm çevresel etkilerinin düzenli olarak raporlanması. Markanın, dünyanın ilk karbon nötr meyve suyu olduğunu da belirtelim.

Duymuyor musunuz?

Türkiye'nin
enerji ritmi
artık değişti

Ücretsiz danışma hattı
0800 211 43 86

www.izocam.com.tr

İZOCAM
"Yatırımın Türkiye'deki adı"

Let's Do It Türkiye!

Dünyanın her yerinden gönüllü gruplar ve çeşitli kuruluşlar, 100 ülkenin yasadışı atık ve çöplerini temizlemek ve toplumsal bilinci artırmak üzere Dünya Temizliği (World Cleanup/Let's Do It!) adı altında bir uluslararası hareket başlattılar. **Haydi Yapalım Türkiye!** ekibi de 12 Mayıs'ta İstanbul'da, eş zamanlı olarak Burdur ve Bolu-Mudurnu'da, yüzlerce gönüllünün katılımıyla bir temizlik etkinliği düzenlendi. "Türkiye Temizliği", Üsküdar Belediyesi'nin desteği ve işbirliğiyle Üsküdar'daki beş noktada gerçekleştirildi. Temizliğe İstanbul'un her yerinden çevre ve atıklar konusunda duyarlı gönüllüler ve kuruluşlar katıldı. Etkinlik, çevreye duyarlı kişilerin bir araya gelerek nasıl bir fark yaratabileceğini ortaya koymasından da son derece önemliydi. Bizi projeden haberdar eden, bilgi ve doküman gönderen okurumuz **Seda Yazgan**'a ayrıca teşekkürler...

Zenith'le Kutuptan Kutba

Sonunda bu da oldu; dünyanın en kuzey noktasından en güney noktasına ulaşıldı. Dünyanın en tecrübeli kâşiflerinden biri olan İsveçli **Johan Ernst Nilson**'ın liderlik ettiği ve 2011 yılının Nisan ayında başlayan, **Zenith** sponsorluğundaki **Pole2Pole** (Kutuptan Kutba) ekspedisyonu, tam 10 ayda tamamlandı. Kutuptan Kutba projesinin hayata geçirilme amacı, insanları iklim değişikliği konusunda bilinçlendirmektir. Bu projeye Kuzey Buz Denizi'ndeki buzulların hızla erimesi birinci elden gözlemlendi. Bu büyük başarısını "yerküreye" adayan kâşif Johan E. Nilson, bu araştırmasıyla çevre için çok zararlı olan karbon emisyonlarını azaltmak için gerekli verileri topladı ve kamu ile tüm ilgili birimlere iklim değişikliği konusunda eğitim verebilecek

hale geldi. Çevre dostu bu maceranın; tamamen su, rüzgâr ve güneş gibi doğanın güçleriyle tamamlanmış olduğunu ve Nilson'ın kırık kaburgaları ve donan ayak parmaklarına rağmen kendi kasları dışında hiçbir dışsal enerji kullanmadığını da son derece anlamlı birer "detay" olarak belirtmekte fayda var.

Bir Gün Herkes Arıtma Tesisi Kuracak!

AB uyum yasaları 2014 yılına kadar tüm işletmelerin ve küçük belediyelerin atık su arıtma tesislerini kurmasını gerekli kılıyor. Bu da enerji maliyetlerini bahane ederek sistemlerini çalıştırmayan işyeri ve tesislerin kısa süre içinde yasal işlemlerle karşı karşıya kalacağı anlamına geliyor. Zira şu an Türkiye'deki belediyelerin yalnızca yüzde 15'i ileri biyolojik atıksu arıtma tesisi kullanıyor. İstanbul'da arıtma teknolojileri alanında faaliyet gösteren **CTG PlanetTEK**'in **Kurucu Ortağı ve Genel Müdürü Hürriyet Necdet Aydoğan** konuyla ilgili şunları söylüyor: "*Belediyeler suyun içindeki bakterilerin nasıl ayrıştırılması gerektiği konusunda yeterince önemsemiyor. Bu durum*

çevre açısından ciddi problemler yaratıyor. Denizlerin aşırı derecede kirlenmesi ve su içindeki yaşamın neredeyse son bulma noktasına gelmesinin ardında ileri ve biyolojik arıtma teknolojilerinin kullanılmaması geliyor. Kirlenen su kaynakları ve denizlerden gelen ürünlerin, kısacası hijyen olmayan suyun yol açtığı hastalıklarsa tüm sağlık sorunlarının neredeyse yüzde 50'sine neden oluyor."

CTG PlanetTEK olarak kullandıkları PlanetDISK® teknolojisi sayesinde arıtma teknolojileri alanında yüzde 90 oranında enerji tasarrufu sağlayabildiklerini belirten Aydoğan, "Sahip olduğumuz teknoloji günde 1TL'ye varan enerji masrafiyle 300-400 kişi kapasiteli bir atıksu arıtma tesisi çalıştırmayı mümkün kılıyor" diyor.

V:KO

Sürdürülebilir ve aydınlık gelecek için yeni nesil teknolojiler.

VİKO olarak, sürdürülebilir gelişimin, topluma yapılan katkıyla ve doğal kaynakların bilinçli kullanılmasıyla mümkün olabileceğine inanıyoruz. Mevcut enerjilerin ve doğal kaynakların daha verimli kullanımı için gerekli önlemleri alıyoruz. Ürünlerimizde, tasarım aşamasında, üretimde ve kullanımda, çevreye olumsuz olabilecek etkileri en aza indirecek malzeme ve teknolojileri tercih ediyoruz. Görüyoruz, gelecek daha yeşil ve daha aydınlık.

www.viko.com.tr

444 VİKO
(8456)

Polonya'dan Monsanto'ya Veto

Son zamanların en popüler tartışma konularından biri, GDO'lu ürünlerin canlılar üzerindeki olumsuz etkileri. Türkiye'de de özellikle GDO'lu ürünlerin üretimi yasak olmasına rağmen ülkeye girişinin serbest olması yoğun eleştirilere maruz kaldı, kalıyor. Konuyla ilgili son gelişme ise Polonya'da yaşandı. GDO devri Monsanto'nun genetiği değiştirilmiş "MON810" adıyla tescilli mısır polenlerinin zaten azalan arı nüfusu üzerinde yıkıcı bir etki yaptığını belirlediklerini belirten **Polonya Tarım Bakanı Marek Sawicki**, "Hem insan sağlığını hem de arı nüfusunu tehdit eden GDO'lu ürünler üzerinde tam ve kalıcı bir yasak başlatacağız" dedi. Polonya Tarım Bakanlığı'nın, Monsanto'nun ürünlerine yönelik tam ve kalıcı bir yasak uygulamayı koymasına, biyo-korsanlığa karşı mücadele eden çevrelerde de memnuniyetle karşılandı. Monsanto ise mutsuz. Ülkesinde Monsanto'yu istemediği açıklayan **Fransa ve Macaristan** gibi ülkelere Polonya'nın da katılması, biyoteknoloji şirketinin tedirginliğini artırdı.

Bu Ay Çok Konuştuk!

Geçen ay çevre konulu etkinlik ve paneller açısından son derece verimli geçti. Ayrıca ulusal medya da çevre konulu haberlere yavaş yavaş yer vermeye başladı. Bunca etkinliğin arasında "Türkiye'nin ilk yeşil iş ve yeşil yaşam dergisi" **EKOIQ'nun** adı geçmeden olmazdı; o nedenle editörlerimiz o panel senin, bu TV programı benim koşturması kaçınılmazdı. Konuşma maratonu, **EKOIQ Yayın Yönetmeni Barış Doğru'nun** "Londra Olimpiyatları, Gerçekleştirilen En Çevreci Olimpiyat mı Olacak?" sorusuna yanıt vermek üzere 19 Nisan'da **NTV'de Gece Bülteni'ne** konuk edilmesiyle başladı. Bu davet, ardi arkası gelmeyecek bir dizi etkinliğin de habercisiydi. Doğru, 21 Nisan'da da **Hakkari Atı Gençlik Derneği ve Habitat Kalkınma ve Yönetişim Derneği'nin** ortaklaşa düzenlediği Yeşil Bilişim Zirvesi'nin konuğu oldu ve "yeşil iş" üzerine, tam 78 ilden gelen gençlerle bilgi alışverişinde bulundu. İTÜ de arka arkaya iki etkinlikte **EKOIQ ekibini** konuk etti. İlk önce İTÜ Çevre Kulübü'nün 26 Nisan'da düzenlediği **12. Sürdürülebilir Ekosistem Günleri'nde** Barış Doğru ve Yayın Kurulu Üyemiz Barış Gencer Başkan, "Çevre Sorunlarına Sosyal Bilimler Nasıl Bakıyor?" başlıklı bir konuşma yaptılar. Ardından 29 Nisan'da İTÜ Gönüllülük Kulübü, Gönüllü Zirvesi

2012 kapsamında düzenlediği "**Çevre ve Medya**" oturumunda yine Barış Doğru, Güven İslamoğlu, Aslı Dede ve İrem Çağal ile birlikte görüşlerini izleyicilerle paylaştı. Dergimizin editörü ve İnternet Yayınları Sorumlusu **Duygu Yazıcıoğlu**, 28 Nisan'da **Anadolu Üniversitesi Doğa ve Çevre Kulübü'nün** düzenlediği 3. Geleneksel Çevre Şenliği kapsamında "**Medya-Çevre**" konulu panele konuşmacı olarak katıldı; yeni medyada ve konvansiyonel medyada çevre haberciliği üzerine deneyimlerini öğrencilerle paylaştı. Bununla da yetinmeyen Yazıcıoğlu geçen sayımızda yer alan

Ekoterapi konusunu anlatmak üzere **NTV'de Oğuz Haksever'in** Bugün/Yarın programına konuk oldu.

Hayır, bitmedi. Dergimizin bir diğer editörü **Balkan Talu** da 14 Mayıs'ta Boğaziçi Üniversitesi'nin düzenlediği Türkiye'nin üniversitelerdeki ilk ve tek sürdürülebilirlik festivali olan **Green Fest'e** katıldı. "Yeşil Şehirler" üzerine sunum yapan Talu genel kıstaslar, Türkiye'den ve dünyadan örnekler belirterek konuyla ilgilenen gençleri aydınlattı.

Evet, çok konuştuk. Üstelik dilimiz, damağımız kurummasına rağmen durmadık. Görevi kutsal bildik, yazmaya da devam ettik. Yorgunluğumuz ikiye katlandı ama konu çevre olunca akan sular coştı. Bundan sonra gelecek olan davetlere de seve seve icabet etmeye devam edeceğiz.

Atıklarınızı bize gönderin dünyamıza hep birlikte değer katalım!

www.atiginizibizegonderin.com

7-10 Haziran
REW İstanbul Uluslararası
Atık Yönetimi Fuarı'ndayız
Tüyap Kongre ve
Fuar Merkezi
Salon 9 - Stand C4

Akçansa olarak, çimento sektöründeki liderliğimiz ile omuzlarımızda hissettiğimiz sorumlulukla, 'sürdürülebilir' gelecek için atıktan değer yaratmayı ve doğayı her anlamda korumayı sağlayacak bir çözüm sunuyoruz. Her gün 400.000 kg atığı, Türkiye'nin en gelişmiş AFR laboratuvarlarından Akçansa Çevre ve Kalite Laboratuvarı'nda değerlendirdikten sonra ekonomiye kazandırıyor, dünyamızı büyük bir yükten kurtarıyoruz. İster lastik, ister plastik, ister yağ olsun her atık bizim için değerli bir yakıt.

Gelin, daha yaşanabilir bir dünya için bize destek verin!

Dünyanın yükünü hafifletiyoruz!

Genel Müdürlük: Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi,
Kaya Sultan Sok. No: 97 Kat: 5-8 Kozyatağı 81090 İstanbul
Tel:(0216) 571 30 00 Faks: (0216) 571 31 41

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

www.akcansa.com.tr

Belediyelerin Çoğunda Kanalizasyon Yokmuş

Marmara Belediyeler Birliği ve Deniz Temiz Derneği (TURMEPA) tarafından düzenlenen I. Marmara ve Karadeniz Konferansı, 30 Nisan tarihinde İstanbul Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde yapıldı. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım'ın da katıldığı toplantıda konuşan Marmara Belediyeler Birliği ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe, Marmara Denizi'nde yaşanan kirlilik ve bu kirliliğin ortaya çıkardığı sorunlar hakkında bilgi verdi. Ancak bilgi hiç de iç açıcı değildi. Hatırlarsanız, Nisan sayımızda yayımlanan MAREM röportajında konuştuğumuz Levent Artüz, "Marmara Denizi'nin can çekiştiğini" belirtmişti. Konferanstan çıkan sonuç da bu acıklı cümleden farklı olmadı. Özellikle Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe'nin sözleri durumun vahametini anlatmakta yeterli olacaktır: "Türkiye'de denize kıyısı olan toplam 1257 irili ufaklı belediye bulunuyor. Ancak bunların 1/3'ünde kanalizasyon bulunmuyor. Bunun sonucunda da 40-50 yıl öncesinde denizlerimizde olan balık sayısı bugün yarıya, Marmara'da ise 1/10'lara kadar düştü." Altepe sözlerini, "Bu konuda tüm kurumlar üzerine düşeni yapmalı ve elini taşın altına koymalı" cümleleriyle noktaladı.

Eser, Bina Enerji Hizmetinde Sınır Tanımıyor

Son dönemde enerji fiyatlarının hızla artması, binalarda enerji verimliliğinin önemini de gündeme getirdi. Otellerden fabrikalara, değişik alanlardan pek çok kuruluş enerji tasarrufu sağlamak ve çevreye daha az zarar vermek için ofislerini Yeşil Bina'ya (LEED veya BREEAM sertifikalı, enerji tasarruflu binalar) çevirmeye başladılar bile. Ve şimdi inşaat, mühendislik, enerji, sanayi ve ticaret alanlarında Türkiye'nin önde gelen şirketlerinden biri olan Eser Holding bünyesinde, binalarda enerji verimliliğini sağlayamaya aday ilk yerli enerji hizmetleri şirketi **Eser Esco** kuruldu. Eser'in bu konuda harekete geçmesi çok da isabetli oldu, zira bu konuyla ilgilenenler hatırlayacaktır; Eser Grubu, merkez ofisiyle, Amerikan Yeşil Bina Konseyi tarafından verilen en yüksek dereceli yeşil bina sertifikası LEED Platinum belgesini almaya hak kazanarak Türkiye'de bir ilke imzasını atmıştı. Eser Esco öncelikle mevcut binaların enerji tasarrufu garantisıyla iyileştirilmesini hedefliyor. Şirket bu garantisyle müşterilerinin, elde edecekleri tasarrufu bankalardan kredi olarak kullanabilecekleri ve onlara ek yük getirmeden tesislerini enerji

verimli ve çevreye duyarlı hale getirebilecekleri bir model üzerinde faaliyet gösterecek. Öncelikle mevcut oteller, hastaneler, AVM'ler, okul ve üniversiteler, iş merkezleri, kamu binaları ve endüstriyel işletmeler gibi büyük yapıları hedefleyen Eser Esco, müşterilerinin binalarında

enerji verimliliği etüt çalışması ve fizibilite etütleriyle kredilendirilebilir projeler üreterek, işletmelerin herhangi bir risk üstlenmeden veya ek bütçe ayırmadan enerji-bakım giderlerini azaltacakları anahtar teslimi çözümler sunacak. İşin en önemli taraflarından biri de, "yeşil enerji" uygulamalarıyla komple enerji sağlama ve yönetim hizmetleri verecek olan Eser Esco'nun, yurtdışında uygulanan Enerji Performans Sözleşmesi (EPC), Enerji Tedarik Sözleşmesi (ESC) ve Talep Tarafı Yönetimi (DSM) çalışmalarının Türkiye'de de yaygınlaşması için çalışacak olması. Enerji verimliliğinin sözleşmeyle garantilenmesi, kurumların bu uygulamalara yönelmesini hızlandıracaktır. Eser Esco, ayrıca Türkiye'de ve yurtdışında anahtar teslimi yeşil bina uygulamalarında da hizmet sunacak.

[Hava]

[Su]

[Toprak]

[Buderus]

Buderus Güneş Enerji Sistemleri

**[Alternatif enerji kaynaklarını kullanın,
geleceğinize şimdiden yatırım yapın!]**

Buderus Güneş Enerjisi Sistemleri

- Özel malzemelerden üretilmiş olup, çok uzun ömürlü, dayanıklı ve çevre dostudur.
- Kolektörler toz ve nem gibi dış ortam şartlarından etkilenmeyen sızdırmaz bir yapıya sahiptir.
- Kolektörlerin %85'e varan yüksek verimi, ömrü boyunca korunur.
- Çatı üstü, çatı içi ve düz çatı montaj setleri ile hızlı, kolay ve problemsiz montaj yapılır.
- Termos özelliğine sahip boylerler çok düşük ısı kaybı ile suyun sıcaklığını uzun süre korur.
- Buderus DuoCLEAN güneş enerjisi boylerinde kullanım suyunun temas ettiği tüm yüzeyler cam esaslı termoglasür kaplıdır. Bu sayede son derece sağlıklı ve hijyenik bir depolama sağlanır.
- Oransal pompa kontrolü ile kısa sürede sıcak su sağlayan sistemler, yüksek düzeyde enerji ekonomisi sağlar.
- Güneş Enerjisi Sistemleri kullanım suyunun yanında evinizin ve havuzunuzun ısınmasına da destek verir.

Isıtma Bizim İşimiz

www.buderus-tr.com

444 5 474

Buderus

SIEMENS

Rüzgar, doğalgaz ya da kömür gibi küresel kaynaklar kısıtlı olduğu için enerjide tek çözüm yeterli değil.

Dünya, enerji ihtiyaçlarını karşılamak için farklı enerji çözümlerine ihtiyaç duymaktadır.

Dünya üzerindeki uluslar, eşit oranda enerji kaynaklarına sahip değiller. Bazı ülkelerde petrol, bazı ülkelerde rüzgar, bazılarındaki güçlü su kaynakları ön plana çıkmaktadır. Kimi ülkeler ise, enerji ihtiyaçlarını başka ülkelerden ithal etmektedir. Enerji ihtiyacı şimdilik karşılanıyor olsa bile, bu durum insanoğlunun her geçen gün daha fazla enerjiye ihtiyaç duyduğu gerçeğini değiştirmemektedir. İşte bu yüzden tek çözüm yeterli değildir.

Siemens olarak tüm dünyada yerel ihtiyaçlara uygun, çok çeşitli ve sürdürülebilir enerji çözümleri sunuyoruz. Kendini ispat etmiş yüksek teknolojimiz, küresel tecrübemizle birleşince müşterilerimizin ihtiyaçlarına özel yerel, çevreye duyarlı ve enerji verimli çözümler üretiyoruz.

Dünyaya fosil enerji konusunda daha ileri teknolojiler sunarak iklim değişikliğine karşı sürdürdüğümüz mücadeleye devam ediyoruz ve yakıt tüketimini çevreye çok daha duyarlı hale getiriyoruz. Rüzgar, güneş ve su gibi kaynaklardan enerji üretirken de dünyanın azalan kaynaklarını saygılı, sorumlu ve verimli bir şekilde kullanıyoruz.

Yeni bir enerji sistemine yapılan yolculukta, yeni çözümlere ihtiyaç vardır. Bizce sunulacak çözümler hem bugün hem de gelecek için uygun olmalıdır.

[siemens.com.tr/enerji](https://www.siemens.com.tr/enerji)

Sürdürülebilir bir dünya için yenilenebilir enerjiye ihtiyaç var

İklim değişikliği, küresel ısınma, artan nüfus ve yükselen şehirleşme oranları. Tüm bunlar yenilenebilir enerji kullanımının önemini daha net ortaya çıkarıyor. Siemens, yenilenebilir enerjinin tüm alanlarında sunduğu verimli çözümlerle, sürdürülebilir bir dünyanın kapılarını açıyor.

Dünyanın en büyük çevreci ürün portföyüne sahip olan Siemens, kurulduğundan bu yana yenilikçi çözümlere imza atıyor. Gerek rüzgar, gerek güneş gerekse jeotermal enerji üretiminde de bu yaklaşımdan taviz vermeyen Siemens, yenilenebilir enerjinin yaygınlaşmasında küresel ölçekte öncülük yapan bir şirket olmanın haklı gururunu yaşıyor.

Bugüne kadar dünya genelinde 10 bine yakın rüzgar türbini kurulumu gerçekleştiren Siemens, hem kara hem de deniz üstü rüzgar türbinlerinde aktif rol oynuyor. Toplamda 13.500 MW'lık kurulu güçle yenilenebilir enerjide söz sahibi olan

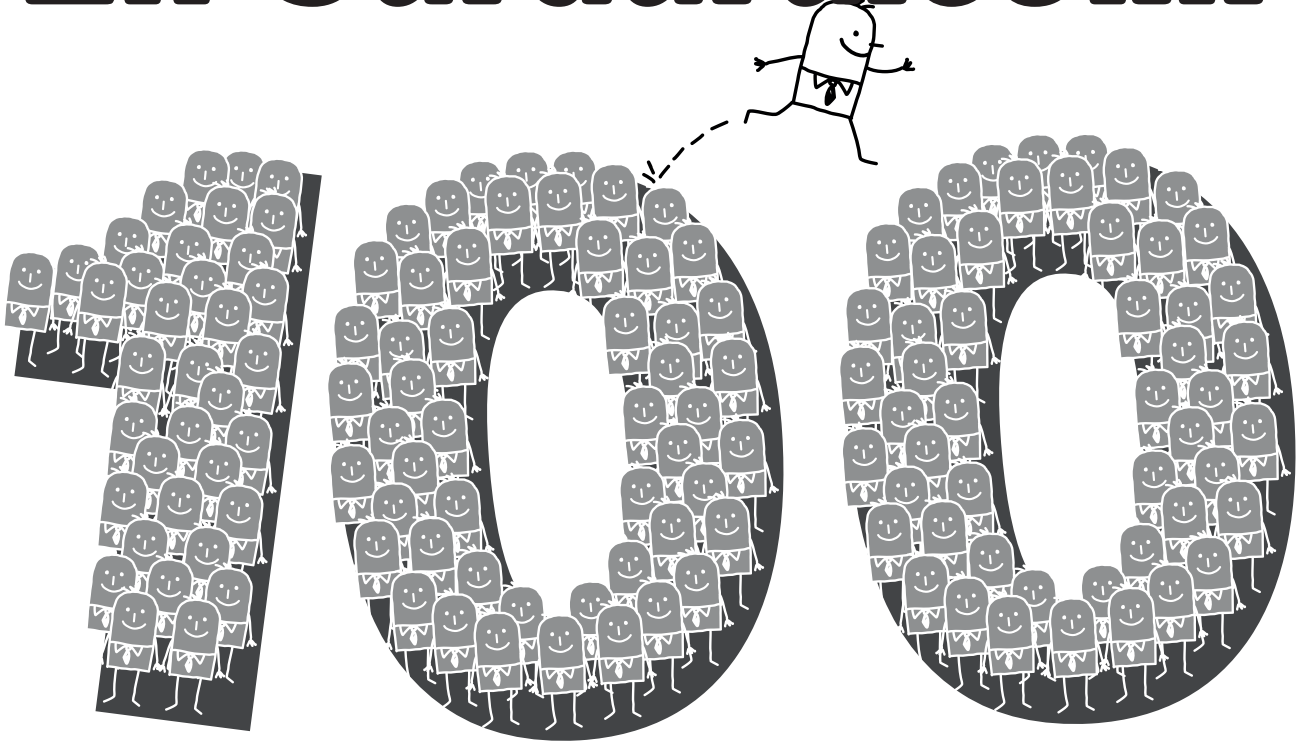
Siemens, deniz üstü – Off Shore – rüzgar türbinlerinde dünya liderliğini elinde bulunduruyor. Türkiye'de de çeşitli büyük rüzgar santrallerinde sunduğu anahtar teslim çözümlerle farklılaşıyor.

Bugüne kadar fotovoltaik enerjide 100 MW'dan fazla kurulum gerçekleştiren Siemens, küresel tecrübesini Türkiye'deki yatırımlarla buluşturmak için hazırlıklarını sürdürerek, yenilenebilir enerji alanında önemli bir potansiyeli barındıran ülkemizin bu potansiyelden en üst düzeyde faydalanmasını hedefliyor.

Siemens Türkiye, doğaya ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunuyor.

Bugüne kadar faaliyete geçmiş ve hazırlıkları süren Siemens imzalı rüzgar santrallerinin Türkiye'de toplam kurulu gücünün 2012 sonuna kadar yaklaşık 120 MW'a ulaşması hedefleniyor. Bu santraller, yılda 200 tonun üzerinde karbondioksit salımı azaltımı sağlayacak olmasıyla da hem doğaya hem de Türkiye'nin yenilenebilir enerji üretimine katkıda bulunuyor. Siemens'in yenilikçi ürün ve teknolojilerine dair detaylara www.siemens.com.tr/enerji adresinden ulaşılabilir.

En Sürdürülebilir

Şirket Hangisi?

Corporate Knights isimli uluslararası kuruluşun Dünyanın En Sürdürülebilir Şirketleri 2012 çalışmasında birinciliği Danimarka'dan Novo Nordisk elde etti. Ülkeler bazında ise, 16 şirketle İngiltere listenin tepesine oturdu. 100 şirketlik listeye ne yazık ki Türkiye'den giren olmadı. Listenin oluşumunda uygulanan kriterler konusunda hayli ciddi eleştiriler de var ancak Eco Libris'in kurucusu Raz Godelnik'in de dediği gibi, "Metrikleri sürdürülebilirliğe ya da çevresel ve sosyal konuları iş diline çevirmek hiçbir zaman kolay değildir".

 Metin UNDER

Sürdürülebilirlik özellikle 2008 küresel kriziyle birlikte ekonominin temel unsurlarından birine dönüştü. Özellikle küresel ısınmanın yol açtığı çevre tahribatı ve mevcut ekonominin yol açtığı çevre tahribatı ve mevcut ekonomik sistemin çöküşünün getirdiği inovatif ve yeşil bir ekonomi yaratma ihtiyacı bu kaçınılmaz dönüşümün en önemli nedenleri. Tek tek şirketlerin ve ülkelerin bu yeni modele entegre olmaktan başka çaresi yok.

Kara bulutların üzerinde dolaşmaktan uzun zamandır vazgeçmediği küresel ekonominin geleceğinin masaya yatırıldığı ve birbirinden karamsar tabloların havada uçuştuğu bu yılın Davos Ekonomi Forumu'nda açıklanan az sayıdaki olumlu rapordan biri de sürdürülebilirlik ile ilgiliydi. Zirvede dünyanın en sürdürülebilir 100 şirketi listesi açıklandı. Kendi gündemiyle meşgul olan Türkiye'de pek dikkat çekmemiş olsa da böyle bir listenin

varlığı, kârlılık, satışlar, istihdam gibi sürdürülebilirliğin de iş dünyasının temel kriterlerinden birine dönüştüğünün bir göstergesi olarak kabul edilmeli. **Corporate Knights** adlı kurum tarafından sekizincisi açıklanan listenin zirvesine ise bu yıl **Danimarka**'da sağlık hizmetleri sektöründe faaliyet gösteren **Novo Nordisk** adlı şirket oturdu.

Ünlü ekonomi dergisi **Forbes**'a verdiği demecinde, "İş dünyasında, sürdürülebilirlik, bir şirket için iyi olanın aynı zamanda gezegenimiz için de iyi olması demek" diyor Toronto merkezli medya kuruluşu **Corporate Knights**'in yayın yönetmeni **Toby Heaps**. Kurumun Araştırma Bölümü'nden sorumlu Başkan Yardımcısı **Doug Marrow** ise sürdürülebilirliğin, fiyatların tamamen sosyal, ekonomik ve ekolojik maliyet ve faydaları içerdiği ve ekonomik aktörlerin pazardaki davranışlarının getirdiği sonuçların açıkça farkında olduğu bir ekonomik sistem olan "temiz kapitalizm" ile yakından bağlantılı olduğunu belirtiyor: "Sürekli ve belirgin kaynak kıtlığını, hükümetlerin artan kemer sıkma politikalarını, genişleyen zengin yoksul ayrımını ve artan çevresel stres seviyelerini içeren mega trendler dediğimiz küresel perspektif karşısında

biz üstün temiz kapitalizm performansı olan şirketlerin üstün finansal performans sergileyeceklerine ya da düşük oynaklıkta piyasa getirileri elde edeceğine inanıyoruz." Sıralamadaki şirketlere gelince... Bir numaraya yerleşen Danimarka merkezli ilaç şirketi **Novo Nordisk** geçen yılki listede 16'ncı sıradayken, şeffaflık uygulamaları ve enerji verimliliği performansı sayesinde bu yıl liderlik bayrağını ele geçirdi. **Marrow**, **Novo Nordisk**'in birinciliğini şöyle değerlendiriyor: "Novo Nordisk enerji verimliliğinde üst çeyrekte performans sergiledi. Bunun anlamı, sektörün diğer üyelerine kıyasla tüm faaliyetlerinde kullandığı her birim enerji karşılığında daha

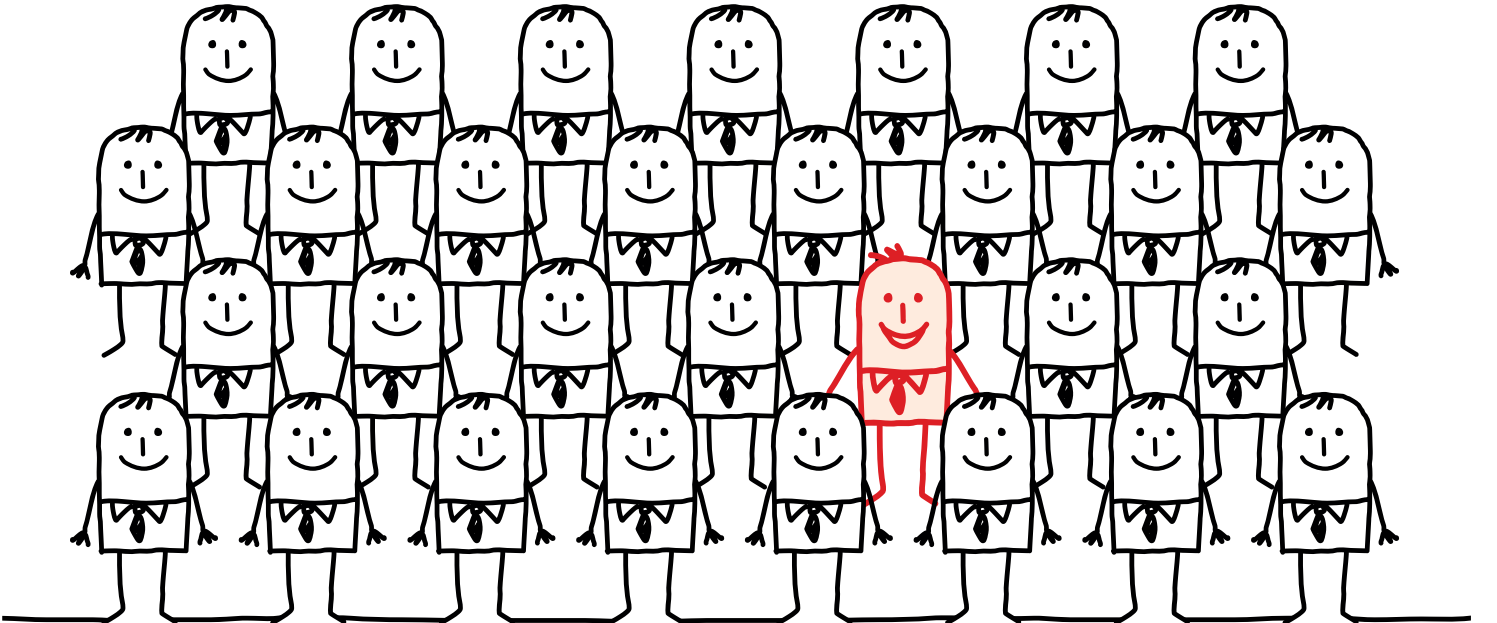
Bir numaraya yerleşen Danimarka merkezli ilaç şirketi Novo Nordisk geçen yılki listede 16. sıradayken, şeffaflık uygulamaları ve enerji verimliliği performansı sayesinde bu yıl liderlik bayrağını ele geçirdi. Bu yıl ikinciliğe yükselen Brezilyalı kozmetik firması Natura Cosmetics ise, 2011'de 66. sıradaydı.

üst düzeyde gelir ve kârlar elde edebilmiş olması. Ve şirket, CEO-ortalama çalışan maaşı oranında görece daha düşük bir rakama sahip. Bu tedbirin çalışan motivasyonu ve moralinin iyileştirilmesinde ve düşük işlem maliyetlerinde temel faktör olduğu çeşitli çalışmalarda gösterildi. Bunların tümü kârlılıkla bağlantılı olabilir."

2011'de yer bulduğu 66'ncı sıradan bu yıl ikinciliğe yükselen Brezilyalı kozmetik firması **Natura Cosmetics**. "Kendi sanayi grubunda Natura enerji verimliliği bakımından, sadece üçüncü sırada bulunduğu geçen yıla kıyasla en iyi performansı gösteren şirket oldu. Şirket aynı zamanda 2011 sıralamasında alt sıralarda yer bulduğu atık verimliliğinde bu yılın değerlendirmesinde ikinci en iyi performansı sergiledi" diyor **Marrow**.

Geçen yılın birincisi Norveçli petrol ve benzin üreticisi **Statoil** bu yıl üçüncü sıraya düştü. Danimarkalı biyoteknoloji şirketi **Novozymes** üçüncü sıraya gerilerken, Alman bilişim firması **ASML** ise beşinci sırada yer aldı.

Listeye göre ülkelerin sürdürülebilirlik karnesi ise şöyle gerçekleşti: 16 şirketi en sürdürülebilir şirketler arasına giren **İngiltere** listede

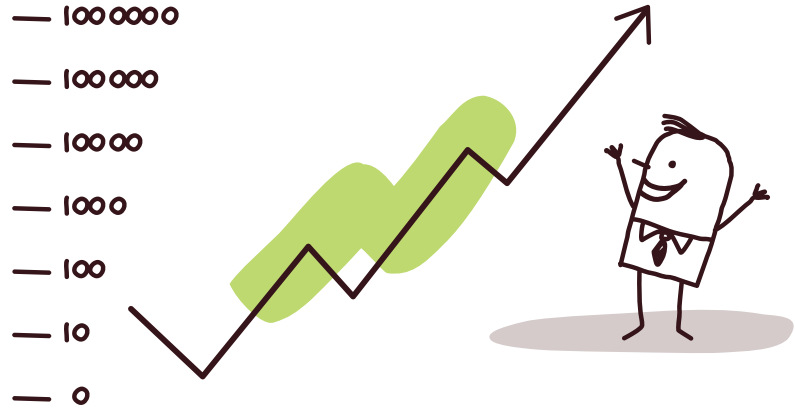

en çok şirketle yer alan ülke oldu. “Avrupalı şirketler küresel olarak en iyi şeffaflığa sahip ve İngiltere şirketleri kıta Avrupası’nı rahatsız eden euro faktöründen biraz da olsa uzak kaldığı için verimlilik rakamları daha iyi desteklendi” diyor Heaps. Listede **Japonya** 11 şirketle ikinci sıraya yerleşirken, **ABD** ve **Fransa** 8’er şirketle üçüncülüğü paylaştı.

11 Temel Performans Kriteri

Listenin hazırlanmasında izlenen metodoloji ise hassas şekilde belirlenmiş görünüyor. Forbes’un habere göre Corporate Knights, dünyanın en sürdürülebilir 100 şirketini belirlemek amacıyla sürdürülebilirlik araştırmaları yapan üç farklı kurumla birlikte çalıştı. **Global Currents, Inflection Point Capital Management** ve **Phoenix Global Advisors** adlı kurumlar halka açık şirketlerin bir başlangıç listesini oluşturdu ve bunları finansal performans ve diğer kriterlere göre elemeye tabi tutarak sayılarını 3500’den 400’e indirdi. Corporate Knights bu 400 şirketi 11 adet çevresel, sosyal ve yönetsel performans kriterine göre değerlendirdi.

S&P 500 şirketleri, Corporate Knights’ın araştırma modelinde yer alan 11 temel başarı faktörü çerçevesinde kendi sektörlerindeki diğer şirketlere karşı yüzdelerle sıralanmaya tabi tutuldu. Veriler Corporate Knights tarafından derlenip, Bloomberg tarafından onaylandı. 11 temel performans faktörü ise şunlar: Enerji verimliliği, karbon verimliliği, su verimliliği, atık verimliliği, yönetim kurulundaki kadın oranı, en azından bir üst düzey yöneticinin temiz kapitalizm performans hedeflerine bağlı olarak ödeme alması, ödenen vergi, yönetim kadrosundaki en yüksek maaş alan kişinin ortalama işçi maaşına oranı, iş güvenliği verimliliği, inovasyon kapasitesi ve personel değişim oranı. Corporate

Temel Performans Kriterleri Nasıl Hesaplandı?

- Enerji Verimliliği: 1 gigajul enerji tüketimi başına gelir (1 gigajul = 1 milyar jul = 278 kilovat saat)
- Karbon Verimliliği: Doğrudan/dolaylı sera gazı ton başına gelir (metrik ton = 1000 kilogram)
- Su Verimliliği: 1 metreküp su kaybı başına gelir
- Atık Verimliliği: Üretilen 1 ton atık başına gelir
- Yönetim Çeşitliliği: Yönetim kurulundaki kadın yönetici oranı
- Temiz kapitalizm ödeme payı: En az bir üst düzey yöneticinin temiz kapitalizm odaklı performans hedeflerine bağlı ödeme alması
- Ödenen Vergi: Bildirilen verginin ödenme oranı
- CEO/Ortalama çalışan ücret oranı: CEO’nun ortalama çalışandan ne kadar yüksek maaş aldığı
- İş Güvenliği Verimliliği: İş kazaları ve ölümlere dağıtılan gelir
- İnovasyon kapasitesi: Araştırma Geliştirme için harcanan dolar başına gelir (3 yıllık ortalama)
- Çalışan Devri: Kendi isteğiyle şirketten ayrılan çalışanların oranı

Knights kriterlere personel değişim oranını bu yıl ekledi çünkü düşük personel değişim oranı çalışanların morali ve verimliliğiyle, etkin insan sermayesinin korunmasıyla ve düşük işlem maliyetleriyle pozitif ilişkiye sahip.

Corporate Knights çeşitli sektörlerin her birindeki performans birincisi olduğu düşünülen şirketleri saptıyor ve kendisine kesin bilgi veren şirketlere dayanıyor. Eğer bir şirket 11 kriterden birinde dahi bilgi vermezse Corporate Knights şirkete o kategoride boş puan veriyor ve olumsuz bir şeffaflık puanıyla cezalandırıyor. Morrow, “Hisse fiyatlarını tahmin etmenin nasıl mükemmel

bir finansal modeli yoksa, sürdürülebilirliği ölçmek için de mükemmel bir model yok. Yine de modelimizin en gelişmiş, nesnel ve veri odaklı yaklaşım olduğunu düşünüyoruz” diyor.

Kriterlere Eleştiriler de Var

Her ne kadar titizlikle hazırlanmış görünse de, yeşil ekonomi üzerine dersler veren **Eco Libris**’in kurucusu **Raz Godelnik** listeye biraz temkinli yaklaşıyor. “Metrikleri sürdürülebilirliğe ya da çevresel ve sosyal konuları iş diline çevirmek hiçbir zaman kolay değil. Şirketler arasında sürdürülebilirlik uygulamalarını kıyaslayan güvenilir bir

50

“Soyaklıyız duyarlıyız.”

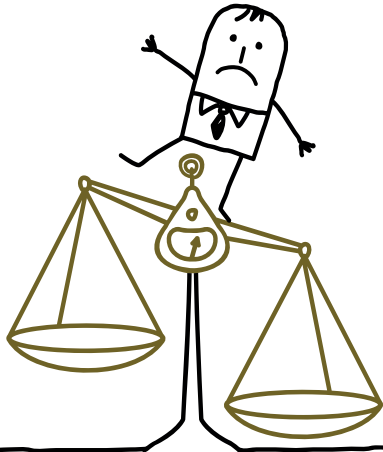
Yönetim kurulumuzdan mimarlarımıza, planlamacılarımızdan mühendislerimize, teknik ekiplerimizden idari ekiplerimize bütün şirketlerimizdeki bütün Soyaklılar, 50. yılımızda da ‘insana duyarlı olmak, dünyanın geleceğine duyarlı olmaktır’ ilkesine tam bağlı olarak çalışırız.

Su tasarrufu konusunda örnek bir çalışma olan “Geleceğe Bir Damla Sakla” projemizle, gençleri çevreye duyarlı olmaya ve spora yönlendiren, “Bugün Aslında Yarındır” projemizle, holding binamızın yeşil dönüşümüyle, karbon ayak izi ölçümü konusundaki çalışmalarımızla gurur duyarız.

Soyaklıyız duyarlıyız.
Ne mutlu bize.

liste oluşturmak da çok zor. Birincisi, sürdürülebilirlik başlığı altında nelerin yer alacağı bir soru. İkincisi sürdürülebilirlik uygulamalarını nasıl ölçeceksiniz ve üçüncüsü farklı sektörlerdeki şirketleri birbiriyle nasıl kıyaslayacaksınız?” diye soran Godelnik, 11 maddelik performans kriterlerini de eleştiriyor: “Kriter listesini ilk gördüğümde bunları bütün dikkatini açıklık, çeşitlilik ve iyi vatandaşlık parametrelerine veren **Wall Street’i İşgal Et Hareketi**’nden birinin hazırladığını düşündüm.” Godelnik’e göre iskalan birkaç önemli kriter var: “İnsan hakları, tedarik zinciri, hissedarlara taahhütlerin seviyesi, iklim değişimi politikası ve hedeflerinin varlığı ve şeffaflık gibi konulara atıfta bulunulmuyor. Elbette, bir liste hazırlarken sonsuz sayıdaki kriterleri bir noktada durdurmak gerekir ancak bunlar yine de sürdürülebilirlik konusunda öncü olmaktan gurur duyan bir listede bulunması gereken önemli sürdürülebilirlik temaları.” Godelnik’in dediği gibi böyle bir liste hazırlamanın eksik tarafları olması doğal. Yine de faydalı ve özendirici bir sıralama olduğuna şüphe yok. Bizim açımızdan ise sorulması gereken bir soru ortada duruyor: Türk şirketleri böyle bir listeye girmelerini sağlayacak sürdürülebilirlik performansına acaba ne zaman kavuşur? ○

Corporate Knights’a Göre Dünyanın En Sürdürülebilir İlk 25 Şirketi

Firma	Ülke	Sektör
1) Novo Nordisk	Danimarka	Sağlık Hizmetleri
2) Natura Cosmetics	Brezilya	Hızlı Tüketim Malları
3) Statoil	Norveç	Enerji
4) Novozymes	Danimarka	Malzeme
5) ASML	Hollanda	Bilişim Teknolojileri
6) BG Group	İngiltere	Enerji
7) Westbank Banking	Avustralya	Finans
8) Vivendi	Fransa	Telekomünikasyon
9) Umicore	Belçika	Malzeme
10) Norsk Hydro	Norveç	Malzeme
11) Atlas Copco	İsveç	Sanayi
12) Sims Metal Management Limite	Avustralya	Malzeme
13) Koninklijke Philips Electronics	Hollanda	Sanayi
14) TeliaSonera Ab	İsveç	Telekomünikasyon
15) Life Technologies	ABD	Sağlık Hizmetleri
16) Credit Agricole Sa	Fransa	Finans
17) Henkel	Almanya	Tüketim Maddeleri
18) Intel	ABD	Bilişim Teknolojileri
19) Neste Oil Oyj	Finlandiya	Enerji
20) Swisscom	İsviçre	Telekomünikasyon
21) Toyota	Japonya	Temel Tüketim Dışı Maddeler
22) Centrica	İngiltere	Hizmetler
23) Koninklijke DSM N.V.	Hollanda	Malzeme
24) Geberit	İsviçre	Sanayi
25) Roche	İsviçre	Sağlık Hizmetleri

WWSüreko

Güvenlik Atık Yönetimi
Responsible Waste Management

Farklı atıklara, farklı çözümler, tek adreste!
Atıktan RDF veya Piroliz Teknolojisi ile enerji üretmek gibi

ENTEGRE ATIK YÖNETİMİ HİZMETLERİMİZ

- ✓ Atıktan Türetilmiş Yakıt (RDF) Üretimi
- ✓ Atıktan Elektrik Enerjisi Üretimi
- ✓ Biyo Kurutma
- ✓ Metal Geri Kazanımı
- ✓ Sıvı Atık Kimyasal Ön İşlem
- ✓ Kablo Geri Kazanımı
- ✓ Ambalaj Atığı Toplama Ayrıştırma
- ✓ Endüstriyel Atık Düzenli Depolama
- ✓ Endüstriyel Atık Ara Depolama
- ✓ Kontamine Varil Geri Kazanımı
- ✓ Atık Yönetimi Danışmanlığı
- ✓ Atık Lojistik Hizmeti
- ✓ Kalite Kontrol ve Laboratuvar Hizmetleri
- ✓ Floresan Lamba İmha

ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001
FM 500238 EMS 500238 OHS 500238

Kemalpaşa Cad. No:19 T 0232 472 20 40
Işıkkent, Bornova F 0232 472 07 17
İZMİR 35070

Bölgesel İletişim Hattı
Ege 0530 641 42 61
0530 641 42 62

Batı Marmara 0530 641 42 66
Doğu Marmara 0530 641 42 65
Anadolu 0530 641 42 64
0530 969 96 11

www.sureko.com
info@sureko.com

“Samur Kürk”ten “Hamur Kürk”e... Sahi, Moda Sürdürülebilir mi?

 Duygu YAZICIOĞLU

 Özgür GÜVENÇ

Modanın sürdürülebilirliği son yılların popüler tartışma konularından biri. Peki, özünde değişkenlik yatan bir kavramın sürdürülebilirliğinden söz edebilir miyiz, yoksa “Sürdürülebilir Moda” kalıbı geçici bir akım, gözde yanılmaya sebep olan bir oksimoron mu?

Moda sürdürülebilir mi? Alın size karmaşık bir soru, çıkm çıkabilerseniz için içinden. Kimileri için son derece manasız kaçabilecek olan bu soru, bir süredir bizim zihnimizi meşgul ediyor. Nedeni basit. Sürdürülebilirlik kelimesinin ekoloji bilimindeki karşılığı, “biyolojik sistemlerin çeşitliliğinin ve üretkenliğinin devamlılığının sağlanması”dır. Yani herhangi bir faaliyeti gerçekleştirirken, gelecek kuşakların gereksinimlerine cevap verme yeteneğini tehlikeye atmadan, yalnızca günlük ihtiyaçları temin etmeye dayanır. Modanın anlamına bakalım bir de. TDK’nın uygun bulunduğu karşılıklar şöyle:

- 1- Değişiklik gereksinimi veya süslenme özentsisiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik
 - 2- Belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni, bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük
 - 3-Geçici olarak yeniliğe ve toplumsal beğeniye uygun olan
- Peki, geçici hevsten ibaret olan ve özünde değişkenlik yatan bir kavramın sürdürülebilirliğinden söz edebilir miyiz? Yoksa “Sürdürülebilir

Moda”, diğer deyişle “Ekomoda” kalıbı, gözde yanılmaya sebep olan bir oksimoron mu? Moda insanın kendine yakışanı giymesi ya, üstüne her şeyi yakıştıran biri raflarda ne var ne yok alırsa hangi sürdürülebilirlik, hangi verimlilikten bahsedeceğiz o vakit?

Moda yalnızca tekstil ürünlerini kapsayan bir kavram değil elbette, ancak bu yazının sınırlarını daha çok “tekstil ürünlerinde sürdürülebilirlik” olarak çizdik. Teknoloji, kozmetik, ulaşım alışkanlıkları gibi başlıklarsa kendi başlarına ayrı birer yazı konusu... Ancak, doğrudan konunun bugününe bakmak yerine, önce gelişim sürecine kısaca göz atmakta fayda var...

“Ekohareket”ten “Sürdürülebilir Moda”ya

Toplumsal hayatta, 1970’lerde beliren eko-hareketle yavaş yavaş kendini göstermeye başlayan sürdürülebilir moda (o dönemde daha çok “etik moda” kullanımı yaygındı), esasen 1980’lerde insanların fabrikalarda üretilen sentetik kumaşların sağlığa zararlarıyla ilgili kafa

Oku Yeşil Yeşil

- Shaping Sustainable Fashion: Changing the Way We Make and Use Clothes* (Sürdürülebilir Modayı Şekillendirmek: Giysileri Yapma ve Kullanma Yolunu Değiştirmek), Alison Gwilt-Timo Rissanen
- Sustainable Fashion and Textiles: Design Journeys* (Sürdürülebilir Moda ve Tekstil: Tasarım Yolculukları), Kate Fletcher
- Eco-chic: The Fashion Paradox* (Eko-Şık: Moda Paradoksu), Sandy Black
- Green Is the New Black: How to Change the World with Style* (Modanın Yeni Siyahı Yeşil: Stille Dünyayı Nasıl Değiştirebiliriz?), Tamsin Blanchard
- Sustainable Fashion: Why Now?: A Conversation Exploring Issues, Practices, and Possibilities* (Sürdürülebilir Moda: Neden Şimdi?), Janet Hethorn-Connie Ulasewicz

Toplumsal hayatta, 1970’lerde beliren eko-hareketle yavaş yavaş kendini göstermeye başlayan sürdürülebilir moda, esasen 1980’lerde popülerleşti.

yormaya başlamasıyla belirginleşti. 1990'lara gelindiğinde C&A firması piyasaya "yeşil" yani organik pamuk seçenekleri sunmaya başladı. *The Chicago Tribune* gazetesi, 1998'de ünlü denim markası **Levi's**'in kötü şartlardaki atölye ve fabrikalarını deşifre edince kelimenin tam anlamıyla kıyamet koşturdu. Akademisyenler, gazeteci ve aktivistler ayaklandı. Büyük giyim firmaları protesto edildi. **Dünya Sağlık Örgütü (WHO)** böcek ilaçlarının yılda 3 milyon zehirlenme ve 20 bin ölüm vakasına sebep olduğunu açıkladıktan sonra tamamen doğal yollarla üretilen pamuğun kullanılması gündeme geldi. 2000'de, gazeteci **Naomi Klein**'in markaların arkasındaki gerçekleri gün yüzüne çıkardığı ve dünya çapında best-seller olan *No Logo* isimli kitabı da milyonlarca insanı kimyasal ürün kullanan büyük firmaların karşısına dikmeye yetti. Günümüze gelindiğinde hemen bütün sektörlerde dikkat edilen bir mesele olan sürdürülebilirlik, moda dünyasının da olmazsa olmazlarından biri haline geldi. **Vanity Fair**, **Amerikan Elle** ve **New Yorker** gibi dergiler yeşil sayılar çıkarmaya başladı. Şu anda dünya modasının en önemli organizasyonları olarak kabul edilen moda haftalarında, son bir-iki senedir eko-şovlar hâkim. Son olarak **New York Moda Haftası**'nda, modellerin yeşil tasarımlarla arzı endam ettiği "**Yeşil Şov**" da bunun en güncel örneği. Bu arada sürdürülebilir moda üzerine, çoğu kaynak niteliğinde bir sürü kitap yazıldı. Daha önceleri işçilerini kötü şartlarda çalıştıran, denim taşlaması işlemi nedeniyle sıklıkla eleştirilen Levi's ve çocuk işçi çalıştırdığı için mimlenen GAP markaları çalışma koşullarını hızla düzeltip, çevre dostu marka imajını benimsediler. Hatta **Levi Strauss & Co. Genel Müdürü John Anderson** piyasaya, "Modanın ekonomik olarak sürdürülebilmesi için sosyal ve çevresel

Levi Strauss & Co. Genel Müdürü John Anderson, "Modanın ekonomik olarak sürdürülebilmesi için sosyal ve çevresel olarak da sürdürülebilir olması lazım" derken, ünlü tasarımcı Vivienne Westwood da Cool Earth isimli STK'ya 2,86 milyon lira bağış yaparak konuya olan ilgisini gösteriyor.

olarak da sürdürülebilir olması lazım" şeklinde reçeteler bile sundu. **Nike** gibi dev markalardan **Patagonia** gibi daha küçük ölçekli girişimlere kadar pek çok kurum, çevreye verilen zararı minimize etmeyi amaçlayan **Sürdürülebilir Giyim Koalisyonu**'na (**Sustainable Apparel Coalition**) dahil oldu. Şu anda ekmeğini giysilerin tüketiminden kazanan ünlü tasarımcılar bile her fırsatta aşırı tüketime karşı olduklarını belirtiyorlar. Mesela **Vivienne Westwood**, **Cool Earth** isimli STK'ya 2,86 milyon lira bağış yaptı, sonra da "Çevreyi düşünüyorsanız en az altı ay boyunca alışveriş etmeyin. Kazak giyeceğinize havlu giyin, bence çok şık" gibi demeçlerle modaseverleri eldekini kullanmaya yöneltti. Sanayi Devrimi'nin akabinde gelişen seri üretim çılgınlığı ve **Hızlı Moda** kavramının karşısına azılı bir alternatif olarak "**Yavaş Moda**" (**Slow Fashion**) geldi, yerleşti. Anlaşıldığı üzere sürdürülebilir moda, ekomoda, etik moda, organik moda, nasıl dersiniz... Özellikle gelişmiş Batı toplumlarının kanına serum gibi, yavaş ama etkili damlalarla

sirayet etti. Öyle ki, sürdürülebilir ürünleri teşvik etmek için “**Fashioning the Future Awards**” ödülleri bile verilmeye başlandı. Tüm bu gelişmelerin toplumsal hayatta yarattığı en önemli değişimlerden biri de lüks kavramını değiştirip, tercihleri şaşaalı tasarımlardan doğal ürünlere kaydırması. Samur kürkten hamur kürke doğru yeşil bir geçiş sözkonusu... Ayrıca hemen her sene konuyla ilgili çeşitli araştırmalar yapılıyor, raporlar yayınlanıyor. Bu konudaki son araştırmalardan biri olan, Ryan Partnership Chicago ve Mambo Sprouts Marketing’in hazırladığı **2012 Sürdürülebilirliği Şekillendirme Anketi**’nde (Styling the Sustainability Survey), “İnsanların sürdürülebilir ürünleri nereden alabileceğini bilmemesi” sonucunun çıkması ise bence bu akımın toplumda ne kadar yaygınlaştığıyla ilgili önemli bir soru işareti.

“Sürdürülebilir Moda”, Sanayi Devrimi’yle Bitti mi?

Konuyla ilgili benzer çevreler -genellikle tasarımcılar, akademisyenler ve gazeteciler- birbirinden fark-

lı yorum ve açıklamalar yapmaya da devam ediyor. Kimi, konuyu, “Sürdürülebilir moda gelişmiş ülkelerde yaygınlaştı, Türkiye’de yeni yeni gelişen bir alan” minvalinde yorumlarken, başka birilerinin yorumu, “Moda sürdürülemez, bu büyük bir aldatmacadır” kesinliğinde olabiliyor. Birbirine zıt görüşlerin birleştiği ortak nokta ise Sanayi Devrimi’nden sonraki süreçte gerçek anlamıyla sürdürülebilir moda- nın bittiği.

Öncelikle konuya modanın sürdürülebilir olabileceğini ve Türkiye dahil tüm ülkelerin bu kavrama sıkı sıkı sarılmaya başladığını düşünenlerin gözünden bakalım ve işe, sürdürülebilir moda- nın aslında ne olduğunu idrak etmekle başlayalım. Bu tanım, herkes tarafından farklı biçimlerde yapılabiliyor. Konuyla ilgili kısa bir sosyal medya taraması yapıldığında, forumlara ve moda dünyasının yeni “şekil vericileri” olan moda blog’larına bakıldığında en yaygın anlayışlardan birinin, “babaanne- nin sandığından çıkma bir gömlek” ve yine “çeyiz sandığı görmüş bir çantayı kullanmak da sürdürüle-

bilir modadır” olduğu görülüyor. Bu yaygın görüşün yanlış olduğu söylenemez, zira “**re-use**” yani tekrar kullanım, çevreye verilen zararı minimize etmek için ideal yollardan biri ve toplumun konuya bakışını özetlemesi açısından da önemli. Bilirkişilerin üzerinde mutabık olduğu tanım ise şöyle: Genellikle yüzde yüz pamuktan, geridönüş- türülebilir maddelerden, organik hammaddelerden üretilen; renk ve- rici katkı maddeleri, zararlı kimya- sal ve beyazlatıcılar içermeyen; sağ- lıklı çalışma koşulları barındıran ve adil kazanç sisteminin bulunduğu

Giy Yeşil Yeşil

Edun, People Tree, Bird Textile, BOA Studio, Otra, Ecocentriche, Silvia Zachello, Ada Zandition, Cred, Komodo, Issi, Caipora, From Somewhere, Made, Pachacuti, Stewart+Brown, The North Circular, Noir Illuminati II, Sika, Minna, Junky Styling, Nancy Dee, Where, Monkee Genes, JosyFlo, Bottletop, Christopher Raeburn, Nearfar, Not Just A Label, Richie Rich, Leblas, Linda Loudermilk, Plastenka, Nau, H&M, Nej, Amana, Yeşim Tekstil, Arslanlı Çamaşır, Annie Greenaballe, Beyond Skin, Ciel, Howies...

atölyelerde üretilen; pazarlama ve nakliye dahil, tüm işlemlerde çevre hassasiyeti gözetilen ürün, sürdürülebilir moda bir örnektir. Ürünlerde yüzde yüz pamuk kullanılsa bile mutlaka sürdürülebilir özellik gösteren bir malzeme kullanılır. Diğer bir özelliği de, deri ve süet gibi hayvanlara zarar veren değil; yün, alpaka ve kaşmir gibi sadece hayvanlardan faydalanılan ürünlerin kullanılmasıdır.

Ucuz Değil Çevre Dostu Olması

Peki, daha önce sürdürülemeyen moda, ne oldu da sürdürülmeye heveslendi? Bu değişimin nedenleri ne? **REC Türkiye, İstanbul Moda Akademisi (İMA) ve London College of Fashion** işbirliğiyle düzenlenen Sürdürülebilir Moda Seminer Dizisi için Türkiye'ye gelen Sürdürülebilir Moda Merkezi'nin Özel Sektör Destek Müdürü **Alex McIntosh**'a göre, "Modada sürdürülebilirlik ihtiyacı sürdürülemez düzeyde tüketmeye başladığımız zaman doğdu fakat giyim sektörünün dünya üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin farkına varılması, yenilik ve sürdürülebilirlik stratejileri arayışına girilmesi çok daha uzun bir süre aldı". Yine McIntosh'a göre: "İnsanlar 90'ardan beri zaten modanın sosyal etkileri üzerine tartışıyorlardı. Kötü çalışma şartlarına sahip atölyeler ve çocuk işçilerle ilgili farkındalık bir süre popüler oldu. Çevre sorunlarına dikkat çekme ihtiyacı da bu tür sosyal kaygılarla doğal olarak ilintiliydi".

Moda tasarımcısı Hatice Gökçe ise insanlığı sürdürülebilir moda ya yönelme nedenini son yıllarda önümüze sunulan ürünlerin çeşitliliğine bağlıyor: "Şimdi çok çeşit var. Tüketici bunları tüketirken çok şey öğrendi. Artık neye ihtiyacı olduğunu ve ne talep etmesi gerektiğini biliyor. Çünkü tüketici artık trendy giyinmeye doydular; ürünün ikin-

London College of Fashion Özel Sektör Destek Müdürü McIntosh, giyim sektörünün dünya üzerindeki etkisinin anlaşılmasının uzun sürdüğünü söylüyor. Sürdürülebilir Moda Merkezi Direktörü Williams, işin tasarımdan başlaması gerektiğini belirtiyor.

ci, hatta üçüncü faydasını arıyor. Markalar da farklılaşma yolunu burada aramaya ve kendilerini bu yönde geliştirmeye başladılar. Artık bütün markalar bu akımı takip etmek zorunda, aksi halde duyarsız bir imaj çizmiş olacaklar".

Gelelim konunun can damarı olan soruya: Varolması tüketime bağlı olan, tüketim odaklı bir kavram nasıl sürdürülebilir olur? McIntosh'a göre moda son 30 yıldır "hızlı", yani

tüketim odaklı. Önceleri kıyafetlerin çok daha değerli olduğunu, bu yüzden insanların tüketim alışkanlıklarının farklı olduğunu belirtiyor McIntosh ve ekliyor: "Dikkate almamız gereken, yeni bir şeyler satın almanın her zaman daha iyi ve daha ucuz olduğu varsayımından uzak durup giysilerin bakım ve onarımıyla ilgili hizmetleri bir kez daha gözden geçirmemiz gerektiğidir."

Buna benzer bir yaklaşım, yazının ilerleyen bölümlerindeki, "moda sürdürülemez" ciler arasında yer alan Barbaros Şansal tarafından da ifade ediliyor. Şansal'ın konuya yaklaşımı şöyle: "Çöp satıyorlar, çöp alıyoruz. Bir, iki sene sonra giyilmez oluyor. Haydi, git yenisini al. Farklı renkte üç tane kazak alacağıma, içeriği doğaya uygun, vücudumu öpen bir tane kazak alırım. Sentetik ürünler, kullanıldıktan sonra doğaya da karışmıyor üstelik."

Sürdürülebilir Moda Merkezi Direktörü **Dilys Williams** da bir ürün veya giysinin sürdürülebilirliğinin, nasıl yapıldığına ve kullanıldıktan sonraki hikayesine bağlı olduğunu görüşünde: "Bütün bunlar kıyafetin sürdürülebilirliğini belirler. Kıyafetin maddesine ve işlenme sürecine bakıyoruz. Üretim metodlarını ve katkıda bulunan insanları düşünmelisiniz. Tasarımcı eğer en başından kıyafetin nasıl yıkılacağına, nasıl korunacağını düşünmüşse, işler yolunda demektir."

"Moda Sürdürülemez" ciler Ne Diyor?

Modanın sürdürülebilirliği konusu, daha önce de değindiğimiz gibi biraz tartışmalı. Kimileri bu akımı desteklerken, kimileri modanın sürdürülebilir olmasının mümkün olmadığını düşüncesinde. Bunun büyük bir kandırmaca, hatta *emperyalist kuvvetlerin yeni stratejisi* olduğunu düşünenler de var.

Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi, Doç. Dr. Serhan Ada, Radikal Gazetesi'nde yayımlanan 22 Mart 2008 tarihli yazısının girizgahını, "Moda sürdürülemez" cümlesiyle yapıyor ve şöyle devam ediyor: "Bizatihi geçici, havalı, uçucu ve hızla değişkendir. Sürdürülmeye zorlanırsa moda, moda olmaktan çıkar. İsmiyle müsemma, bugüne aittir. Modayı geleceğe dönük bir etik faaliyete döndürmek beyhudedir." Moda tasarımcısı, kendi deyimleriyle terzi yamağı **Barbaros Şansal** da sürdürülebilir modanın kandırma-cadan ibaret olduğunu düşünüyor ve aksini belirten modacıların yalan söylediğini iddia ediyor. "Sürdürülebilir moda yapılabilmesi için öncelikle sürdürülebilir tarımdan bahsetmemiz gerekiyor. Sen topraktan pamuk alamıyorsun, hayvandan yün alamıyorsun, bitkiden ipek alamıyorsun, keten kenevir zaten tamamen bitmiş... Fermuarla sürdürülebilir moda olur mu yahu? Hangi sürdürülebilirlik?" gibi, bize göre biraz karamsar, kendine göre gerçekçi bir tavırla yaklaşıyor Şansal konuya. Ama sürdürülebilir moda için tüyo da veriyor: "Kıyafetlerde kullanılan düğmeler polyesterden, naylondan yapılıyor. Biz etobur bir ülkeyiz. Yediğimiz hayvanların boynuzlarından, toy-naklarından yapsalar ya o düğmeleri! Alın size sürdürülebilir moda!"

Tam bu esnada e-posta kutularımıza bir basın bülteni düşüyor: "Artık düğmeler de ekolojik. Deniz kabuklarından düğme yapıyoruz."

Türkiye Ne Durumda?

Her ne kadar Türkiye, bir süredir moda haftalarına ev sahipliği yapsa ya da tasarımcılar uluslararası üne kavuşmaya başlasa da, sürdürülebilir modayı tam olarak benimsemiş, hatta idrak etmiş değil. Bu konuda kapsamlı bir araştırma yapılmış, bilimsel makaleler hazırlanmış ya da

Türkiye'de sürdürülebilir moda deyince ilk akla gelen isimlerden biri olan Nejla Güvenç, "Ne yazık ki Türk markaları hâlâ organik pamuk talep etmiyor" diyor.

kitaplar yazılmış değil. Dergimizin 12. sayısında konuyla ilgili röportaj yaptığımız **Nejla Güvenç**'in yorumu Türkiye'de sürdürülebilir modanın durumuyla ilgili önemli bir ipucu niteliğinde: "Organik pamuk üretiminde dünyada birinci sıradayız, ama tamamen ihracat yapıyoruz çünkü Türk markaları henüz organik talep etmiyor.

Tasarımcı Hatice Gökçe de bu konuda biraz karamsar, "Dünyada, organik olan her şeyin satışıyla ilgili bir birim kurulacak. Türkiye'deyse bunu yapmak mümkün görünmüyor. Çünkü dünyada gıdadan el işçiliğine kadar bütün sektörlerde aradaki aracıyı çıkararak kârın daha çok bunu üreten kişilere kalmasını sağlayan bir sistem var, Türkiye'deyse henüz yok. Şirketler bu sisteme geçmeye gönüllüler ama yasal düzenlemeler izin vermiyor."

H&M, BOA, Nej, Yeşim Tekstil, Damla Triko ve Arslanlı Çamaşır bu akımı takip etmeye çalışan markalardan bazıları. Bu konuda çalışan en önemli isimlerse, Nejla Güvenç ve Boa Studio'nun yaratıcıları **Sena Çevik** ve **Seray Cengiz**.

Bu konuyla ilgili araştırma yaptığınızda karşınıza çıkan kaynaklar bile sürdürülebilir moda mevzuunun nasıl engin bir deniz olduğunu anlamaya yetiyor aslında. Sürdürülebilirlik, çevre bilincinin arttığı günümüzde inşaattan turizme kadar neredeyse bütün sektörleri etkisi altına almaya başladı. Dolayısıyla kendisi başı başına bir "moda". Tekstil ürünlerinde sürdürülebilirliğe gelince, okuduğunuz üzere bu konuya mesafeli yaklaşanlar da var, olumlu bakıp sahiplenen ve modanın geleceğinin sürdürülebilir podyumlardan geçeceğini düşünenler de. Peki, her şey siyah ya da beyaz olmak zorunda mı? Ya ortada bir yerde gizlenen gri nokta, çözümün ta kendisiyse? Moda tüketim odaklı bir kavram olabilir. Ancak bu gerçek, üretim süreçlerinde ve tüketim alışkanlıklarında düzeltmeler yapılabileceği gerçeğinin üstünü örtmüyor. Neye ihtiyacın olduğunu belirleyebilmek ve bu ihtiyacı çevreye en az zarar verecek şekilde karşılamayı öğrenmek bile yazının başında sürdürülebilirliği tanımlarken bahsettiğimiz "gelecek kuşaklara saygı" açısından çok büyük ve önemli bir adım.

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Bebeğinizin Organik Elmalı Sütlaç'ı HiPP'ten...

- Organik hammaddelerden üretilmiştir
- Süt proteini içerir
- Gluten içermez
- Öğün arasında veya öğün sonrasında bebeğinizin tatlı ihtiyacını karşılar
- Kolay hazmedilir

Yeni

"Hepimiz için, sağlıklı ve sıhhatli bir çevre önemli bir değerdir. Bu değer çocukların doğal gelişimi söz konusu ise daha da önem kazanır. Gelecek nesil adına verilebilecek en iyi hediye, sahip olduğumuz doğayı geleceğe taşımak için elimizden geleni yapmaktır."

Claus Hipp

Barbaros Şansal: “Hangi Sürdürülebilir Moda?”

125 bin yıllık insanlık tarihine bakınca, ilk insanın yün elyafını ısı ve su yoluyla sıkıştırarak elde ettiği keçeyle örtündüğünü görürüz. Sonra örmüştür, dokumaya çok sonra geçmiştir. Dokumada palmiye ağaçlarının liflerini referans almıştır. Bu dokumalarda hep doğal ve yerel lifleri birleştirirler. Sanayi Devrimi'ne kadar moda sürdürülebilirliğini yaşadı. Ancak Sanayi Devrimi'nin gelişimiyle, daha doğrusu 1. Dünya Savaşı'ndan sonra suni elyafların üretimine geçildi. Naylon, polipropilen gibi sonsuz filamentlerin -ki Türkiye'de ilk izinleri 1968'de verilmiştir- gelişimiyle modanın akışı seri üretime geçti ve sürdürülebilirliği bitti. Hatta bahsettiğim sentetik ve selülozik elyafların gelişimiyle insanlık cilt kanserinden tutun kısırlığa kadar her tür musibete maruz kaldı. Bunun yerine eski zamanlarda kullanılan doğal elyaf kullanılsa işte sürdürülebilir modanın temel şartlarından biri yerine getirilmiş olur. Pamuğun ömrü 1500 yıldır, yünün ömrü 3000-4000 yıla kadar çıkabilir. İpeğin ömrünün 10 bin yıl olduğunu biliyor musunuz?

Şimdi ipek böceğinin ipek yapabilmesi için dut ağacına ihtiyaç var. İpekçiliğin en önemli merkezlerinden biri olan Marmara Bölgesi'nde dut ağaçları kesildi, yerine araba fabrikaları yapıldı. Ağaçlar kesilmezse, bu sefer fabrikanın atıklarından böcekler bir şey yapamazdı. Türkiye 10 yıl öncesine kadar dünyadaki pamuk üretiminin beş liderinden biriydi. 3 milyon 600 bin tonluk pamuk rekoltesinden 300 bin tona geriledik. Hangi sürdürülebilir modadan bahsediyorlar?

“Doğadan alabileceğiniz ve doğaya geri dönebilecek ürünler kullanmanız lazım. Sentetik ürünler doğada erimeden 600 yıl kalıyor. Fermuarla sürdürülebilir moda olur mu yahu? Resmen çevre katliamı bu, hangi sürdürülebilirlik?”

Kimi kandırıyorlar? Hepsi palavra! Adam “organik kumaş kullandım” diyor, vatandaş inanıyor. Organik, emperyalizmin yeni stratejisi. Sürdürülebilir moda yapılabilmesi için öncelikle kontamine olmamış topraklardan ve sürdürülebilir tarımdan bahsetmemiz gerekiyor. E, sen topraktan pamuk alamıyorsun, hayvandan yün alamıyorsun, bitkiden ipek alamıyorsun, keten kenevir zaten tamamen bitmiş... Modanın sürdürülebilir olması için doğadan alabileceğiniz ve doğaya

geri dönebilecek ürünler kullanmanız lazım. Sentetik ürünler doğada erimeden 600 yıl kalıyor. Fermuarla sürdürülebilir moda olur mu yahu? Resmen çevre katliamı bu, hangi sürdürülebilirlik? Bir örnek vereyim, kıyafetlerde kullanılan düğmeler polyesterden, naylondan yapılıyor. Biz etobur bir ülkeyiz. Yediğimiz hayvanların boynuzlarından, toynaklarından yapsalar ya o düğmeleri! Alın size sürdürülebilir moda!

Organik, doğal diye satılan şeylerin satıldığı mağazalardaki dekorasyon giderlerini biliyor musunuz? Yerler suni tahta, pleksiglas raflar... Her şey sürdürülebilirlikten uzak, raflara dizdiğiniz ürünler mi sürdürülebilir?

Bu konunun bir de tüketici ayağı var. Bilinçli tüketici olmak çok önemli. Bir kıyafeti alırken askıdan alıp, üzerinizde deneyip almak yerine, kullanma ve karışım talimatlarına da bakın lütfen...

Ekol'e Avrupa'dan Eco Performance Ödülü

St. Gallen Üniversitesi tarafından, şirketlerin çevreye duyarlılığının ekonomik iş modeline göre değerlendirilmesi sonucunda verilen European Eco Performance Award 2012'nin sahibi; ekonomik başarısı, çevre ve sosyal sorumluluk projeleri ile Ekol Lojistik oldu.

Ekol®

daha iyi bir dünya için lojistik

www.ekol.com

Hatice Gökçe: “Zamansız Tasarımlar Çok Daha Sürdürülebilir”

Bazı kesimlerde “Moda tüketime yönelik bir kavram; dolayısıyla sürdürülemez” görüşü hâkim. Sizce moda ve sürdürülebilirlik bir araya gelebilir mi?

Kesinlikle gelebilir. Etik moda kendi dalını oluşturan bir anlayışa doğru gidecek bence. Modanın ortaya çıkışına, Sanayi Devrimi'yle birlikte değişimine bakınca, bir duraklama dönemine girmesi çok normal bence. Çünkü bize her şey takip edileceğimize çok daha hızlı bir biçimde sunuluyor ve bize sunulanlar arasından doğru olanı seçmek artık çok zor. Her açıdan aceleye getiriyoruz. Doğal olarak biraz uzakta durup, gerçekten ihtiyacımız olanı belirlememiz gerekiyor.

Teknoloji ürünlerinden giyime, artık her şey çok çabuk tüketiliyor değil mi?

Evet, aceleyle geliyor. İşte burada bilinçli tüketici modanın etik tarafında yer almak durumunda kalacak. Bu önemli bir seçim olacak. Bu yaklaşımı toplumun geneline yaymak zor ama belli bir düzeye ulaşmış herkesin sürdürülebilir moda ile ilişki halinde olacağını düşünüyorum. Çünkü ihtiyacımız olan şey neyse, bunu belirleyip o düzeyde gitmek zorundayız. Bunun için daha rahat nefes alarak tüketme ihtiyacımız var.

Sürdürülebilir moda ile ilgili çok farklı tanımlar yapılabiliyor. Sizce nedir sürdürülebilir moda?

Sürdürülebilir moda, modanın etkilediği tüm alanlarda sürdürülebilirliği benimsemektir öncelikle. Ürünün

organik hammaddeden yapılması ve sürdürülebilir tarıma destek vermesi gerekir. Yani kullandığımız hammaddeden başlayan bir sürdürülebilir olma durumu var. Ama bunun yanında ürettiğimiz şeylerin yıllar sonra da, hatta sezonu geçtikten sonra da tekrar gündeme gelmesini sağlayacak bir anlayışı benimsemek de sürdürülebilir modadır.

Tam olarak “zamansız tasarım” kavramından bahsediyorsunuz, değil mi?

Evet. Zamansız tasarımlar yapıyor olmak da çok önemli. Trendy ürünler de olmak zorunda elbette ama bunun yanında gerçek tasarımın ne olduğunun tekrar tartışılacağı bir döneme gireceğine inanıyorum. Dünyada birçok marka Vintage’le bunu ispat edebiliyorken Türkiye’de hâlâ örneği yok. Çünkü moda Türkiye’de yeni bir endüstri. Ayrıca tasarım unsurlarının güçlü oluşu da önemli. Bir tasarım uzun yıllar giyilebilmeli. Gelecek zaman içinde bir Türk tasarımcısının tasarımının yıllar sonra da giyilip giyilemeyeceğini göreceğiz.

Bu süreç Türkiye’de nasıl işledi, işliyor?

Bizde biraz ağır işliyor. Çünkü ekonomik olarak masraflı bir alan. Dünyada gerçekten bu tür doğaya saygılı, sosyal sorumluluk projeleri kapsamında oluşturulan ürünler sektörde fazlasıyla yer buluyor. Türkiye’de ise ekolojik her şey lüks kategorisine giriyor.

Lüks kavramı da değişti diyebilir miyiz? Eskiden kürk giyinmek zenginlik sembolüyken, şimdi çevreye saygılı kumaşlar da son derece pahalı...

Kesinlikle çok doğru bir saptama. Aslında önce tahrir edip sonra tamir etmeye başlıyoruz. İşte sürdürülebilirlik olduktan sonra başka bir doygunluk yaşanacak, o doygunlu-

ğun sonucunda yine başka bir trend ortaya çıkacak.

Modanın sürdürülebilirliğiyle ilgili ne tür sorunlar var?

Biz tasarımcılar küçük adetlerde üretim yapıyoruz, doğal olarak üretimde özel bir şey yapmak için bize servis verebilecek bir kuruluş yok. İkincisi organik malzeme temin edebileceğimiz fabrika sayısı çok az. Onlardan mal almak, iş yapmak zor. Tabii işin bir de tüketici ayağı

“Bilinçli tüketici modanın etik tarafında yer almak durumunda kalacak. Bu yaklaşımı toplumun geneline yaymak zor ama belli bir düzeye ulaşmış herkesin sürdürülebilir modayla ilişki halinde olacağını düşünüyorum”

var. Tüketiciler de henüz belli bir eğitim ve bilinç düzeyine ulaşmış değil. Tam oluşmamış bir pazar için bir şey üretmek de çok doğru değil.

Siz özellikle erkek giyimi üzerine çalışan bir tasarımcı olarak, erkeklerin konuya yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kadınlar güzel görünmek için bedel ödemeyi, erkeklere nazaran çok daha kolay göze alabiliyorlar. Erkeklerse ben bu parayı neye ödüyorum diye daha fazla düşünüyor, bütün detayları bilmek istiyor ve o yüzden daha önce değindiğim ikinci, üçüncü farkı daha fazla önemsiyorlar. Erkek müşterinin bu konuda çok daha bilinçli olduğunu söyleyebilirim. Ama genel olarak pazar içinde erkeğin payı daha az. ○

Bayramiç Tohum Takas ve Yerel Ürün Şenliği'nin Ardından

Gün geçmiyor ki Anadolu'nun bir yöresinden bir tohum takas etkinliği veya ekolojik tarım çalışması haberi gelmesin. Kulağımıza en son çalınansa Çanakkale Bayramiç Tohum Takas ve Yerel Ürün Şenliği oldu. 21 Nisan'da gerçekleşen etkinlik, çeşitli çalıştay, panel, tohum takas etkinlikleri, yerel ve kurumsal katılımı ve fotoğraflardan da anlayabileceğiniz coşkusuyla gerçekten dikkat çekiciydi. Küçük bir not: Türkiye'nin ekolojik tarımsal kalkınma alanında ilk mucizelerinden birini gerçekleştirmeye aday olan Bayramiç'e dikkat!

 Cem BİRDER

Kaynak ve fotoğraf desteği için teşekkürler: Tayfun Özkaya, Mehmet Şükrü Dinler, İlhan Koçulu, Burcu Ertunç, 2ayak2teker.blogspot.com

Çanakkale'nin Bayramiç ilçesindeki buluşma, köylülerimiz, belediyemiz, bakanlık, çok sayıda sivil toplum kuruluşu ve farklı illerden gelen arkadaşlarımızın katılımıyla 21 Nisan günü, geçen Temmuz ayından sonra ikinci kez gerçekleşti. Düğün salonundaki iki çalıştay, yerel tohumlar temalı trans-Kazdağı yürüyüşü, pazaryerindeki tohum takası, Bayramiçli kadınların el ürünleri ve davetli konuşmacılar tarafından gerçekleşen panel... Her birinin coşkusuyla renklilik ve yanı başındaki alçakgönüllü ifade, şenliğin başarısında göze ilk çarpanlar oldu.

Çalıştay 1: Tohumculuk Anlayışı ve Kanunu Niçin Kritik?

Türkiye’de 8 Kasım 2006 tarihinde yürürlüğe giren **5553 sayılı Tohumculuk Kanunu** sadece ülkemizin bir meselesi değil. Dünyanın küresel ticari anlaşmalara imza koyan birçok ülkesinde benzerleri uygulanıyor. Göze çarpan en etkili sonucu kayıt altına alınmamış, bir başka deyişle **atalık tohumların** satışına yasaklama getirmek. Buna paralel olarak, atalık tohumlar tarım destekleri kapsamında değil. Halbuki biyoçeşitliliğin ve gıda güvenliliğinin temel kaynağı olan bu tohumların korunması ve sürdürülmesi, tüm sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarıyla, kesinlikle vazgeçilmez ve yaşamsal bir mesele. **Çalıştay**’da tohum ve tohumculukla ilgili dünyadaki politikalar ve Türkiye’deki uygulamaları tartışıldı. Tarımsal destek politikasının yerel tohumlar üzerinde oluşturduğu haksız rekabete dikkat çekildi. **Ege Üniversitesi’nden Tayfun Özkaya** tohum firmalarının aynı zamanda tarım kimyasalları tedarikçisi olarak oluşturdukları tekelci zihniyetle birlikte, bilge tarımın uzun geçmişinde barındırdığı kıymeti görmezden gelen tüketici anlayışı ve bu anlayış ekseninde gelişen çözüm ona ARGE faaliyetlerini **“teknolojik kilitlenme”** olarak tanımladı. Bugün karşımızdaki tabloya baktığımızda, dünyada ticari faaliyet gösteren tohum firmaları aynı zamanda tarım ilaçlarını da piyasaya sunuyorlar. Bu ilişki gıda alanında tehlikeli bir bağımlılık oluşturuyor. Bu bağımlılığı pekiştiren en kritik unsurlardan biri olan tohumun patentlenmesi ise uzun yıllardır **“Yaşam Patentlenemez!”** sloganıyla sivil toplum tarafından sert ve haklı bir şekilde eleştiriliyordu. Bu eleştiriye, şenliğimiz sonrasında, 10 Mayıs tarihinde **Avrupa Parlamentosu**’ndan da bir destek geldi ve **Brüksel** ilk

kez şu ifadeyi resmi şekilde duyurdu: *“Avrupa Birliği, Avrupa Patent Ofisi’nden, konvansiyonel yöntemlerle ıslah edilen bitki ve hayvanlara artık patent vermemesini istemiştir.”*

Çalıştay 2: Katılımcı Sertifikasyon Sistemi (KSS) Niçin Önemli Bir Alternatif?

IFOAM (The International Federation of Organic Agriculture Movements) çatısı altında ticari açıdan birbirleriyle rekabetçi iki yapının (organik tarım ve katılımcı sertifikalı tarım) yer alması ilginç bir paradoks. **Katılımcı Sertifikasyon Sistemi** IFOAM ve MAELE (Latin Amerika Ekolojik Tarım Hareketi) tarafından **Torres’de (Güney Brezilya, Rio Grande do Sul** eyaletinde) ortaklaşa düzenlenen bir atölye çalışmasıyla ilk kez 2004 yılında

İki çalıştay, yerel tohumlar temalı trans-Kazdağı yürüyüşü, pazaryerindeki tohum takası, Bayramiçli kadınların el ürünleri ve davetli konuşmacılar tarafından gerçekleştirilen panel, Baramiç etkinliğinin önemli köşetaşları oldu.

kimlik kazandı. En sade ifadeyle amacı tüketici ve üreticiler arasında seçilerek oluşturulan bölgesel delegasyonlar vasıtasıyla kurallar belirlemek ve bu kurallar eşliğinde hem üreticileri kontrol etmek, hem de yerel üretim yöntemleri hakkındaki anketleri şeffaf şekilde paylaşmak. Ekonomik olmasının ötesinde, tüketicinin “organik” gıda konusunda yaşadığı kuşkuyu aşabilmeye yönelik gerçekçi bir seçenek. Boğaziçi Üniversitesi Mensupları Tüketim Kooperatifi (**BÜKOOP**) Katılımcı Sertifikasyon yapısını geliştirmeye çalışan, bu konuda üretici ve tüketici farkındalığına emek veren bir kuruluş. **Çanakkale Tarım İl Müdürü İlkay Uçar**’ın bölgede 2012 yılında başlatılması planlanan pilot projeye destek sözü vermesi cesaret verici. Çalıştay’da yer alan **Bayramiç Belediye Başkanı İsmail Sakin Tunçer**

Şenliğe destek veren Bayramiç Belediye Başkanı İsmail Sakin Tunçer, Bayramiç Halk Pazarı'nda kademeli olarak KSS uygulamasının başlatılacağını da müjdesini verdi.

de Bayramiç Halk Pazarı'nda kademeli olarak KSS uygulamasının başlatılacağını söyledi: "Bu iş yavaş yavaş yayılır. Genç anne ve babalar çocuklarına bilhassa doğal ve organik besin yedirmek istiyorlar. Biz Belediye olarak pazaryerimizde bu ürünlerin yer alacağı özel bir yer ayıralım. Ama onları da standart bir şekilde belgeleyelim. Kendi bölgemize ve farklı bölgelere örnek oluşturalım..."

Tohum Takası

Bayramiç'e bağlı 80 köy var. Bu köylerde sebze ve tahıl üretiminde halen çoğunlukla yerel tohumlar kullanılıyor. Çarşamba ve cumartesi günleri kurulan pazarlarda köylülerin satışa sunduğu ürünlerin bu kez tohumları görücüye çıktı. Tohum masası boyunca yayılan zarflar içinde domates, biber, tere, bamya, fasulye, barbunya, mısır, kavun, karpuz tohumları... Her biri ziyaretçilerin yoğun ilgisiyle elden ele dolaştı. Üreticiler ilgili tohumlar hakkında talep edenlere bilgiler verdiler. Notlar alındı, dostluklar kuruldu...

Bundan sonraki tohum takas şenliklerinin amaca daha çok hizmet vermesi için **Mehmet Şükrü Dinler** şöyle diyor: "Tohumları hasat sonrası takas etmek benimsenmeli; yaz sebzelerini ekim ayında, kış sebzelerini temmuz ayında takas edebiliriz. Tohumun elde edilişi kadar, toprağa ekerken özelliğini korumasını sağlamak da öncelikli olmalı. Bu konuda, bir sonraki takas şenliği öncesinde uzman akademisyenler ve biz uygulayıcılar bir araya gelmeliyiz."

Bir diğer yorum **Burcu Ertunç**'dan geliyor: "Bitki Takip Formlarını önemsiyorum. Tohumu kimden alıyoruz, nasıl yetiştiriyoruz ve sonrasında kime veriyoruz? Tohumun yolculuğunu izleyebilmemiz çok değerli. Yaşamsal değerleriyle, onu sadece adıyla değil, macerasıyla da tanımalıyız".

Tohumun sağlığını koruması veya doğal ortamdaki gen atlamalarıyla gelişimi ise bir başka tartışma konusu. Her iki yaklaşımın da kendi

Eğitimin Türkiye'deki Lideri
DOĞA KOLEJİ
BAŞARISIYLA, VİZYONUyla, HEYECANIYLA
YANINIZDA

12 Yeni
Kampüs

Kayıtlar
Başladı!

Florya

Esenkent

Kurtköy

Beykent

Güzelce

Halkalı

Güneşli

Cevizlibağ

Bayrampaşa

Bağcılar

Ankara Oran

Konya

DOĞA MEYKİZ	Doğuş Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 328 3288							
DOĞA İSTANBUL	Akmerkez Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 495 2088	Ölmez Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 639 6233	Atayurt Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 456 8478
	Alibeyköy Doğa Koleji / mesleki	Ankara • İlköğretim	0312 344 4943	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 498 8029	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 449 7899
	Beşiktaş Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 993 9923	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 387 2788	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 443 6225
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 107 8 1531	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 332 3588	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 431 2718
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 107 8 1531	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 446 4888	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 443 1999
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 444 2847	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 342 9757	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 443 1999
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 575 2482	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 677 2712	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 598 5242	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Büyükdere Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 598 5242	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
DOĞA TÜRKİYE	Ankara / Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 499 1127	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara / Oran Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 647 4768	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 349 2888	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 726 7575	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0488 231 8232	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara / Beşiktaş Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 342 5288	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara / Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 733 1082	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 654 0565	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 377 8711	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Ankara Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	042 255 8988	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
DOĞA KIBRIS	Doğa Akademi Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 638 1181	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915
	Doğa College British Academy	Ankara • İlköğretim	0312 871 3575	Emek Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	Anadoluhisari Lisesi	0312 532 8223	Çankaya Doğa Koleji	Ankara • İlköğretim	0312 334 1915

OSTİM İZMİRLER BAĞIRCIYI OKULU / ACARCIYI • İZ WORLD SCHOOL / ACARCIYI • ÇARŞI DOĞA COLLEGE

0216 537 0 537

www.facebook.com/dogakoleji

twitter.com/doga_koleji

Bir Doğa Nesli Yetiştiriyor
1
doğa
KOLEJİ
www.dogakoleji.com

içinde barındırdığı değerler ve riskler mevcut. Tohum takas etkinliğiyle birlikte, bilimsel (üniversite ve araştırma kurumlarının çalışmalarıyla ilgili) ve pratik (küçük üretici uygulamalarıyla ilgili) sonuçların değerlendirilmesi genel amacı daha başarılı kılacaktır.

Yerel Domateslere Mantar Bulaşmıyor

Şenlik kapsamında davetli konuşmacılar, dinleyicilerinin çoğunu kadınların oluşturduğu bir panel de gerçekleştirdiler. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden yerel domatesler üzerinde doktora çalışması gerçekleştirmiş olan **Seçkin Kaya**, yerel çeşitlerin hastalıklara çok dirençli olduğunu, araştırma amacıyla yerel domateslere **Fusarium hastalığını** (bir tür mantar) bulaştırmak için çok uğraştıklarını, ancak bu tohumlarda ciddi bir dirençle karşılaştıklarını ve ayrıca, hızla gelişen bu domateslerin yanında yabancı otların gelişemediğine dikkat çekti. Mukayese edildiğinde, yerel domateslerde yüksek antioksidan değerlerine rastladıklarını ve bunun da kanseri önlemede çok etkili olduğunu belirtti.

Ege Üniversitesi'nden Tayfun Özkaya hem tohum, hem tarım ilacı, hem de beşeri ilaç üreten küresel şirketlerin olduğunu, bunların her üç kaynaktan da para kazandığını, insanların tarım ilaçlarıyla hasta olduklarında, beşeri ilaç almak zorunda kaldıkları sürece kazanmaya devam ettiklerini hatırlattı, ve ekledi: "Doğa ve insan dostu tarım ve pazarlama sistemlerini yeniden yerleştirmek için yapılan mücadelenin uzun soluklu olacağına şüphem yok."

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nden diğer bir konuşmacı olan **Türker Savaş** da, "Daha çok üretmek açığa çözüm olmadı. Açların sayısı arttı" diyerek dünya gıda devlerinin yönettiği sektörün ama-

Bayramiç'teki çalışmalara aktif olarak katılan Burcu Ertunç, "Bitki Takip Formlarını önemsiyoruz. Tohumun yolculuğunu izleyebilmemiz çok değerli" diyor.

cını vurguladı. Panel'de **Slow Food - Türkiye, Fikir Sahibi Damaklar** adına konuşmacı olan **Defne Koryürek** ise, "Cebimizden çıkan her kuruş çok uzaklardan gelen ürünlere gidiyorsa, bunu taşımak için petrole verilen para, bana Irak'ta savaş olarak geri dönüyor" dedi ve yerel üretim-yerel ekonomi kavramlarının vazgeçilmez önemine değindi.

Boğatepe Çevre ve Yaşam Derneği'nden İlhan Koçulu da, Panel'deki konuşmasında Kars'taki çalışmalarından bahsetti ve şöyle dedi: "Üretici ve yardımcı üreticileri (tüketicileri) ayırıyorlar, çocuklar ekmeğin ağaçta yetiştiğini zannediyorlar. Kendi gıdamızı üretmekten vazgeçmeyelim. **Kavılca** gibi bir ye-

rel buğday çeşidi çok lezzetli ve besleyici. Köylerimizde sebze üretimini arttırdık; kanser başta olmak üzere hastalıklarda ciddi azalmalar oldu. Projemiz 27 köyü kapsıyor. 10 yerel tarla bitkisi ve 27 yerel sebze çeşidini yeniden üretime kazandırdık. Ortak makine parkı oluşturduk. Köylülerimiz daha kazançlı hale geldiler ve daha mutlular." İlhan Koçulu bundan sonra gerçekleşecek şenliklerde farklı uzmanlık alanlarındaki katılımcılarla gerçekleşecek benzer çalıştayların ve sonuç bildirgelerinin devlet, üniversite, üretici ve yan üretici (tüketici) gruplarını bilgilendirmek adına sürdürülmesinin önemini bizlere hatırlattı.

Panelin kolaylaştırıcısı **Özlem Güneri** de, **Masanobu Fukuoka**'nın *Ekin Sapı Devrimi* kitabında Japonya için sıkça dile getirdiği örneklerle benzer olarak, "Bursa'da hibrit tohum ekenlerin kredi borçlus olduklarını ve çaresizce topraklarını kaybettiklerini" söyledi.

Bayramiç Yeniköy Kazdağları Ekolojik Yaşam ve Tohum Derneği'nden Mustafa Ülgen, sekiz yıl önce bölgede çalışmalara başladıklarını, 'saz çavdarı' ismi verilen bir yerel çeşidi bularak kaybolmaktan kurtardıklarını ve çoğalttıklarını belirtti: "Sarı buğday ve Kavılca başta olmak üzere yerel buğday çeşitlerini yaygınlaştırıyoruz. Özgür otlayan koyunların sütünden, şirden ve deniz tuzu ile peynir yapıyoruz. Kaz Dağlarının gerçek altını bu ekmektir, peynirdir."

Sofralarımızda sadece tuzu biberi değil, bulguru, kuru soğanı, salçayı, tereyağını da damaklarımız sorgulasın; bereketini, temizliğini, yerelliğini hissetsin.

Tohum takas şenlikleri sürecektir; her birinden yeni dersler alacağız. Farklı fikirler bize yeni bakış açıları sağlayacak. Tohumuna, toprağına ve köyüne şükran ve hürmetle bakan bir toplum olabilmek sandığımızdan çok daha kıymetli. ○

ARKASI GELECEK!

Bilim ARGE Merkezi.
Tam 4.500 metrekare laboratuvar alanı.
110 bilim insanı ve
220 son teknoloji ürünü ekipman.
48 ülkeye gerçekleştirilen ihracat.
150'yi aşkın ürün.
Bunların hepsi ne için?
Dünyanın daha sağlıklı bir
gelecekte yaşayabilmesi için.

Sürdürülebilir bir gelecek için; çevresel ve sosyal sorumluluklarımızın yanında ekonomik sorumluluklarımızın da bilincindeyiz. İleri teknoloji ArGe laboratuvarımızla ülkemiz ekonomisi için değer yaratıyoruz. Sağlıklı olmanın değerini biliyor; insanı, kaliteyi ve geleceği önemsiyoruz.

www.bilimilac.com.tr

facebook.com/bilimilac

twitter.com/bilimilac

Dünyanın önde gelen araştırma ve danışmanlık kuruluşlarından Frost & Sullivan, enerji sektörünü mercek altına aldığı araştirmasında 2012 yılı küresel enerji ve çevre pazarına ilişkin üç öngörüde bulunuyor. Araştırmaya göre “Sektörel Kesiřmeler”, “Akıllı Teknolojiler” ve “Dağıtılmış Üretim”, 2012 yılı ve sonrasının belirleyici kilit konuları olarak öne çıkacak.

Enerji ve Çevrede Yeni Gelişmeler

Türkiye’de 2010 yılında faaliyetlerine başlayan dünyanın önde gelen araştırma ve danışmanlık kuruluşlarından Frost & Sullivan’ın enerji sektörünü mercek altına aldığı son araştirması, 2012 yılında öne çıkacak üç kilit konuyu ortaya koydu. Binlerce şirketin katılımıyla gerçekteştirilen araştırmaya göre, çevre ve enerji alanında bu yılın en önemli konula-

rı, “Sektörel Kesiřmeler”, “Akıllı Teknolojiler” ve “Dağıtılmış Üretim” olacak.

Frost & Sullivan ortaklarından **John Rospin**, sektörel kuruluşlardan elde ettikleri verileri şirketin enerji sektörü uzmanlarının analiz ve verileriyle birleştirdiklerini ifade ederek, pazarda öne çıkan kilit konuları, büyümeye yönelik güncel konu başlıkları, küresel ve

bölgesel sıcak noktaları ve çakışma alanlarını belirlediklerini, bunların neticesinde enerji ve çevre alanının 2012 yılı ve sonrasına dönük belirleyici eğilimleri tespit ettiklerini ileri sürüyor. Sonuçları üç ana başlık altında topladıklarını söyleyen Rospin, bunların “**kesişme ve değer zinciri entegrasyonu**”, “**akıllı teknoloji**” ve “**dağıtılmış üretim**” olduğunun altını çiziyor.

Kesişme ve Değer Zinciri Entegrasyonu

Enerji ve çevrenin sektörel oyuncularını en büyük çakışmayı **endüstriyel otomasyon** ve **ICT, yani enformasyon ve iletişim** teknolojilerinde görüyorlar. Enerji ve otomotiv sektörleri arasında da önemli ölçüde bir kesişme görülüyor. Bu kesişme başta **bataryalar, enerji depolama, iletim ve dağıtım altyapısı, batarya şarjı ve mobil uygulamaların akıllı evlerde kullanılmaya başlaması** konularında yenilikleri tetikleyen **elektrikli taşıtlar** ve mobil uygulamaların ortaya çıkışıyla ilgili gerçekleşiyor. Bununla birlikte, arıtma teknolojileri, süreç kontrol, otomasyon ve cihaz donatım pazarlarının belirleyici rol oynadığı **su sektöründe** de çakışma

Frost & Sullivan’ın araştırma sonuçlarına göre, yakın geleceğe yönelik verimlilik artışıyla ilgili olarak enerji ve çevre sektörlerinde akıllı teknolojiler kilit rol oynamaya hazırlanıyor. Akıllı ağlar, binalar, evler, şehirler ve su şebekeleri pazarda çok geniş büyüme fırsatlarına sahip.

fırsatları görülüyor.

Raspin, halihazırda yüzlerce bileşene yayılan değer zincirlerinin yenilenebilir enerji sektöründe pek çok fırsat yarattığını ve yaratmaya devam ettiğini belirtiyor. Örneğin rüzgâr enerjisi Avrupalı şirketler için en cazip alan haline gelmiş bulunuyor. PV güneş pillerinde olumlu yönde büyüme görülüyor ancak Çinli oyuncuların daha baskın hale geldiği küresel pazarda Avrupalı oyuncular yavaş yavaş pazardan silinmeye yüz tutmuş gibi. Frost & Sullivan’ın bulgularına göre **kimyasal ve malzeme şirketleri** de hızla büyüyen ve yüksek potansiyele sahip enerji ve çevre pazarlarında anahtar teknoloji ve çözüm olanakları elde etmek amacıyla değer zincirinde gittikçe daha önemli adımlar atmaya başlamış bulunuyorlar.

Akıllı Teknoloji

Frost & Sullivan’ın araştırma sonuçlarına göre, yakın geleceğe yönelik verimlilik artışıyla ilgili olarak enerji ve çevre sektörlerinde akıllı teknolojiler kilit rol oynamaya hazırlanıyor. Bu gelişmeyle ilgili olarak **Raspin**, akıllı ağlar, binalar, evler, şehirler ve su şebekelerinin önümüzdeki on yıl itibarıyla pazarda çok geniş büyüme fırsatları oluşturacağına özellikle vurgu yapıyor. Araştırma kapsamında Frost & Sullivan analistleri, tüketim noktasına yakın küçük ölçekli yenilenebilir enerji ikamesine yönelik mevcut ilginin artmaya devam edeceğini belirtiyorlar. Uzmanlara göre bu gelişme, tedarikçiler ya da mikro-üretim teknolojileri için önemli fırsatlar yaratmanın yanı sıra enerji üretim ve hizmet şirketlerinin yeni stratejiler ve iş modelleri kullanmalarını da gerektirecek. **Dağıtılmış üretimin** artırılması, bu pazarla ilgili mevzuat ve dağıtılmış üretimin şebekeyle entegrasyonu, özellikle gelişmiş ülkelerde öne çıkan eğilimler olacak gibi... ○

Hayat Ağacı, Bilgi Ağacı, Darağacı

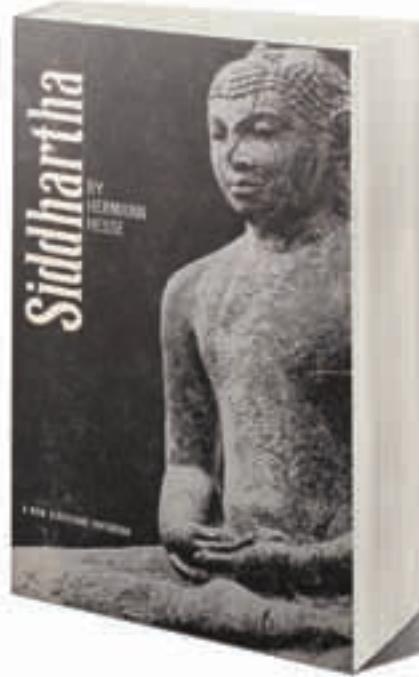
Hayat ağacının farklı çağlarda ve farklı toplumlarda karşımıza çıkması, efsanelerden hikâyelere geçmesi, şairleri ve yazarları cezbetmesi aslında kimseyi şaşırtmamalı. Hayat, kendi meyvesinden tekrar tekrar doğan bir ağaçla değil de neyle simgelenecekti sonuçta...

 Heyzen ATEŞ

Ağaç imgesi efsanelerden modern edebiyat yapıtlarına taşan imgelerden biri, çoğunlukla da hayatla özdeşleştiriliyor. Ağaç yaşamak demek, ölümsüzlük demek, aile demek. **Faulkner** bu yüzden anlattığı ailelerin bahçelerindeki ağaçlardan bahsetmeye zaman ayırıyor; **Giono** bu yüzden ağaç eken insanları anlatan kitaplar yazıyor; eski efsaneler bu yüzden dünyadaki bütün yaşamı dallanıp budaklanmış bir ağaçla sembolize ediyorlar. Ağacın kökleri derinlere iniyor, dalları göğe uzanıyor. İyi de hikâyesi nerede başlıyor?

Bilinen ilk yazılı destan olan **Gılgamış**'ta (MÖ 2700) ağaçların baş tacı edildiğini görüyoruz. Kahramanın yolculuğu ağaçlar altında başlıyor ve ender bulunur meyveler veren ağaçların altında sona eriyor. Böylece dünyanın sınırları tanımlanmış oluyor ağaçlarla. Her şey ağaçla başlayıp, ağaçla bitiyor. Mısır mitolojisinde, hayat ve ölümün, **İsis** ve **Osiris**'in hikâyesinde de önemli rol oynuyor ağaçlar. Osiris öldüğünde, cesedi bir akasya ağacının dibine sürükleniyor, aşkını hayata

Varoluşçu edebiyatın efsane isimlerinden Hermann Hesse, unutulmaz eseri Siddhartha'da, bilgeliği arayan kahramanını, incir ağacının gölgesine oturarak, insan ve doğa ilişkisine dair önemli bir vurgu yapmıştır.

döndürmeye çalışacak olan İsis onu orada buluyor. Uzakdoğu da atlamıyor hayat ağacını. **Taoizm**'de üç bin yılda bir, yiyeni ölümsüz kılan bir meyve veren ağaçtan bahsediliyor. Çinliler bronz ağaçlar yapıyorlar, insanoğluna ölümsüzlüğü sunan hayat ağacını onurlandırmak için. Ama benim asıl favorim **Kuzey Amerika Kızılderili** mitolojisindeki ağaç. Efsaneye göre hamile bir kadın cennetteki hayat ağacının dalına çıkıyor ama dengesini kaybedip düşüyor, kendini sonsuz denizde buluyor. Bir kaplumbağa kurtarıyor onu. Kadın da düşerken elinde kalan dal parçasını ekliyor kaplumbağanın sırtına. Böylece dünya doğuyor (İşte size kaplumbağanın sırtındaki dünya efsanesi).

“Seni Defneye Dönüştüreceğim”

Bir de meşhur bilgi ağacı var haliyle **Havva**'nın dalındaki elmayı koparıp **Adem**'e verdiği, Adem'in de elmasını yiyerek hepimizi cennetten sürdürdüğü. **Tekvin**'e göre “günah” bile o elmadan doğuyor. Hayat ağacı, insanın cennetten atılışına vesile oluyor olmasına ama böylece dünyada yeni bir hayat başlıyor. (Sadece bu efsanenin ve hayat ağacından/bilgi ağacından gelen o elmanın edebiyattaki yansımalarını yazmaya kalksak, sayfalar yetmez konuyu tamamlamaya. **Mark Twain**'in alaycı *Adem'in Günlüğünden Notlar*'ı mı dersiniz, **Milton**'ın *Kayıp Cennet*'i mi... Ama o ağaç da başka bir zamana kalsın şimdilik.)

Antik Yunan ve Roma da geri kalmıyor ağaçları taçlandırmakta elbette. Peki, **Ovidius**'un *Dönüşümler*'ine ne demeli? Kurtuluşu ağaca dönüşmekte bulan kızın hikâyesini hatırlatalım, unuttuğumuz olanlara: **Güneş Tanrısı Apollon** bir peri kızına âşık oluyor ama kız istemiyor onu. Tanrı bu, bırakır mı peşini, kovalıyor kızı nereye giderse. Sonunda

kız yalvarıyor tanrılara kendisini kurtarmaları için ve kıza acıyan tanrılar da **defne ağacına** dönüştürüyorlar onu. Apollon'un da başına defne dallarından bir taç takmakla yetinmesi gerekiyor kızı elde edemediği için.

Ortaçağla birlikte, özellikle Avrupa edebiyatında çeşitleniyor ağaçlar. Salkımsöğütler ve meşeler karışıyor **Walter Scott**'ın yazdığı şövalye maceralarının arasına, "darağacı" çıkıyor ortaya, suçluların dallarda sallandırıldığı bu romanlardan. Hüzünlü bir hava çöküyor önceden hayatla özdeşleşen ağaç imgesine ama çağ da hüzünlü bir çağ zaten. 19. yüzyıldan sonra biraz daha çeşitleniyor ağaçların rolleri. **Hermann Hesse** incir ağacının gölgesinde oturtuyor bilgeliği arayan **Siddharta**'yı; **Enid Blyton** çocuk kitaplarındaki en fantastik ağaçları yaratıyor ve çocukların ağacın tepesindeki merdivenden yeni evrenlere adım attıkları maceralar yazıyor. **J. R. R. Tolkien**, *Yüzüklerin Efendisi*'nde ulu ağaçları yürütüyor Mordor'la yapılan savaşı kazandırmak için kahramanlarına. Bu kadarla da kalmıyor Tolkien'in ağaç sevgisi: **Silmarillon**'a göre Orta Dünya'nın ışığı da iki ağaçtan geliyor aslında...

"İnmeyecem İşte"

Bir de karakterlerini ağaçlarla tamamlayanlar var elbette. Örneğin

J. R. R. Tolkien, Yüzüklerin Efendisi kitabında, kötülüğe ve karanlığa karşı savaşta yürüyen ağaçları (Entler), kahramanlarının en büyük destekçisi yapıyordu. Yine dünya edebiyatının en büyük isimlerinden **Italo Calvino**, "Ağaca Tüneyen Baron" eseriyle doğa insan ilişkisine dikkat çekiyordu.

Italo Calvino ağaçlara sığınan bir karakterde arıyor yanıtı: *Ağaca Tüneyen Baron*'u unuttunuz mu yoksa -babasına kızıp ağaca çıkan ve bir daha inmeyen çocuğun hikâyesini? Ağaçlarda kurulacak bir devlet için anayasa tasarısı hazırlamaya kalkışını? (Hoş, belki hepimiz daha mutlu olurduk ağaç tepelerinde yaşasak...)

Hayat ağacının farklı çağlarda ve farklı toplumlarda karşımıza çıkması, efsanelerden hikâyelere geçmesi, şairleri ve yazarları cezbetmesi aslında kimseyi şaşırtmamalı. Hayat, kendi meyvesinden tekrar tekrar doğan bir ağaçla simgelenmeyecekti de neyle simgelenecekti sonuçta... Hayatın başladığı gibi bitmesi, hikâyenin ister darağacı, ister öteki dünyanın yolunu gösteren bir servi olsun, yine bir ağaçla sona ermesi de şaşırtmamalı öyleyse. Çünkü hikâyeler başladıkları yerlerde biter genelde ve yeni tohumlarla geri dönerler ait oldukları yere... ○

Şimdi Uygulama Zamanı

RİO+20

Aslında herşeyin başladığı yer, 20 yıl önce yine Rio idi. 1992 yılında Rio'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda biraraya gelen on binlerce kişi ve kuruluş, bugün tartıştığımız sürdürülebilirlik kavramının tüm çerçevesinin oluşumunda önemli bir adıma imza atmıştı. 20 yıl sonra tüm dünyadan onbinlerce kişi, 20-22 Haziran tarihlerinde RİO+20 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda biraraya gelecek ve dünyanın geleceği için kolları sıvayacak...

РІО+20
Конференция
Организации
Объединенных
Наций
по устойчивому
развитию

RİO+20
Conferência das
Nações Unidas
sobre
Desenvolvimento
Sustentável

RİO+20
Conférence des
Nations Unies
sur le
développement
durable

ريو + 20
مؤتمر
الأمم المتحدة
للتنمية
المستدامة

RİO+20
Conferencia
de las
Naciones Unidas
sobre el
Desarrollo Sostenible

里约 + 20
联合国
可持续发展会议

RİO+20
United Nations
Conference on
Sustainable
Development

“Rio+20, Konuyu Daha da Somutlaştıracak”

T.C. Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kolaylaştırıcılığında yürütülen Rio+20 Zirvesi hazırlıkları tamamlandı. Türkiye’yi, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği’nin (SKD) desteğiyle seçilen, sürdürülebilir kalkınma alanındaki “En İyi 25 Uygulama” temsil edecek. Tarım, enerji, atık yönetimi, su ve çevre yönetiminin yanı sıra bazı sektör çalışmalarının da yer aldığı uygulamaların seçiminde önemli bir rol oynayan SKD’nin Genel Sekreteri Engin Güvenç, EKOIQ’nun sorularını yanıtladı.

Rio+20, tüm dünyadaki sürdürülebilirlik çalışmaları açısından son derece önemli bir kilometre taşı olacak gibi. Türkiye’den de 24 adet en iyi uygulama örneği, Rio’ya gidiyor. Bu uygulamalar nasıl belirlendi? Bize biraz bu süreç hakkında bilgi verebilir misiniz?

2012 yılının Haziran ayında Brezilya’nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleşecek olan Rio+20 Zirvesine katılacak olan ülkelerden beklenen, bir önceki yani 2002 yılında gerçekleşen Sürdürülebilir

Kalkınma Konferansı’ndan bu yana sürdürülebilir kalkınma konusunda ülke olarak nasıl bir performans sergilediklerinin sunumudur. Zirveye taşıyacak olan rapor dahilinde yer alacak bu uygulamalar aslında teoride belirlenen hedeflerin hangi alanlarda ve oranda gerçekleştirilebildiğinin de bir göstergesi olacak. Biz de, bu rapor için ülkemizin “**sürdürülebilir kalkınma**” alanındaki “**en iyi uygulamalarını**” kapsamlı bir süreç sonunda seçtik. Bu amaçla kamu kurum ve kuruluşlarının,

STK’lar, özel sektör, üniversiteler ve yerel yönetimlerin son yıllarda gerçekleştirdiği ve sonuçlarını almaya başladığı “en iyi uygulamaları” topladık. Bunlar arasından 24 en iyi uygulamayı belirledik.

Bütün bu uygulamaların ortak paydası çevreye zarar vermemeleri, ya da verilen zararı düşürmek için üretilmeleri, kaynak yönetimini doğru yapmaları, kurumlara tasarruf ve verimlilik sağlayarak onların rekabet güçlerini artırıcı özellikler taşımalarıdır.

Seçim sürecinde iki ayrı değerlendirme yapıldı. Bu değerlendirmelerde en önemli kriter içerik temelliydi. Belirlenen kriterler;

■ **Yeşil ekonomi fikrini desteklemeleri,**

■ Belirgin çevresel faydalar ortaya çıkaran etkin politika ve ölçütlerle hazırlanmış olmaları,

■ Ekonomik, sosyal ve çevresel anlamda **olumlu etki** yaratmış olmaları,

■ **Yeşil ekonomi politikalarının sosyal gelişimi ve ilerlemeyi** (yoksulluğun azaltılması, gıda güvenliği, eğitim ve okur-yazarlık, kadının güçlendirilmesi, sağlık ve ekosistemler tarafından sunulan ürün ve hizmetlerden sosyal fayda sağlama vb.) **nasıl güçlendirdiğini ispat eden somut örnekler olmalarıdır.**

İçerik kısmı aslında uygulamayı gerçekleştiren kurumun hangi alanda iyileştirme yaptığı ya da tespit ettiği soruna nasıl bir bakış açısıyla yaklaşarak başarılı sonuç yaratabildiğini sorguladığımız kısımdı. Böylece kurumun dünya sorunlarına katkısının hangi alanda ve hangi boyutta olduğunu ve bütünsel bakış açısını görebilmek hedeflendi.

Bundan sonraki kriterler daha çok teknik detaylar olduğu için bu kriterlere belki de proje kurgulamanın bir ileri aşaması diyebiliriz. O nedenle çağrımızı projeler değil uygulamalar olarak yaptık.

Uygulamalarla ilgili son kararı Genişletilmiş Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu verdi sanırız. Bu komisyon kimlerden oluşuyordu? Oylamaları yapacak uzman ve akademisyenler nasıl belirlendi?

Kararı her uygulamayı tek tek inceleyen puanlama ve teknik değerlendirme kurulu aldı demek daha doğru olur. Bu nedenle teknik değerlendirmeden en yüksek puanları alan uygulamalar kategorilerinde verilen kontenjanlar dahilinde sıralanmış

Photo: African Renewal / John Gillespie

New York'ta RIO+20'ye yönelik olarak düzenlenen sokak etkinliklerinin ana sloganı "Arzu ettiğimiz Gelecek", dünyanın dörtbir yanındaki insanların ortak idealini dile getirmesi açısından oldukça önemliydi.

ve **Kalkınma Bakanımız Sayın Cevdet Yılmaz** tarafından onaylanmak şartıyla liste oluşmuştur.

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'nin bu süreçteki rolünden de bahsedebilir misiniz?

Rio+20 Zirvesi hazırlıkları T.C. Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) kolaylaştırıcılığında yürütülüyor. Bu çalışmalar çerçevesinde Türkiye'nin başarılı uygulamaları **İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'nin (SKD)** desteğiyle seçildi.

Derneğin seçilmesindeki temel neden sürdürülebilirlik konusundaki deneyimi ve bilgi birikimidir. SKD bu alanda 9 yıldır çalışmalarını özellikle içerik üzerine yoğunlaşarak

gerçekleştiriyor ve sürdürülebilir kalkınma prensiplerinin Türkiye'de gerçek anlamıyla algılanması ve uygulamaların harekete geçirilmesi için çalışıyor.

Özellikle Türkiye temsilcisi olduğu **Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi'nin (WBCSD)** bu alandaki bilgi birikimi ve ortak işbirliklerinin, bütünsel bakış kabiliyetinin büyük katkısı olduğunu söylemek gerekiyor. Kalkınma Bakanlığı ve UNDP ile değerlemenin temelini teşkil eden kriterler için çalışırken hem uluslararası kriterler, hem de Türkiye'nin konudaki duruşu ve gelişmesi temel alındı.

Sizce, Türkiye'nin genel sürdürülebilirlik durum ve seviyesini temsil edecek mi bu örnekler?

Sürdürülebilir Kalkınma prensipleri ile yakın tarihte tanışmış ve uygulamaya başlamış bir ülke olarak başvurular sürpriz bile oldu diyebiliriz. Değerlendirdiğimiz birbirinden güzel ve ilginç uygulamalar gelecek için de çok cesaret verici oldu. Hatta puanlama yapan bağımsız değerlemecilerimiz ve teknik danışma kurulu üyelerimiz seçim yapmakta zorlandıklarını ifade ettiler. Birbirine çok yakın puanlar alan birçok

çalışma oldu. Sadece 75 puan üzeri 54 uygulamayı son eleme için alabildik. 70 puan üzeri 77 proje vardı. Kısacası toplam içinde not ortalaması oldukça yüksekti. Sonra da çok titiz bir çalışmayla 24 uygulama belirlendi. Bu uygulamalara baktığımızda **tarım, enerji, atık yönetimi, su ve çevre yönetiminin** yanı sıra bazı sektör çalışmalarının da yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmalarla Rio+20 Zirvesi'nde ülkemizi en iyi şekilde temsil edeceğimize inanıyoruz. Bu deneyimi genişleterek ve geliştirerek ileriye taşıma hedefindeyiz.

Ayrıca ilk 24'e giremeyen uygulamaları da kamuoyu ile paylaşmayı hedefliyoruz. Böylece değişik paydaşlardan çok farklı uygulamalar gelecekteki sürdürülebilirlik uygulamaları için örnek olabilecek. Sürdürülebilir Kalkınmanın en iyi uygulamalarını paylaşmanın en büyük önemi benzer çalışmalar için

yol göstermesi, cesaretlendirmesi ve benzer uygulamaların artırılması yani geniş tabana yayılmasıdır. Tabii ki bu süreçte ilk uygulamayı yapan kurumlar da kendi bilinirlik ve liderliklerini duyurarak ödüllendirilmiş olacaklar.

Peki, Rio+20'ye yönelik beklentileriniz nelerdir? Tartışma noktaları olarak belirlenen yedi alt baş-

“WBCSD'nin Rio+20 toplantısının hedefi, sürdürülebilirlik konusunda bugüne kadar tanımlanmış sorun alanlarında çözümlerin uygulamaya alınması ve uygulamaların gelişerek artmasıdır. Kısacası raporlama ve konuşmaların yerini artık uygulama ve ölçülebilir çözümlere bırakması bekleniyor”

lıktan hangileri ön plana çıkacak sizce? Şehirler, enerji, gıda güvenliği, tarım...

Rio+20 oldukça geniş kapsamlı ve konuların değişik paydaşlar tarafından ele alındığı uzun bir toplantı. Şahsen toplantıdan bir küresel sözleşme beklemiyorum. Bunu uygulamaya alabilmek oldukça zor olabilir çünkü sorunlar bölgeden bölgeye değişiyor. Ülkelerin dinamikleri farklı, sorunlar farklı seviyelerde olabiliyor.

Bu nedenle şu an küresel sorunlar içinde en ivedi ve en fazla ortak paydada olan alanlarda bir işbirliği çağrısı olabilir. Saydığımız başlıkların hepsi çok önemli.

WBCSD'nin Rio+20 toplantısının hedefi, sürdürülebilirlik konusunda bugüne kadar tanımlanmış sorun alanlarında çözümlerin uygulamaya alınması ve uygulamaların gelişerek artmasıdır. Kısacası raporlama ve konuşmaların yerini artık **uygulama**

Mogolistan, UN Photo / Eskinder Debebe

Elektrikli ve Elektronik Atıklarınıza Çözüm Sunuyoruz

HAYATA

RENK

KATIYORUZ

Exitcom Recycling Atık Taşıma Toplama Dep. ve Elek. San. Tic. Ltd. Şti.

Almanya Merkez
Burchard-Retschy-Ring 9
D-31275 Lehrtel/Hannover
Tel: 0049 5132 824 999
Fax: 0049 5132 872 407

İzmit Şube
Bağdat Cad. No:40 TR-41170
Suadiye Kartaltepe/Kocaeli
Tel: 0090 262 352 36 76
Fax: 0090 262 352 36 81

EXITCOM
recycling for future

www.exitcom.com info@exitcom.com

ve ölçülebilir çözümlere bırakması bekleniyor.

İlk ana başlık, yoksullukla mücadele ve sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde yeşil ekonomi olarak belirlenmiş. Türkiye'nin yeşil ekonomi performansını siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bugün sürdürülebilirlik dünyanın en önemli gündem maddesidir. Türkiye sürdürülebilirliği henüz yeni konuşmaya başlamasına rağmen, konu hızla ve kapsamlı olarak gündemimize giriyor. Sürdürülebilir kalkınmanın hedefi dünya üzerinde yaşamın devamı ve her bireyin temel ihtiyaçlarının sağlanması olduğunda etki zinciri çok geniştir; o nedenle de kapsam geniştir.

Dünyada bugün kurulmuş olan ekonomik sisteme baktığımızda sadece çevreci olmak ile sürdürülebilirlik mümkün değildir. Çalışmak, üretmek ve para kazanmak zorundayız. Bu döngüyü ekosistemle dost ekonomik altyapıya bağlayabilmek için yeşil ekonomi şart. Bazı iş modellerinin ve ürünlerin değişimi zorunlu gözüküyor.

Türkiye bu altyapıyı anlama sürecine yeni başlamıştır. Şu an sadece belli alanlara yatırım anlamında odaklanma gündemde. Yenilenebilir

“Üretimde düşük emisyon strateji ve teknolojiniz bulunmuyorsa ürününüzü satabilmeniz her geçen gün daha da zorlaşıyor. Bu bir piyasa kısıtlaması şeklinde karşımıza çıkmaya başladı”

enerji kaynakları, atık yönetimi, su kaynakları gibi... Yakın zamanda bizi daha bütünsel bakışlara ve çoklu olumlu sonuçlara taşıyabilecek çözümlere ihtiyaç vardır. Türkiye’de sürdürülebilirliğin önündeki en önemli engelse, kurumların beraber çalışmaması ve güçlü rekabet anlayışı diye düşünüyorum.

İkinci ana başlık ise Sürdürülebilir Kalkınma için kurumsal çerçevelerin oluşturulması olarak belirlenmiş. Bu gündem hakkında sizin yorumlarınızı alabilir miyiz? Örneğin emisyon indirim politikaları açısından artık devletlerarası anlaşmaların mümkün olmadığı, yerel yönetimler ve şirketlerin inisiyatif kullanacağı söyleniyor.

Devletlerin bugüne kadar emisyon politikaları açısından anlaşamamış olması üzücü ama daha önce de be-

lirtildiği gibi her ülkenin dinamikleri farklıdır. Bu nedenle aynı çözüm her ülke için geçerli olamaz.

Yukarıdan aşağıya doğru direktifler stratejisi ile gelişen küresel politika belirleme anlayışı bu engele takıldı. Bu nedenle aşağıdan yukarı uygulama pratiklerini temel alan anlayışlar bir müddettir sorgulanmaya başladı. Türkiye emisyon azaltma sorumluluğunun önemine hakim olarak bir çalışma yapıp, ülke olarak yapabileceği katkıları kendi adına planlayabilir. Söylerken çok kolaymış gibi gelen bu beklenti aslen tüm sektörlerin tek tek aynı sorumluluğu taşıyarak planlama yapabilmeleri gerçeğine dayanır.

Şirketlerin inisiyatif kullanması daha kolay olabilir çünkü çimento, seramik, enerji üretimi ve benzeri enerji yoğun sektörler başta olmak üzere satışları doğrudan ilgilendiren küresel bir sistem kuruluyor. Üretimde düşük emisyon strateji ve teknolojiniz bulunmuyorsa ürününüzü satabilmeniz her geçen gün daha da zorlaşıyor. Bu bir piyasa kısıtlaması şeklinde karşımıza çıkmaya başladı. Örneklerini görüyoruz. O nedenle şirketlerin kullandıkları inisiyatifler ve gönüllü uygulamalar ile çözümler hızlanacak. Ancak yine de kamu-özel sektör işbirliğinin çok daha önemli olduğuna inanıyorum. Çünkü üretirken satamadığımız her ürün ülke ekonomisi için zarar yazmaya başlayacak.

Ekleme istedikleriniz?

Unutmamak gerek ki, ekosistemler ve insan yok ise ekonominin varolması da mümkün değildir, çünkü yaşamda yoktur. Dolayısı ile ekonomik model ne olursa olsun her ikisini de koruyacak ve geliştirecek bir altyapı kurgulanmalıdır. Rio toplantısının konuyu hatırlatıcı ve bir seviye daha somutlaştırıcı bir rolü olacağına eminim. Başarabilmek için hızla ve birlikte çalışmamız gerekiyor. İlginin için teşekkür ederiz. ○

ecoFEST

I S T A N B U L

8-9-10 Haziran | Küçükçiftlik Park

Türkiye'nin ilk geniş tabanlı uluslararası ekoloji festivali!

ADAM RUDOLPH
& ORGANIC ORCHESTRA

THE VEGETABLE ORCHESTRA

BaBaZuLa

ÇOCUK ATÖLYELERİ

YOGA&PİLATES

MINDBODY İSTANBUL

MİNİ PAZAR

SAĞLIKLI LEZZET ŞÖLENİ

EKO-DEFİLE

EKOLOJİK ÜRÜNLER

YEŞİL ENERJİ

ECO-ART

Her gün 10.00-20.00 arası:

- Dinletil, gösteril ve DJ performansları • Çocuk atölye ve etkinlikleri
- Mini Ekolojik Pazar • MindBody İstanbul yoga ve pilates seansları
- Ekolojik ürün sergi ve satışları • Açık Mutfak ve tadım etkinlikleri
- Ekolojik moda tasarımı ve defile • Eco-art sergi ve sergitalayışları

Her gece 21.30:

8 Haziran Cuma, BaBaZuLa

9 Haziran Cumartesi, The Vegetable Orchestra

10 Haziran Pazar, Organic Orchestra

YURTÇIKARGO

Yurtçıkargo
ticaret@yurtcikargo.com.tr

SİĞİRİCİ BELEDİYESİ

Sigirici Belediyesi

MEYDAN

MEYDAN

1944

1944

YATIRIM

YATIRIM

YATIRIM

YATIRIM

YATIRIM

YATIRIM

YATIRIM

YATIRIM

biletix

Türkiye Sürdürülebilirlik Milli Takımı RİO+20’de “25 En İyi Uygulama”

Birleşmiş Milletler RİO+20 Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nde Türkiye’yi, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği’nin (SKD) desteğiyle seçilen, sürdürülebilir kalkınma alanındaki “En iyi 25 Uygulama” temsil edecek. Tarımdan enerji verimliliğine, temiz teknolojilerden atık yağ toplama inovasyonlarına kadar uzanan bu 25 uygulama, bir nevi Türkiye’nin Sürdürülebilirlik Milli Takımı’nı oluşturuyor. Bakalım Rio’da bu takım, dünyadaki örnekleriyle nasıl bir etkileşim içine girecek? Hep beraber göreceğiz...

Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Merkezi
- Pamuklu Tekstil Ürünlerine Ekolojik Kriterlerin Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi
Konu: Temiz Üretim

Konya İl Özel İdaresi - Organik Çilek Üretimi Projesi
Konu: Kırsal Kalkınma, Geçim Kaynaklarının Çeşitlendirilmesi, Organik Tarım

AKÇANSA Atık Isı Geri Kazanım Tesisi
Konu: Alternatif Enerji Kaynakları

Eczacıbaşı Atık Isı Geri Kazanım Projesi
Konu: Alternatif Enerji Kaynakları

Anadolu Efes, “Sürdürülebilir Tarım”
çerçevesinde malthık arpa ve şerbetçiotu tedariki için yapılan tohum ve üretim geliştirme, tohumculuk ve tarımsal destek çalışmaları
Konu: Sürdürülebilir Tarım, Kırsal Kalkınma

ARÇELİK Kaktüs Projesi
Konu: Enerji Verimliliği, AR-GE

Coca Cola İçecek Mucit Yarışması
Konu: Yenilikçilik, Verimlilik

Ereğli Demir Çelik (Erdemir) Çevre Yönetim Süreci, Çevre Performans Endeksi ve Sürdürülebilirlik Faaliyetleri
Konu: Çevre Performans Endeksi ve Sürdürülebilirlik Faaliyetleri

Ford OTOSAN Sürdürülebilir Çevre Dostu Otomotiv Üretimi
Konu: Çevre Dostu Otomobil Üretimi

Şekerbank EKOKredi
Konu: Enerji Verimliliği Finansmanı

TEMA Kaçkar Dağları Sürdürülebilir Orman Kullanımı ve Koruma Projesi
Konu: Sürdürülebilir Orman Yönetimi

T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü Endüstriyel Verimlilik ve Çevresel Performansın KOBİ’ler Düzeyinde Paralel Olarak Geliştirilmesi
Konu: Kobilerde çevre yönetimi ve eko verimlilik

WWF- Eti Burçak, Konya Kapalı Havzası’nda Akılcı Su Kullanımı ve İklim Değişikliği’ne Uyum Çalışmaları
Konu: İklim değişikliğine Uyumlu Su Kaynakları yönetimi

ÇEVKO - Sanayi, Yerel Yönetim Ve Tüketici İşbirliği İle Türkiye’de Sürdürülebilir Bir Ambalaj Atıkları Yönetim Sisteminin Oluşturulması - ÇEVKO Modeli
Konu: Atık Yönetimi, Geri Dönüşüm

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı - Enerji Verimliliği Politikaları
Konu: Enerji Verimliliği

Greenpeace - Yavru Balık Avının Önlenmesi Kampanyası
Konu: Doğal Kaynakların Yönetimi

Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi - Biyolojik Mücadele Araştırma, Uygulama, Üretim ve Eğitim Merkezi
Konu: Tarım Zararlılarıyla Doğal Mücadele

ODTÜ - Teknopark Membran Arıtma Tesisi
Konu: Atıksu Arıtma/Atıksu Geri Kazanımı

İÇDAŞ - Değirmencik Entegre Tesisi Sürdürülebilir Su Yönetimi Projesi
Konu: Sürdürülebilir Üretim

Kars Yöresi Doğal Ürün Yetiştiricileri Derneği - Yerel Tohumların Sürdürülebilir Köy Projeleriyle Korunması ve Kullanımı
Konu: Tarım, Kırsal geçim kaynakları, Genetik çeşitliliğin korunması

İstanbul Büyükşehir Belediyesi - İstanbul Yerel Elektronik Atıkların Sürdürülebilir Yönetimi Projesi
Konu: Atık Yönetimi (e-atık)

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı - Türkiye’nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi BM Ortak Programı kapsamında “Eko-Verimlilik (Temiz Üretim) Programı
Konu: Eko-verimlilik, Su kaynakları

LIPESAA LTD.- Bitkisel Atık Yağ Toplama Sistemi
Konu: Atık Yönetimi

T.C. Bursa İl Özel İdaresi Doğal Arıtma Tesisleri ile Temiz Çevre Projesi
Konu: Atıksu arıtma ve atıksu geri kazanımı - Sanitasyon

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Küre Dağları Milli Parkı’nda “Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi”
Konu: Korunan alan yönetimi, Sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi, Sürdürülebilir turizm

“Proje Moda Sektöründe Kullanılabilir”

Temiz Üretim
Boğaziçi Üniversitesi
Sürdürülebilir Kalkınma ve
Temiz Üretim Merkezi'nin
Pamuklu Tekstil Ürünlerine
Ekolojik Kriterlerin
Uygulanabilirliğinin
Değerlendirilmesi projesinde
temiz üretim yaklaşımıyla
tişört üretiminde, su
kullanımında yüzde 40
tasarruf elde edildi. Özellikle
moda sektörü için son derece
gerekli ve kullanışlı olabilecek
modelin detaylarını Boğaziçi
Üniversitesi Çevre Bilimleri
Enstitüsü'nden Nilgün Cılız
anlattı.

Boğaziçi University
Sustainable Development and
Cleaner Production Center

ve üretim aşamasındaki boyahane süreçleri için geliştirilen TÜ (temiz üretim) seçenekleri dikkate alındı. Sonuçta eko-tişörtle geleneksel tişört üretimi YDD'ye göre küresel ısınma potansiyelinde yüzde 15-17, asidifikasyon potansiyelinde yüzde 16-24, ötrifikasyon potansiyelinde yüzde 73-75,5, karasal ötrifikasyon potansiyelinde ise yüzde 23-34,5 azalma sağlandı.

Bu değerlendirme sonucundan moda sektörü yararlanacak mı? Yani değerlendirme gerçek hayatta yerini bulabilecek mi?

Uygulama yapılan firma, rekabet gücünün devam edebilmesi için çevreyle uyumlu, katma değeri yüksek, yeni ve yoğun mamul üretimine ağırlık vermek gerektiğinden yola çıkarak, bunu sağlamanın yegane yolunun tekstil boyahanelerinde temiz teknolojilerin uygulanması olduğunun, böylece doğal kaynaklar korunarak, daha az atık-emisyon oluşumunun sağlandığının bilincinde. Gerçekleştirilen çalışma, tekstil sektöründe yer alan diğer kuruluşlar için örnek bir çalışma teşkil ediyor. Önerilen TÜ seçeneklerinin düzgün bir mühendislik planlamasıyla başka kuruluşlara uygulanması da mümkün. Pamuk üretimi, tişört kullanıcıları, tişörtün yıkanıldığı çamaşır makinesi ve ömrünü tamamlayan tişörtün nihai uzaklaştırılması aşamaları da ele alındığından, çalışma aslında çok daha büyük bir paydaş grubuna hitap ediyor. Bu şekilde moda sektöründe yaygınlaştırılma potansiyeli yüksek.

“Temiz Üretim” yaklaşımıyla, tişört üretiminde kullanılan suda yüzde 40; kimyasal tüketiminde yüzde 8,5; enerji tüketiminde ise yüzde 39,5 tasarruf sağladınız. Bu tasarrufları sağlamak için hangi yöntemleri izlediniz?

Temiz Üretim (TÜ) uygulamaları, Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (YDD) açısından değerlendirildiğinde sadece üretim aşamasını içeriyor. Üretim süreçlerinde kullanılan enerji, su ve hammadde girdilerine bir değişiklik uygulayabilmek için öncelikle o sürece detaylarıyla hakim olmak ve kütle/enerji dengelerini hesaplamış olmak gerekir. Bu amaçla kuruluşun satın alma, insan kaynakları, işletme, üretim gibi departmanlarındaki ilgili veriler incelendi ve kütle/enerji bütçesi çıkarıldı. Daha sonra üzerinde ayrıntılı olarak çalışılacak süreçler belirlendi. Bu süreçler belirlenirken, en yüksek miktarda atık ve emisyon oluşumuna neden olan, en fazla kaynak ve kimyasalın tüketil-

diği süreçler olmasına dikkat edildi. Belirtilen bu aşamalar izlenerek, söz konusu firmanın yukarıda ifade edilen şartları sağlayan “yeşil üretim reçeteleri” belirlendi. Bu reçetelerdeki kimyasal değişiklikleriyle yüzde 60'lara varan su ve enerji tasarrufu elde edildi. Su kullanımında elde edilen diğer bir kazanç, yine kimyasal kullanımında yapılan bir değişikliklerle yıkama ünitesindeki banyo sayısının azaltılması sonucu sağlandı. Sonuçta atıksu arıtma tesisine giden kirlilik yükünde yüzde 18, atıksu miktarında yüzde 40'lık azalma oldu ve arıtma maliyetlerinde yüzde 25'lik tasarruf sağlandı.

Tişörtün yaşam döngüsü boyunca neden olduğu çevresel etkileri hangi yöntemlerle azalttınız?

Bu kapsamda eko-tişört için geliştirilen alternatif üretim modelinde, Türkiye'nin seçilmiş bölgelerinde belirlenmiş organik tarım kriterlerine bağlı olarak ekolojik tarım uygulamaları göz önünde bulunduruldu

“Konya’nın Üçte Birine Ulaşmayı Planlıyoruz”

Rio +20’ye gitmeye hak kazanan uygulamalardan biri de Konya İl Özel İdaresi tarafından, Seydişehir İlçesi’nin Yaylacık köyünde yürütülen Organik Çilek Üretimi Projesi’ydi. 1350 dekar alanda, çiftçilerin ortalama 1,5 dekar büyüklüğündeki her parselinin başına damla sulama yapacak basınçta su verecek şekilde vanalar monte edildi. Bu vanalara da havuzdan sulama hatları döşenmiş ve sistem damla sulamaya uygun hale getirildi. 2005-2006 yıllarında Konya İl Özel İdaresi tarafından Yaylacık köyüne basınçlı sulama sistem modeli olan Damlama Sulama Alt Yapı Projesi uygulandı. İlk yıl olan 2007 yılında 300 bin adet çilek fidesi ve malç naylonu Yaylacık çiftçilerine dağıtıldı. Arazilerin sulama alt yapı problemi çözüldükten sonra bu arazilerde sulu tarıma uygun en rantabl hangi ürün yetiştirileceği konusunda Ziraat Fakültesi ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile yapılan istişareler sonucunda Mayıs ayından Kasım ayına mahsul veren yediveren çileği tercih edildi. Projenin detaylarını Konya İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği’nde görev yapan Tarımsal Hizmetler Müdürü Ali Dündar’dan dinledik.

Bugüne kadar 74 bölgede proje uygulamışsınız. Beş yıl içinde bu projeyi ne kadar yaygınlaştırabileceğinizi düşünüyorsunuz? Bir hedef projeksiyonunuz var mı?

Bu projenin uygulanmasındaki ilk neden, 22.02.2005 tarihinde kabul edilen İl Özel İdaresi kanununa ve Sürdürülebilir kalkınma kapsamında Ulusal Kırsal Kalkınma stratejisine paralel olarak kırsalda yaşayan insanların ülke ekonomisine katkısının artırılması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi ile köylerle şehirlerarası gelişmişlik farklarının azaltılmasıdır. İkinci gerekçe ise kişi başına düşük milli gelirleriyle Türkiye’nin en yoksul ve sosyo-ekonomik açı-

dan en az gelişmiş toplum kesimlerinden birini oluşturan bu köylerde köyden kente göçü durdurabilmek, doğa, toprak ve su kaynaklarımızı koruyarak gelecek nesillere güzel bir şekilde aktarabilmektir.

Konya’da Akşehir’den Taşkent’e kadar olan hatta Konya’nın neredeyse üçte birine tekabül eden alanda 320 adet köy dağlık ve küçük arazilere sahip kırsal bölgelerde ve bu köylerde yaşayan insanların çoğunun gelir seviyesi düşüktür. Bu köylerde yaşayan insanlar ya köyden kente göç edecek veya bu ve benzer projelerle küçük alanlardan geçimlerini sağlayacaklardır. Hedefimiz dağlık ve küçük arazilere sahip kırsal bölgelerdeki 320 adet köydür.

Bu projeyi başka tarım ürünlerinde de uygulamayı düşünüyor musunuz?

Çilek dışında sulama altyapı problemi çözülen köylerimize elma, kiraz ve asma fidanı desteklemeleri yapılıyor. Fidan desteklemesindeki en önemli olgu; çiftçinin bilmediği, ulaşmasının zor olduğu, henüz hiç görmediği, ileride değeri yüksek olacak olan, kaliteli ve sertifikalı çeşitlerin İl Özel İdaresi tarafından çiftçilere sunulması ve Konya iline bu çeşitlerin sokulmasıdır.

Konya ilinde bağcılık faaliyetlerinin yüzde 98’i yer seviyesinde yapılıyor. Bu şekilde dekar verimleri 400-500 kg civarında gerçekleşiyor. Bağcılığın yüksek sisteme geçirilmesiyle birlikte verimler 1,5-2-3 tonlara kadar çıkabilecek. Bu nedenle bağlarda yüksek sistem aparatları desteklemelerine son iki senedir hız verdik. Ayrıca organik tarımda çeşitliliği artırmak için patates tohumu desteklemeleri de yapılıyor. Son beş yılda tüm bu tarımsal desteklemeler için 10.872 çiftçiye 13.300 dekar alan için 6.661.000 TL harcadı.

VitrA Karo Sektöründe Bir İlk Olan İnovatif Uygulamasıyla Enerji Verimliliğini Artırdı

Eczacıbaşı Atık Isı Geri Kazanım Projesi

Konu: Alternatif Enerji Kaynakları

❁ VitrA Karo Sanayi ve Ticaret A.Ş Bilecik Tesisi, Eczacıbaşı Topluluğu'nun üretim kaynaklı toplam enerji tüketiminin çok önemli bir bölümünü tüketiyordu. Uygulama öncesinde tesisin birçok noktasında, fırınlardaki atık ısı noktaları değerlendirilemeyerek, temiz sıcak hava atmosfere atılıyordu.

❁ Atık ısı ölçümleri, tüm tesiste ısı çıkış noktalarının tamamında 8 MW'lık ısı gücü olan potansiyelinin olduğunu ortaya koydu.

❁ Proje, kuruluşun sürdürülebilir kalkınma stratejileriyle paralel ve aynı zamanda karlılığı artırıcı bir uygulama olarak yıllık 1.484.000 metreküp doğalgaz tasarrufu yapılmasını sağladı ve böylece 3000 ton karbondioksit salımı engellendi.

❁ Bu tasarrufla hem kuruluşun enerji verimliliği artırıldı, hem de enerji giderlerini azaltmaya yönelik katkı sağlandı.

❁ Proje, kendi kendini bir yıl içerisinde geri ödeyerek kuruluşa finansal anlamda da çok önemli katkılar sağladı.

❁ Türkiye'de alınan başarılı sonuçlar üzerine benzer projeler Eczacıbaşı Topluluğu'nun Almanya'da Villeroy & Boch markalı seramik karolarının üretildiği Merzig Tesisi'nde ve Engers markalı seramik karolarının üretildiği Neuwied Tesisi'nde de gerçekleştirildi. Eczacıbaşı VitrA Karo, 2011 yılında Avrupa Birliği'nin eko-etiketini alan Türkiye'nin ilk seramik markası oldu.

Suyu Geri Kazandıran Proje

İCDAŞ - Değirmencik Entegre Tesisi Sürdürülebilir Su Yönetimi Projesi

Konu: Sürdürülebilir Üretim

❁ Uygulama kapsamında üç ana faaliyet yer alıyor: Denizden Tatlı Su Elde Edilmesi, Soğutma Suyundan Elektrik Enerjisi Üretimi ve Soğutma Suyunda Balık Üretimi.

❁ Uygulama 2006 yılında planlandı ve 2007-2010 yılları arasında aşamalı olarak hayata geçirildi; halen devam ediyor.

❁ Planlama aşamasında 10 milyon USD olarak öngörülen bütçe 2008 yılında 10,55 milyon USD olarak revize edildi.

❁ 2008 yılına kadar tesislerin tatlı su ihtiyacı 32 adet su kuyusu aracılığıyla yer altı su kaynaklarından temin edildi. Yeraltı sularının daha fazla tüketilmesi tuzlu su kamasının kara içine doğru ilerlemesine neden olabileceği için ekolojik dengeye geridönüşünün zor çevresel etkilere neden olabileceği öngörüldü.

❁ Denizden Tatlı Su Elde Etme Tesisi üniteleri 2008 ve 2010 yıllarında devreye alındı. Tesisin toplam yatırım maliyeti yaklaşık 6,5 milyon TL oldu. Tesisin yıllık işletim giderleri ise yaklaşık 2,7 milyon TL.

❁ Suyun tesise basılması için kullanılan enerjinin bir kısmının, suyun denize dönüşü esnasında geri kazanılması hedeflendi. Şu anda

soğutma suyunun tamamı denize dönüyor. Tesise basılan deniz suyunun potansiyel enerjisinden yararlanılarak elektrik enerjisi üretiliyor ve suyu tesise basmak için kullanılan enerjinin yüzde 20-21'i geri kazanılıyor.

❁ Tesiste günde üretilen 12 bin m³ tatlı suyun, işletmenin içme suyu dahil ihtiyacı olan tatlı suyun denizden elde edilmesiyle 7 bin m³/gün yeraltı suyunun korunması sağlandı.

❁ Projenin hayata geçmesi ile suyu pompalamak için harcanan enerjinin yüzde 20'den fazlasının geri kazanılması ve verimliliğin artırılması planlandı. Tesisten yılda 19,9 milyon kWh'lik enerji elde ediliyor. Bu miktar suyun tesise basılması sırasında kullanılan enerjinin yaklaşık yüzde 21'ine tekabül ediyor.

❁ 2008'de soğutma suyu deşarjında balık üretimi gerçekleştirilmeye başlandı. Tesiste yılda 100 bin adet balık üretiliyor.

❁ 2009 yılında demir çelik tesisi ve termik santralin soğutma suları deşarj noktalarına her biri 450 kW gücünde 4 adet HES tesisi devreye alındı. Tesisin toplam yatırım maliyeti 6.750.000 dolar (11,9 milyon TL) oldu.

İBB E-atıkları Geridönüştürüyor

İstanbul Büyükşehir Belediyesi - İstanbul Yerel Elektronik Atıkların Sürdürülebilir Yönetimi Projesi
Konu: Atık Yönetimi (e-atık)

- Miktarı gün geçtikçe artan Atık Elektrik ve Elektronik Eşyalarının (AEEE) geridönüşümü, içerdikleri fosfor ve kurşun gibi tehlikeli maddeler nedeniyle büyük önem arz ediyor; çevreye bırakıldıklarında büyük tahribatlara sebep oluyor ve insan sağlığını tehdit ediyor.
- Proje için 500 m²'lik bir alan

- elektronik atıklar için atölye sahası olarak düzenlendi.
- Proje kapsamında toplanan yaklaşık 12 bin adet atık bilgisayar ve ekipmandan 700'ü yeniden kullanıma ve 8 bin'i geridönüşüme ayrıldı.
- Toplama sisteminin kurulması ve atölyenin aktif hale gelmesinden proje bitiş tarihine kadar 12 bin 341

- ünite bilgisayar atığı toplandı ve proje veri tabanına kaydedildi.
- Atölyeye getirilen ünitelerin 9 bin 288 tanesi işlemde geçirildi. Bunların 8 bin 553 tanesi geridönüşüme gönderilirken, 735 ünite yeniden kullanılabilir olarak stoklandı, 350 adet bilgisayar ise eğitim kurumlarına ve ihtiyaç sahiplerine bağışlandı.

Erdemir Kendi Suyunda Pişiyor

Ereğli Demir Çelik (Erdemir) Çevre Yönetim Süreci, Çevre Performans Endeksi ve Sürdürülebilirlik Faaliyetleri
Konu: Çevre Performans Endeksi ve Sürdürülebilirlik Faaliyetleri

- Erdemir'de iş, destek ve yönetim süreçleri tüm çevresel faaliyetlerin izlenmesi, denetlenmesi ve rapor verilmesi işlemleri "Çevre Yönetim Süreci - Çevre Performans Endeksi" sistemi kapsamında yürütülüyor.
- Erdemir, kurulduğu günden itibaren çevre performansını arttırmak için yaklaşık 400 milyon dolara mal olan iyileştirme yatırımları yaptı.

- Bu yatırımların esasını temiz üretim teknolojilerinin kullanılması, geri kazanımın en üst düzeyde tutulması, toprağa, havaya ve suya en az atığın verilmesi, çevre bilincinin ve performansının artırılması oluşturuyor.
- Bu proje sayesinde Erdemir, 2004 yılında TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesi aldı.
- Doğal kaynak tasarrufunun ve atıkların geri kazanım oranlarını arttırmak üzere pilot Briketleme Tesisi inşa edildi. Tesiste, demir ve karbon içerikli katı atıklar briketlenerek, çelikhane sürecinde hammadde olarak kullanılıyor.
- Katı atıkların içerdiği demir oranından

- dolayı atık geri kazanımını daha da arttırmak amacıyla atıkların manyetik seperatörle demir oranının zenginleştirilmesi çalışması yürütülüyor. Bu çalışma sayesinde zenginleştirilen atıkların üretim sürecine yeniden girdisi sağlanacak.
- Tehlikesiz atık kapsamında yer alan Çelikhane cürufurlarının asfalt malzemesi olarak kullanımı için TÜBİTAK ile birlikte çalışılarak, Karayolları Genel Müdürlüğü'nden karayollarında dolgu malzemesi olarak kullanılabilmesine dair görüş alındı.
- Ankara Üniversitesi ile servis suyu çamurlarının tarımda kullanımı için işbirliği yapıldı.

SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ
SUSTAINABLE BUSINESS
18-19 EKİM

YEŞİL İŞ 2012
GREEN BUSINESS

swissôtel THE BOSPHORUS İstanbul / TÜRKİYE

Dünya sürdürülebilirlik ekseninde yeniden biçimleniyor...

Nerede duracaksınız?

Türkiye'nin Güçlü Sürdürülebilirlik Platformu'nda tüm taraflar buluşuyor.

Çözüm Ortakları

Strateji Çözüm Grubu
Schneider Electric

BASF
The Chemical Company

Unilever

Filtre Boya

UNEP
United Nations Environment Programme

REHAU

SWISSOTEL THE BOSPHORUS
Nispetiye Plaza
Nispetiye Çarşısı Grubu

swissôtel THE BOSPHORUS

AKS

AKS

AKS

BEAD

BEAD

BEAD

TİMA

TİMA

TİMA

TİMA

TİMA

TİMA

TİMA

VE DİĞER ÇÖZÜM ORTAKLARI

info@surdurulebilirlikakademisi.com www.yesilis2012.com www.greenbusinessturkey.com

Olası Su Sıkıntısına Çözüm

ODTÜ - Teknopark Membran Arıtma Tesisi
Konu: Atıksu Arıtma/Atıksu Geri Kazanımı

- ❁ Kıstlı su kaynaklarına sahip bölgelerde tek seçenek, atık suyun geri kazanımı. Arıtılmış suların bitki sulamada kullanılması ise sulanan bitkinin türüne göre değişen bir teknoloji gerektirir.
- ❁ Projede deneysel düzeyde olan Vakum Dönen Membran Biyoreaktör (VRM) tesis edildi ve uygulamadan sonra, gelecekte membran teknolojisinin kentlerde karşılaşılabilecek su sıkıntısının önüne geçmek için uygun bir teknoloji olduğu kanıtlandı.
- ❁ Tesisin inşası için toplam 74 bin TL civarında bir kaynak kullanıldı;

elektrik işleri ve ekipman montajı ODTÜ atölyeleri tarafından gerçekleştirildi.

- ❁ 2005'de devreye alınan VRM tesisi aralıksız çalıştı.
- ❁ Tesisin elektrik maliyeti 13 euro cent/m (30 Krş) civarında. Membran ömrünün 10 yıl olduğu varsayıldığında 1 m³ suyun maliyeti 50 EURO cent/m³(1,15 TL) civarına geliyor. Metreküp başına 7,2 TL ödeyerek, endüstri tarifesi üzerinden su satın alan Teknokent, VRM tesisi sayesinde metreküp başına 5 TL üzerinde bir tasarruf sağladı.
- ❁ Bu sayede idarenin yıllık su tasarrufu 50 bin m³'ü geçerek, toplamda 275 bin TL/yıl tasarruf sağlanıyor.
- ❁ İlave tesisler için yapılan masraflar da bir yıl içinde kendini amorti etti.
- ❁ Teknokent idaresi şimdiden çim sulamanın yanı sıra gelecekte inşa edilecek ofis bloklarında arıtılmış suların tuvaletlerde kullanılmasını planlıyor.

Bitkisel Yağ Ayrıştırıcı Makine: BAYTOM

LIPESAA LTD.- Bitkisel Atık Yağ Toplama Sistemi
Konu: Atık Yönetimi

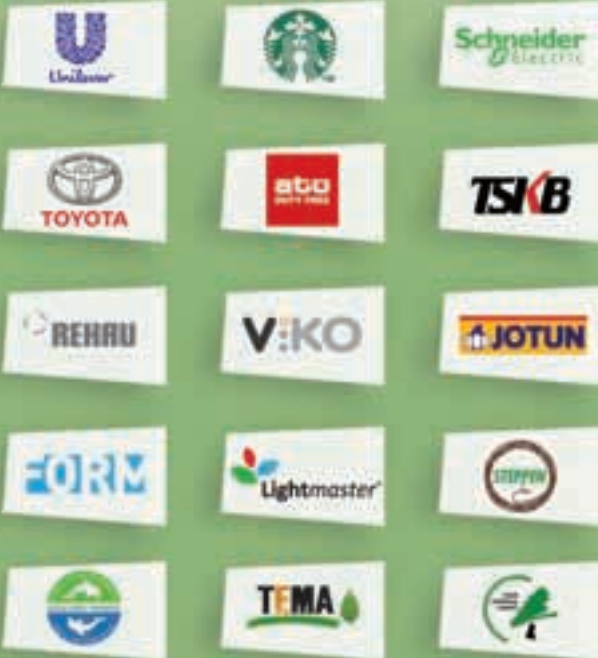
- ❁ Bitkisel atık yağların toplanarak çevreye verdiği zararı önlemek ve gerikazanım yoluyla ekonomiye katkı sağlamak amacıyla BAYTOM adı verilen Bitkisel Atık Yağ Toplama Otomatı geliştirildi.
- ❁ Projenin fikri ilk olarak 2008 yılında ortaya çıktı. 2010 yılına kadar AR-GE çalışmaları devam etti. 2011 yılı sonunda seri üretime geçmek için gerekli çalışmalar gerçekleştirildi.
- ❁ İki yıl süren ARGE çalışmaları için öz kaynaklardan 20 bin TL ve Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği'nden 30 bin TL olmak üzere toplam 50 bin TL harcandı. Üretim için 150 bin TL üzerinde harcama yapıldı.
- ❁ BAYTOM, evsel bitkisel atık yağların toplanmasını sağlayan otomatik makine. Kişi, atık bitkisel yağını BAYTOM'a döküyor. Yağ içindeki katı veya yağda çözünmemiş sıvıyı özel bir yöntemle ayırıyor.
- ❁ BAYTOM'lar Türkiye'de ev hanımlarının sıklıkla ziyaret ettiği AVM'lerde, muhtarlık binalarında, belediye binalarında ve büyük apartman sitelerinde kullanıma uygun.

www.yesilmarkalar.com
açıldı!

Tüketiciyim ama
gezegenimi
tüketmiyorum.

Türkiye'nin
yeşil ürün ve
hizmetleri
burada buluşuyor!

yesilmarkalar.com

Satın aldığımız ürün,
hizmetlerin sertifika ve
etiketlerini biliyor muyuz?

Enerjiyi yönetiyor muyuz?
Seçimlerimiz enerji tasarruflu mu?

Çocuklarımızın geleceğini
düşünüyor muyuz?

Satın aldığımız ürün ve
hizmetler çevre dostu mu?

Geleceğimiz için
bilinçli tüketici olalım...

Sürdürülebilir Tarım İçin Biyopestisitler Isparta'da

Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi - Biyolojik Mücadele Araştırma, Uygulama, Üretim ve Eğitim Merkezi
Konu: Tarım Zararlılarıyla Doğal Mücadele

- Günümüzde milyonlarca insan açlık sorunuyla karşı karşıya kalırken ve bu yüzden toplu ölümler yaşanırken tarımsal üretimde verimlilik büyük önem kazanıyor.
- Son yıllarda sağlık alanında yapılan çalışmalarda kansere yol açan etmenlerin başında pestisitler geliyor.
- Bu nedenle zararlı etmenlere karşı kimyasal savaşa alternatif mücadele yöntemleri üzerinde duruluyor. Bu yöntemler içinde en öncelikli olarak Biyolojik Mücadele tercih ediliyor.
- Ülkemizde Biyolojik Savaş çalışmalarına yönelik büyük bir eksiklik görülüyor. Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren "Biyolojik Mücadele Araştırma, Uygulama, Üretim ve Eğitim Merkezi" de bu yüzden kuruldu.

Merkezde, Biyolojik Mücadele, konusunda bilinç yaratmak amacıyla teknik elemanlara, tüketicilere ve üreticilere de eğitim veriliyor.

Sanayide Temiz Üretim

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı - Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi BM Ortak Programı kapsamında "Eko-Verimlilik (Temiz Üretim) Programı"
Konu: Eko-verimlilik, Su kaynakları

- Projeyle sanayide temiz üretim ve eko-verimlilik konularındaki kapasitenin geliştirilmesi, Adana, Niğde ve Kayseri'yi kapsayan Seyhan Havzası'nda pilot uygulamaların yapılması ve ulusal bazda yaygınlaştırılması hedeflendi.
- Program kapsamında 6 firmaya pilot uygulama amaçlı 139 bin 800 dolar'lık destek sağlandı.
- Gıda, içecek, kimya, tekstil ve metal işleme sektörlerinden farklı büyüklüklerdeki firmalarda gerçekleştirilen uygulamalarla yaklaşık 784 bin 550 m³/yıl su tasarrufu sağlandı.
- Bunun yanında enerji tasarrufu, ürün ve üretim kalitesinde artış ve tehlikeli kimyasalların ikame edilmesi gibi farklı kazanımlar da sağlandı.
- Pilot uygulamalarda ekipman ve hizmet alımlarında yaklaşık yüzde 80 oranında yerli kaynak ve olanakların kullanılmış olması da önemli bir katma değer olarak değerlendirilebilir.

Doğal Arıtma Tesisi

T.C. Bursa İl Özel İdaresi Doğal Arıtma Tesisleri ile Temiz Çevre Projesi
Konu: Atıksu arıtma ve atıksu geri kazanımı - Sanitasyon

- Projenin uygulanmaya başladığı 2004 yılı öncesine kadar idarenin sorumluluk alanına giren köy yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların toplanması için öncelikle kanalizasyon şebekeleri inşa ediliyor ve imkânlar ölçüsünde şebekeler fosseptik ile sonlandırılıyordu.
- Bursa İl Özel İdaresince devreye alınan 74 köydeki atıksu arıtma tesislerinin 22 tanesinde konvansiyonel, 52 tanesinde doğal arıtma sistemi kullanıldı. Devreye

girmiş olan doğal arıtma tesislerinin 45 bin 663 kişilik bir hizmet kapasitesi bulunuyor.

- Ekolojik yapının küçük taklitleri olan doğal arıtma sistemleri, pahalı ithal ekipmanlara ihtiyaç duymuyor. Güneş enerjisiyle beslenen bu arıtma tesislerinin bakımı, onarımı ve işletmesi kolaylıkla yapılabilir. Konvansiyonel tesislerde en büyük sorunlardan biri olan koku ve sinek oluşumu doğal tesislerde yaşanmıyor.
- Projenin kişi başı maliyeti; tesisin kurulacağı yerin arazi yapısına, topoğrafyasına, sistemde kullanılacak doğal malzemenin temin edileceği merkezlere uzaklığı, kullanılacak sızdırmazlık malzemesi (doğal zemin,

jeomembran, beton) seçimi gibi değişkenlere bağlı olarak 60-160 TL'yi buluyor.

- 2004 yılı içerisinde ilk uygulamanın etüt, proje ve inşaa süreci tamamlandı ve proje başladı.
- Mevcut yapay sulak alan arıtma sistemleri uygulamalarının çıkış suyu analizlerinde elde edilen verilerle, arıtma sistemi çıkış suyu kalitesi tarımsal amaçlı sulama suyu kriterlerini de sağlıyor.
- Sistem kendi kendini yenileyebilme kapasitesine sahip olduğundan, sürdürülebilir çevre şartlarına da katkı sağlıyor. Proje sayesinde birçok canlı türüne yaşam alanı oluşturuldu.

Enerji Verimliliğine 320 Milyon TL'lik Kredi

Şekerbank EKOKredi

Konu: Enerji Verimliliği Finansmanı

Ülkemizdeki enerji tasarrufu yatırımları konusundaki bilinç eksikliği ve bu konuda reel sektörde görülen standart dışı uygulamaların varlığı, Şekerbank'ı yalıtım konusunda Türkiye'nin önde gelen sivil toplum kuruluşu olan İZODER (Isı Su Ses ve Yangın Yalıtımcıları Derneği) ile elele verip proje geliştirmeye yönlendirmişti. EKOKredi Yalıtım, İZODER'in teknik danışmanlığında gerçekleştirildi.

EKOKredi, binalarda enerji verimliliğinin artırılmasından rüzgâr, su ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönelik dönüşüm projelerine, atık yönetimi yatırımlarına kadar geniş bir yelpazede enerji verimliliği harcamalarına uygun finansman imkanı sunuyor.

Reel sektörde üretim yapan firmalar, özellikle de küçük ölçekli kuruluşlar, tehlikeli atıkları bertaraf ederek doğayı korurken, geri kazanılabilen atıkları yeniden üretime

katabiliyor. Böylece üretim maliyetlerinde ve rekabet gücünde önemli kazanımlar elde edilebiliyor.

EKOKredi Tarım ile çiftçiler, modern sulama ekipmanları kullanarak daha az suyla, daha kaliteli ve verimli mahsul alabiliyor.

Şekerbank, EKOKredi kapsamında ayrıca 47 il ve ilçede, özellikle Anadolu'da bulunan Ticaret ve Sanayi Odaları, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları ve Ziraat Odaları ile toplam 83 protokol imzaladı. Böylece, 45 bin'den fazla esnaf, küçük işletme ve çiftçi enerji verimliliği ve tasarrufu konusunda bilinçlendirildi.

EKOKredi ile enerji verimliliği alanında bu güne kadar 320 milyon TL'ye yakın kredi kullanıldı. Bu sayede 25 bin'den fazla kişinin enerji tasarrufuyla tanışması sağlandı. Ocak 2012 itibarıyla 386 KOBİ, 22 bin 125 bireysel müşteri ve 2 bin 732 esnaf, çiftçi ve küçük işletme, EKOKredi'nin finansman imkanından yararlandı.

Şekerbank Genel Müdür Yardımcısı
Abdurrahman Özçiğir

Böylece hem doğal kaynaklarımızın korunmasına hem de ülkemiz ekonomisine büyük katkı sağlandı.

EKOKredi Yalıtım kapsamında 80 milyon TL finansman sağlandı, yalıtılan konutlarla 112.952 ton karbondioksit salımı engellendi. Yalıtım sayesinde, konut enerji tüketiminde % 50'lere varan tasarruf sağlandı.

20 bin'den fazla konut yalıtımı finanse edilerek yapı sektöründeki ekonomik canlılık ve istihdam desteklendi.

Bir kamu uygulaması olan Enerji Kimlik Belgesi'ne vatandaş ilgisinin desteklenmesi ve erişimin kolaylaşması sağlandı.

Ekoturizme Destek

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Küre Dağları Milli Parkı'nda "Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi"

Konu: Korunan alan yönetimi, Sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi, Sürdürülebilir turizm

Projeyle 1. Orman koruma alanları için maliyet etkin koruma ve yönetim yaklaşımlarının Küre Dağları Milli Parkı'nda oluşturulması ve uygulanması; 2. Bölge'de sürdürülebilir kaynak yönetiminin yapılması; 3. Küre Dağları Milli Parkı uygulama çalışmasından alınan

derslerin Türkiye'deki diğer orman sıcak noktalarına da uygulanması amaçlandı.

Çalışmalar sonucunda 37.753 hektarlık milli park alanının korunması ve etkin yönetimi sağlandı. Proje uygulamalarıyla Küre Dağları Milli Parkı yönetim etkinliğinde yüzde 59'luk ilerleme kaydedildi.

134.366 hektarlık ve yüzde 80'i ormanlık olan tampon bölgede sürdürülebilir orman yönetimi planlaması yapıldı. Toplamda 172.119 hektarlık bölgede sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi sağlandı.

Küre Dağları Milli Parkı ve çevresi için Sürdürülebilir Turizm Gelişme Planı ve Ziyaretçi Yönetimi Planı hazırlandı. Turistler

için altyapı çalışmaları ve patikalar işaretlendi, tanıtım, bilgilendirme ve yönlendirme panoları hazırlandı.

Bartın'da "Ekoturizm Alanında Ev Pansiyonculuğu" kursu yapıldı ve 7 köyden 38 katılımcı sertifika aldı.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı bölgede ısınmak için odun tüketimini azaltmaya yönelik olarak sosyal nitelikli güneş enerjisiyle su ısıtma sistemleri için 300'e yakın aileye kredi desteği sağladı. Bu desteklerle, toplam 14,6 hektarlık baltalık meşe ormanının kesimi engellenerek 2 yıl içinde toplam 821,82 tonluk karbon salımı önlenildi.

Rio+20 Konferansı'na Genel Bir Bakış

RIO+20
United Nations
Conference on
Sustainable
Development

UN Photo/Shareef Sarhan

Rio+20 Zirvesi'nin, önümüzdeki dönem için önemli bir fırsat olacağını düşünenlerden biri de, Bölgesel Çevre Merkezi REC Türkiye'nin Genel Direktörü Sibel Sezer. Sezer, Yeşil Ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmanın kurumsal çerçevesinin tartışılacağı Zirve'nin politik düzeydeki bir belgeyle sonuçlanmasının da mümkün olduğunu söylüyor.

 Sibel SEZER

insanoğlu için tarihi bir Zirve olarak tanımlanan Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı, 20 yıl önce, 1992'de Rio de Janeiro'da daha önce hiç bir uluslararası toplantıda görülmediği kadar çok farklı kesimden ve yüksek katılımcı sayısı ile gerçekleşti. İlk defa kamu, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve medya başta olmak üzere on binlerce paydaş bir araya gelerek o günlerde henüz yeni bir kavram olan sürdürülebilir kalkınmayı tartıştı. Zirve'deki ana mesaj, ekonomik kalkınma anlayışımızda bir değişikliğe gidilmesi gerektiği, bunu

yapmak için de alışkanlıklarımızın, beklentilerimizin ve bakış açımızın değişmesi gerektiği ve bu mesaj konferansa katılmış olan on bine yakın medya mensubu tarafından tüm dünyaya duyuruluyordu. Milyonlarca insan sürdürülebilir kalkınma okuyor, düşünüyor ve tartışıyor. **Süleyman Demirel** de dahil olmak üzere cumhurbaşkanı düzeyinde temsil edilen Türkiye gibi pek çok ülke başkanı, ekonomik kalkınma planlanırken çevre koruma, insan hakları, nüfus, insan yerleşimleri, kadın hakları ve pek çok sosyal unsuru bir arada ele almak gerektiğini ilk defa bu Zirve'de dile getirdi. Rio Konferansı'nın Gündem 21, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, BM Biyoçeşitlilik Sözleşmesi gibi çok temel çıktısı oldu.

1992 yılındaki bu hızlı başlangıçtan 10 yıl sonra **Johannesburg**'da 60 bine yakın kişinin katılımıyla gerçekleşen Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde gelinen durum değerlendirildi. **Rio+10** sürecinde Johannesburg Uygulama Planı çıkmış ve 300 uluslararası ortaklık oluşmuştur. Bu kez, dönemin **Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer** tarafından yine en üst düzeyde temsil edilen Türkiye, 100 kişilik bir heyetle hazır bulunmuş; süreci son derece önemseyerek etkinlik tarihinden iki yıl öncesinde ulusal hazırlıklarına başlamış ve katılımcı süreci son derece etkin kullanan Sürdürülebilir Kalkınma Ulusal Raporu'nu hazırlayarak katılmıştır Zirve'ye.

Yeşil Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınmanın Kurumsal Çerçevesi

Son 20 yıldır gündemde olan ve aslında altyapısı 40 yıl önce 1972 yılında **Stockholm Çevre Konferansı**'nda hazırlanan sürdürülebilir kalkınma kavramı ülkemizde hâlâ pek net anlaşılıyor. Bu kavramın yaygınlaşması aslında çeyrek yüzyıl önce, 1987 yılında

Aslında herşeyin başladığı yer, 20 yıl önce yine Rio idi. 1992 yılında Rio'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda biraraya gelen on binlerce kişi ve kuruluş, bugün tartıştığımız sürdürülebilirlik kavramının tüm çerçevesinin oluşumunda önemli bir adıma imza atmıştı.

Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan **Brundlant Raporu** ile başlamıştı. Sürdürülebilir kalkınmayı "*Bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların gereksinimlerini karşılama yeteneğinden ödün vermeden karşılayan kalkınma*" olarak tanımlayan Brundlant Raporu'nda özde ekonomik büyümenin çevresel ve sosyal unsurları entegre eden bir perspektifle ele alınması gerektiği savunulur. Özde sürdürülebilir kalkınma kavramındaki temel tartışmalar kalkınmanın, sosyo-ekonomik ve çevresel faktörlerin birbirleriyle karşılıklı ilişki içinde ve bu kapsamda zaman boyutunun da entegre edilerek yapılması gerektiği görüşünde yoğunlaşıyor. Zaman boyutundan yola çıkarak, son 20 yıldır sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma konusunda ne kadar yol alındığı, 20-22 Haziran 2012 tarihleri arasında resmi toplantısı yapılacak olan **Rio+20** süre-

cinde tartışılacak.

Daha önceki Rio Konferansları gibi on binlerce kişinin katılımı beklenen ve kısaca Rio+20 olarak anılan bu etkinlikler zinciri; 1992'de Rio'da yapılan 'Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nden günümüze 20 yıllık süreci değerlendirecek. Rio+20 kapsamında hem resmi toplantılar, hem de çok sayıda yan etkinlikler, sunumlar, sergiler ve açıklamalar yapılacak. Konferansın politik düzeydeki bir belgeyle sonuçlanması bekleniyor.

Konferansın resmi olarak iki teması var: **Yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınmanın kurumsal çerçevesi**. Ülkeler, yerel yönetimler, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları daha iyi refah düzeyine, çevre dostu, sağlıklı, temiz, adil ve sürdürülebilir bir kalkınmaya ulaşmak için seçenekleri ve yöntemleri tartışacak; ölçülebilir değişimler yaratabilecek eylemleri ortaya çıkaracak.

Özel sektör açısından büyük bir fuar işlevi de görecek olan Zirve’de, özellikle sürdürülebilir üretim modelleri, süreçleri ve yöntemleri konuşulacak; yeni ortaklıklar kurulacak ve yeni fırsatlar yaratılacak. Bütün büyük oyuncular Rio sürecinde yeni girişimlerini tanıtacak ve yeni inovasyonlarını duyuracak.

Ekonomik Kalkınmayı Nasıl Ölçeceğiz?

Birleşmiş Milletler **Rio+20 Genel Sekreteri Sha Zukang** konuyla ilgili açıklamasında, “Müzakerelerde göz önüne alınması gereken bütün insanların ihtiyaçları ve çıkarları arasında oluşan hassas bir denge var ... Zorlu aşamalar sonucu ulaşılmış ve sürdürülemez gidişatı tersine çevirecek sonuçları dört gözle bekliyorum. Bu tür sonuçlar bizi barış dolu, dinamik ekonomik ve toplumsal kalkınmaya, küresel refaha ve sağlıklı ve adil bir çevreye sahip olan bir geleceğe götürecektir” diyor. Rio+20’de müzakere edilen konular arasında sürdürülebilir kalkınma hedefleri, Birleşmiş Milletler Çevre Programı’nı güçlendirmek veya alternatif kurumsal yapılar oluşturmak, **ekonomik büyümede başarıyı ölçme araçlarını** ve **gayri sayfi milli hasıla** hesaplama yöntemlerini doğal kaynakları da hesaplama katarak değerlendirmek gibi konular bulunuyor.

Müzakerelere ek olarak Rio+20’de tartışılacak olan, enerjiye ve temiz suya erişim sıkıntısı, gıda yoksunluğu, artan eşitsizlikler ve çarpık şehirleşme gibi küresel sorunlara, engellere ve sonuçlara odaklanan birçok yan etkinlik yapılacak. Rio+20 sonuç belgesinin bitirilmesi için diğer adımlar ise Rio’da 13-15 Haziran tarihlerinde, 20-22 Haziran’da yapılacak olan Rio+20’den hemen önce görülecek.

Rio+20 öncesi aktif bir sivil toplum katılımı sağlamak için Birleşmiş Milletler 16 Nisan’da online bir plat-

Birleşmiş Milletler Rio+20 Genel Sekreteri Sha Zukang, “Zorlu aşamalar sonucu ulaşılmış ve sürdürülemez gidişatı tersine çevirecek sonuçları dört gözle bekliyorum” sözleriyle Rio+20’den duyduğu umudu dile getiriyor.

form oluşturdu. Platform üzerinden “**Rio Diyalogları**” için önerilerde bulunmak, Brezilya hükümeti tarafından Rio+20 öncesi organize edilen etkinliklere ulaşmak mümkün olacak. Ortaya çıkan çözümler Konferans sırasında direkt olarak liderlere iletilecek.

Rio+20 Zirvesi, yakın geçmişte gündemimize giren önemli bir kavramı da ele alacak: ‘yeşil büyüme’. Bu kavram, ekonomik büyüme için çevre koruma, etkin doğal kaynak yönetimi, yoksullukla mücadele ve düşük karbon ekonomisine geçişin olmazsa olmaz koşullar olduğunu savunuyor. Artan dünya nüfusu, gelişmekte olan ekonomilerde artan orta sınıf ihtiyaçları, gelişmiş ülkelerdeki tüketim alışkanlıkları, hammadde ve doğal kaynakların kısıtlı olması, iklim değişikliği ve sınırlı doğal kaynaklardan artan üretim maliyetleri dünya devletlerini mevcut ekonomik düzeni sorgulamaya itiyor. Bu nedenle, ekonomik büyüme; yoksullukla mücadele, doğal

kaynakların korunması, etkin ve adil kullanımı, istihdam artışının sağlanması, eğitimde fırsat eşitliği, kadın hakları, kırsal kalkınma ve düşük karbon ekonomisine geçişin desteklenmesi gibi çok farklı kalkınma parametreleri üzerinden ele alınıyor.

Rio+20’yi Fırsat Bilmeliyiz

Pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yeşil ekonomi konusu yeni yeni tartışılmaya başlıyor. Türkiye bugün dünyanın en büyük 16. ekonomisi ve 2023 yılına kadar dünyada en büyük 10 ekonomi arasında yer almayı hedefliyor. Bu bağlamda, küresel ekonomideki bu dönüşüm yolculuğunda sorumluluk alması beklenen ülkeler arasında. Türkiye gibi hızlı gelişen diğer ekonomiler; **Güney Kore, Meksika, Güney Afrika, Çin ve Hindistan** gibi ülkeler **yeşil büyüme odaklı kalkınma modelini** benimzediklerini veya bu yönde planları olduğunu ifade etmeye başlıyor. İddialı büyüme hedefleri bulunan ülkemizde, büyüme olarak temelde ekonomik büyüme algılanıyor. Şehirleşme hızlanıyor, gelir yükseldikçe tüketim artıyor, fosil yakıtlara dayalı enerji sektöründe çok yüksek oranda dışa bağımlılık sürüyor. Belki de yakın gelecekte Türkiye’nin önüne çıkacak ciddi zorlukların çoğu, sürdürülebilirlik konusunda olacak. Hem kamu politikaları ele alındığında, hem de özel sektör uygulamalarına bakıldığında bu zorluklar konusunda ciddi fakat henüz yeterli olmayan bir farkındalık oluştuğunu da görmek mümkün. Kamu ve özel sektör dahil olmak üzere Türkiye’deki paydaşların da bu değişim gereksinimini planlaması için, Rio+20 gibi konferans zincirleri hem uluslararası gündemi takip etmek açısından, hem de ülkede mevcut durum tespiti ile uzun vadeli planlar yapmak için çok iyi birer fırsat. ○

%100 Yenilenebilir Enerji MÜMKÜN

IRENEC 2012
2. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ
KONFERANSI VE SERGİSİ

28-30 Haziran 2012

T.C Maltepe Belediyesi
Türkan Saylan Kültür Merkezi
Maltepe / İstanbul

Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliğinin Türkiye Bölümü **EUROSOLAR Türkiye**, Birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı ve Sergileri** düzenlemektedir.

Mevcut enerji ağını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, IRENEC2011 Konferansının sonuçlarının ortaya koyduğu yolları da takip ederek IRENEC 2012'nin konularının da ana teması olacaktır.

KONFERANS BAŞLIKLARI

- Yenilenebilir Enerji Tedarik Teknolojileri
 - Rüzgar Türbin Teknolojileri
 - Güneş Enerjisinden Elektrik Üretimi
 - Güneş Enerjisinden Proses Isısı Üretimi
 - Biyokütle Enerjileri ve Teknolojileri
 - Jeotermal Enerji Uygulamaları
- Sıfır Enerjili Binalar, Sıfır Karbonlu Şehirler ve Ülkeler
- Yenilenebilir Enerjilerin Depolanması, Akıllı Şebeke Teknolojileri
- Enerjinin Son Kullanım Etkinliği (Sanayi, Binalar ve Ulaşım)
- Enerji Politikaları, Yasal Çerçeve ve Karar Destek Modelleri
- Enerji ve Çevre (Enerji Üretim ve Tüketiminin Toplumsal Maliyetlerinin İçselleştirilmesi)
- Yerel Yönetimlerde Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji ile Kendine Yeterlilik
- Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği İçin Yatırım ve Finansman Modelleri
- %100 Yenilenebilir Enerji İçin Kapasite Geliştirme ve Eğitim
- İklim Değişikliği, Sera Gazı Azaltılması ve Adaptasyonu
- Doğaya Uyumlu Enerji Üretimi ve Tüketimi
- Toplumların Enerjisi

Konferans Başkanı

Prof. Dr. Tanay Sıdkı UYAR
tanayuyar@eurosolar.org.tr
tanayuyar@marmara.edu.tr
www.eurosolar.org.tr

İletişim:
info@ireneec2012.com
www.ireneec2012.com
T. 0 533 395 5839

“Çevreci Değilim ama Çevrecilik Bana Kaldı!”

Lermontev’in bir kitabı vardır: “Çağımızın Bir Kahramanı”. Heybeliadalı Süleyman Durmuş da hakikaten çağımızın bir kahramanı. Belediyelerin, bakanlığın, STK’ların yapamadığını yapıp, adasını çöp işgalinden korumanın değişik yollarını bulmuş. Talebelerden vicdani retçilere, askerlerden sporculara kadar herkesi ortak bir çevre hareketinde buluşturmuş. “Çevre konusunda sosyal medyayı kullanma” uzmanlığı da cabası. Şimdi Heybeliada’ya bağlanıyor, “Zor Temizledik” hareketinin hikayesini bizzat Durmuş’tan dinliyoruz.

 Mutlu DİNÇER

 Özgür GÜVENÇ

Geçtiğimiz haftalarda Heybeliada’da iki günlük bir festival yapıldı. Bir yıl boyunca ormanda çöp toplayan bir ekip, bu işe dahil ettikleri herkese bir şenlik hediye etmek, adaya gelecek piknikçileri de yapılan temizlikten haberdar etmek için bir festival düzenledi. Bu işe büyük oranda öncülük eden kafe sahibi **Süleyman Durmuş** ve ekibiyle bir orman gezintisi sırasında karşılaşmış, temizlik ekibine katıldıktan sonra her karşılaşmamızda dile getirdiği minnetinden ötürü kendimizi mahcup hissetmiştik. Festivali haber alınca olan bitenin tümünü kendisinden dinlemek istedik.

Festival fikri nereden doğdu?

Geçen yaz sonundan beri ormanı temizliyoruz. Temizleyenleri çağırılm, bir şenlik yapalım, Hıdırelleze denk getirelim dedik. Bir komite kurup konuyu açtık. Peki, yapalım dediler. İngilizcede festival deniyor-muş, biz de gerçek festival yapıyo-ruz yani... İki gün sürecek festivalde herkes gönüllü. Sahne alacakların hiçbiri tek kuruş para almıyor.

Kimlerin gelmesini bekliyorsunuz, nerelere duyurdunuz bu etkinliği?

Talebelerden bir yoğunluk bekliyo-ruz. İTÜ'den orman temizlik eki-binden Işıl Katkın var, çevre kolu başkanı. Nasıl bir temizlik yaptılar anlatamam. Kamp atmalarına izin veriyorduk geldiklerinde. Normalde yasak biliyorsunuz. GBT'lerini kara-kola sordurup deniz kıyısında kamp attırdık. Akşam bir gittim koca bir ateş yakmışlar, ormanı mı yakacak-sınız diye yüreğim hop etti, gittim teneke bir varil buldum, videoya çektim varili, internete yükledim, ateşi böyle yakın diye.

İnternetin epey bir faydası dokun-du yani çalışmalarınıza.

Sayfa üç günde 15 binden fazla tıklandı. İnternet sayfasına erişime baktığımda hayrete düşüyorum. Benim kişisel facebook profilimde 100 kişi civarında var. Benim ağzım bo-zuktur biraz. Ormanın o halini gö-rünce, küfrettim, o kadar aşırı tep-ki verdim ki, ama profilim herkese açılmış, bir baktım bir sürü insan paylaşmış, haberim yok ki çeki-dü-zen vereyim kendime. Mesaj atıyor-lar, "Abi otuz kişi geliyoruz" diye. "Seni izliyoruz" diyorlar. Delirmiş bunlar. Benim neremi izliyorlar? Burada siyasi bir şey yok. Hiç öyle bir derdim yok. Üniversiteleri de yarıştırdık çaktırmadan. İTÜ epey öndeydi fakat Ordu Kaptanlık Bölü-mü öne geçti. Herkes ordusunu al-sın gelsin diyorum. Mimar Sinan'ın pandomim ekibinin başında **Melike**

"Benim ağzım bozuktur biraz. Ormanın o halini görünce... küfrettim ama profilim herkese açılmış, bir baktım bir sürü insan paylaşmış. Mesaj atıyorlar, abi 30 kişi geliyoruz diye. 'Seni izliyoruz' diyorlar. Delirmiş bunlar. Benim neremi izliyorlar?"

Kaymaz var. Gelip çalıştılar burada. "Sahne alalım adada" dedi. Dedim ormanı temizleyene her yer serbest.

Ormanı temizleme maceranız nasıl başladı?

Gönüllü fonunda bir paramız vardı. Heybeliada Gönüllüleri Derneği'nden bağıra çağıra fon aldım. Dediler ki al sana 2200 lira, git hallet, temizle. 2200 lirayla orman mı temizlenir? Çok yaygara yapınca ihale bize kaldı tabii. Bu parayı talebelere aktaralım, 30 lira yevmiye verelim dedik. Başladım talebeleri çağırılmaya. Duyan başkasını getiriyor beş kişi, on kişi... Başlarında da biri oluyor, gelip denetliyor, bakıyor

ki hakikaten temizlik var, siyasi bir durum yok, güvensiz bir durum yok, katılım arttı.

Temizlik ilk ne zaman başladı?

2011'in Ekim ayında başladık. Ha-vaları güzel bulduk mu çıkıyorduk. İlginçtir, ilk katılanlar vicdani ret-çiler oldu. Van'a giden ekip katıldı aramıza. Tamamen gönüllü. Bir bak-tık yedi kişi gelmişler. O gün belimiz ko-ptu. En yoğun bölgelere daldık.

Nasıl toplanıyor, nasıl haberleşiyor-sunuz?

Facebook'tan haberleşiyoruz. Gün-ler öncesinden hazırlananı biliyo-rum. Beş günlük hava raporlarına bakıyoruz. Bu işin ön hazırlığı da var: Yemeği var, ara sıcakları var, çuvalı, eldiveni var. On kişilik işi bir kişi yapıyor, çünkü gerçek çevreci-ler asıl onlar. Ama bir gün gelenin ikinci gün gelme şansı yok, hepsi yamuluyor. Düşünüm ne kadar ağır bir çöp yükü... Orman gerilla ordu-su diyorum ben onlara. Üç kişinin 50 çuval topladığı bile oldu.

Peki, nereye kadar temiz kalacak?

Temizliyoruz, bakıyoruz, arkadan aynı çöpler bizi takip ediyor. Bazı noktalar kasıtlı kirletiliyor, ihaleye çıkması isteniyor. Bilmiyorum çok mu şüpheliyim, ama hep aynı bir iki yer. Halbuki burası halkın da ormanı diye temizliyoruz. Sosyalist arkadaşlar da destek olunca, onlar-la içli dışlı olunca böyle düşüncele-re kaymaya başladım ister istemez. Aslında muhafazakâr bir adamdım... Neyse... Çamlıman'ını gördünüz mü? Kесе böcekleri sardı her yeri... Ağaçlar berbat durumda. Bir de orayı tel örgülerle çevirmişler şimdi. Niye çevriliyor tel örgüyle? Tel örgü gördüm mü fittiriyorum. Birileri para kesiyormuş yolda. Oraya masa koymak için kaç ağaç uçuracaklar belli mi? Var mı kontrol edeni? Bütün tepkiyi verince göze batıyoruz tabii... Bir de GSM'cilerle derde gir-

di başımız. Baz istasyonu kurmak istediler iskeleye. GSM firması hattımı kesip duruyor. İşte gönderdikleri tebligat! Anlatınca da paranoyaksın diyorlar. Bu işlerin böyle dertleri varmış, öğrenmiş olduk.

Peki, bu adayı temizleme işine gönüllüler derneği dışında kimler destek oldu. Ada halkından destek gördünüz mü?

Faruk Berksan gönüllüler derneğinin başıdır, sağolsun çıkardı 3 bin lira verdi. Benim için de para alıyor diye laf çıkaranlar oldu inanır mısın? Cebimden çıkan parayı saymadım ama 2 bin 500 lira civarında harcadım. Buraya gelenlere yedir içir... Hepsini kameraya çektim, hepsini kayıtladım, sayfalara yükledim ki şüpheler kalmasın. Normalde çevreci bir adam değilim. Fakat etrafta kimse yok. Bana kaldı. Çevrecinin olmadığı yerde Süleyman çevreci olmak zorunda kaldı. Ormana çöp atanlardandım, ta ki bir gün toplayana kadar. Anladım ki kimin eline torba verip ormana götürürsen, eldivenleri taktırıp o leş çöpleri toplatırsan, bir daha o adam çöp atmaz. Belki önce para verip toplatırsın, ama sonra kendiliğinden toplar. Kaldı ki parayla yapılacak iş değil bu... Gelen

“Ormana çöp atanlardandım, ta ki bir gün toplayana kadar. Anladım ki kimin eline torba verip ormana götürürsen, eldivenleri taktırıp o leş çöpleri toplatırsan, bir daha o adam çöp atmaz. Belki önce para verip toplatırsın, ama sonra kendiliğinden toplar”

üniversite öğrencilerine dedim ki bunu hocalarınıza anlatın, fon nasıl bulunur, danışın, Egemen Bağış'a seslendim Facebook'tan, önce çakma hesap sandım, biraz heyecanlı konuştum, ifadede noksanlıklar oldu, eğitim malum, kelime hazinesi kusurlu, ama kusuru göremeyecek haldeyiz şu anda.

Bir gün param bitti. Dedim “Süleyman, burada askeriye var, 500 öğrenci var” Okan Yarbay bir ara yardım ederiz demişti. Etraftan “Askeriyeye mi temizleteceksin çöpleri?” diyenler oldu... Her neyse... Gittim besmele çekerek, dayandım kapiya, Okan Yarbay yokmuş, karargâh komutanıyla görüştüler. Dedim efendim, param bitti, fonda kuruş kalmadı, çünkü ben bütün paramı askeriye'nin etrafını temizlemeye harcadım. Kontrol edersiniz

görürsünüz. Üniversiteliler de çalıştı, ilköğretim talebeleri de. Sıra sizde, bir manga asker verin dedim. Bu işi onlar da sahiplensin mahiyetinde... “Asker çıkartmam” dedi, o zaman otobüs verin dedim. Çocukları Mercedes dediğimiz, adanın çöp kamyonunun sırtında götürüyoruz, ara sıra esnaftan akülü bisiklet falan alıyordum ama bir alıyorsun, iki alıyorsun, üçüncüde ayıp oluyor. Otobüs verdiler bize sağolsunlar. Bir de kız basketbol takımımız var. Para arıyorlardı kendilerine. Dedim para var. Kasada 250 lira kalmıştı, “250 liralık çalışır mısınız” diye sordum, kabul ettiler. Hemen internette duyurdum, bir abimiz de 250 lira verdi, oldu 500 lira. Onları askeriye'nin otobüsüyle taşıdık ormana. İki saat çalıştık onlarla, fazla değil. Çünkü daha çocuklar, yorulurlar. Fakat iyi reklam oldu. 6 ila 14-15 yaş arası çocuklar... Öyle bir çalıştılar ki, inanamazsınız. Onları videoya çektim, Spor Bakanlığına göndermek için. Tabii laf ediyorlar çektiğim fotoğraflara, kamerayı çok sallıyorsun, ışığı bilmiyorsun diyorlar...

Peki, bu temizlikler ne kadar sürecektir?

Geliyoruz diyenler olduğu sürece. Biz bedavaya kamu hizmeti yapıyoruz. Belediyenin de, bakanlıkların da işine yarıyoruz. Orman içinde gezerken kim nerede ne yapıyor görüyorsunuz. Kimler nerede içki içiyor, biracılar nerede çöreklenmiş, uyuşturucu nerede, tinerler nerede toplanıyor biliyorsunuz.

Ormanın ağır pisliği alındığı için, iki kişiyle rötüş temizliği yapıyoruz düzenli olarak. Fakat iki haftadır tırtıllardan dolayı yapamıyoruz. Tırtıllardan allah razı olsun bir yandan da, kaşınan soluğu Orman Bakanlığına şikâyette alıyor. Bu tırtıllarla mücadelede bir iki yıl aksasın, yangına falan gerek yok. Oradaki ağaçlar bitir. 2B yasasıyla binlik ve beş binlik planlara kaymak gibi yerler çıkar.

Siz adada mı doğup büyüdünüz?

Aslen Rize İkizdereli'yim. 75'ten beri adadayım. Yani iki yaşından beri... Kalabalık ve güçlü bir aileden olduğum için ortaya atılabiliyorum. Birinin deliliği lazım işte. Anlayacağın olduk yeşilci be kardeşim! Bütün yeşiller beni tanıyor. Solcularla da arkadaş oldum burada. Herkesle de olurum. Çok şey öğrendim onlardan. Bir de vicdani retçiler var, ki asıl has ekibim onlardır. Bunlar silaha karşılar. E, peki memleketi kim koruyacak diyordum. Herkes ama herkes silahı bırakırsa, silaha harcayan parayla neler olabileceğini anladım. Hepsi fakültede okuyorlar keratalar. Lisan hataları yapmıyorlar, ama fena küfrediyorlarmış onlar da... Herkes bir yerlerde buluşuyor işte. Hep Müslüman evladıyım dedim, artık insan evladıyım diyorum.

Bir değişiklik fark ediyor musunuz peki?

Çocuklar mahallede çöp toplamaya başladılar, önceden ayıptı, elini sürmek istemezler, konduramazlardı kendilerine. Aileler kızardı. Bugün göstere göstere topluyorlar. Birleşik bir kongre kurduk. Hayatımızda ilk defa biraraya geliyoruz bu insanlarla ama hepsi birbirinden merdane. Birbirimize isimimizle hitap edelim, diyorlar. Kardeşim bizim hanım

şahin gibi, ben oradaki bir hanıma ismiyle hitap etsem biterim, yenge diyoruz haliyle.

Belediyenin katkısı oldu mu?

Herkesin başka başka görüşleri olduğu için belediye karışmasın, gelmesin diyenler oldu. Yok kardeşim, buraya belediye de gelmeli, kaymakam da gelmeli, çevre bakanı da gelmeli. Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a twit attım dün, gelsin-

“Üniversite talebeleri için bir fon kuralım diyorum şimdi. Üç kişilik temizlik timi. Her ay bir üniversiteden üç kişilik bir ekip gelsin. Alsın maaşını, korusun ormanı. Koca bakanlığın yapması gereken bir iş bu ama benim derdim kavga etmek değil”

ler. Katılınsınlar festivalmıza. Sen fark etmesen de görüyorlar seni internette. Öyle güçlü bir şeymiş bu. Al işte Arap Baharı dedikleri şey bak... Nasıl olacak diye kara kara düşünürken birileri buluyor, biz geliyoruz diyor internetten.

Heyecanlısınız biraz...

Şimdi festival yapamaz ama ortalık ne durumda diye dolaştım adayı, birkaç çuval çöp var yine. Tepeye çıktım az önce dua etmeye, cumaya gittim öğlen, festivalde yağmur olmasın diye. Bir de gelen sanatçı çocuklara biraz olsun harçlık bırakabilelim isterdim... İçimde onun da bir sıkıntısı var.

Ada halkı mutlu mu festivalden?

Bu festivalden ada katkı sağlayacak. Kim sahip çıkarsa onun olsun. Bir festival kazanmak az şey mi? Bizim adamızın hiçbir şeyi yok be kardeşim! Bütün hortum Büyükkada'ya akar. Kim kızarsa kızsın, gerçek bu. Ormanı temizleyince temiz müşteri geliyor, bu kadar basit. Esnaf daha iyi iş yapıyor. 23 Nisan'da talebe aktı buraya. Adanın bu kadar kalabalık halini görmemiştim. Yaş ortalaması 18-25. Aralarında bira içenler de var. Lokantacılar bile coştular.

Peki, her şey başa saracak mı?

Önümüz yaz, ada yine kirlenecek...

İşte bu festivali bilecekler. Sloganı bilecekler: “Zor temizledik”. Nereye gitsek hep aynı çöpler: sucular, ayranclar, biracılar. Peki, bunu üretenler nerede? Adam pikniğe 10 kilo yemek taşıyor, dönüşte 500 gram çöpünü taşıyor. Bunlar için proje yapmak lazım.

Üniversite talebeleri için bir fon kuralım diyorum şimdi. Üç kişilik temizlik timi. Her ay bir üniversiteden üç kişilik bir ekip gelsin. Alsın maaşını, korusun ormanı. Koca bakanlığın yapması gereken bir iş bu. Ama benim derdim kavga etmek değil. Yanlışta, düzelttik. Bu kadar. ○

Yaşamak İçin Kaçanlar: Ekolojik Mülteciler

Küresel İklim Değişikliğinin, ekonomik, sosyal ve çevresel sorunlara bağlı olarak demografik problemlere de yolaçtığı giderek daha açık bir gerçek haline geliyor. İlk defa 1976 yılında Lester Brown'ın bir makalesinde telaffuz edilen Ekolojik Mülteciliğin, önümüzdeki dönemde çok daha fazla gündeme geleceğinden şüpheleniz olmasın.

✍ Onur İNAL

Kendi iradesi dışında vatanından ayrılıp yollara düşen insanlarla karşılaştınız mı hiç? Ailelerinden ayrılmak ve topraklarından sökülme zorunda bırakılan, oradan oraya savrulan, diline, dinine, kültürüne yabancı diyarlarda başını sokabilecek bir çatı arayanlarla... Çoğu zaman, televizyon haberlerinde Afgan, Iraklı, Somalili, Pakistanlı “yasadışı göçmen” olarak görüyoruz onları. Bazen bir kamyonun kasasında, bazense bir şişme botun içinde Türkiye’den Avrupa’ya gitmeye çalışırken yakalandıklarını işitiyoruz. Ama onlar aslında ne “yasadışı”, ne de “göçmen”. Onlar, hayatlarını kurtarmak ve özgürlüklerini korumak için evlerini terk eden, yurtsuz, kimliksiz ve kimsesiz yaşamak zorunda bırakılan insanlar. Onlar, geçim kaynakları ve temel hakları olmayan dayanılmaz bir hayatın gölgesinde yaşamaya, hatta ölüme mahkûm edilen insanlar. Onlar, “mülteciler”... Ülkelerarası, kabilelerarası veya gruplar arası savaşlardan, zulümlerden ve katliamlardan kaçan insanlar olarak mültecileri az veya çok biliyoruz. Peki ya “ekolojik mülteciler”i ne kadar tanıyoruz? 1951 tarihli **Birleşmiş Milletler**

UN Photo/Estimote Debebe.

Iridimi Mülteci Kampı'nda
BM Genel Sekreteri Kofi
Annan'ın ziyareti öncesi
Sudanlı mülteciler (2004)

İlk defa 1976 yılında Lester Brown'ın bir makalesinde telaffuz edilen “Ekolojik Mülteci” kavramının kesin bir tanımı halen yapılmış değil. Kimi zaman, “iklim göçmeni”, “iklim değişikliği mültecisi”, “felaket mültecisi”, “eko-mülteci” veya “çevresel mülteci” gibi isimler de kullanılıyor.

Sözleşmesi'nde mülteci (veya sığınmacı) “ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen şahıs” olarak tanımlanıyor. Sözleşmeye 1967 yılında eklenen protokolle bu tanım daha da genişletilmiş ve kendi ülkelerinde “savaş ve şiddetten” kaçan insanlar da mülteci olarak kabul edilmiş. 1948 tarihli **İnsan Hakları Evrensel Bildirisi** de sığınma hakkını “Herkesin zulüm karşısında başka ülkelere sığınmacı ve bu ülkelere sığınmacı işlemi görme hakkı vardır” şeklinde tanımlıyor.

“**Ekolojik mülteci**” ise, kuraklık, kıtlık, çölleşme, sel baskını, deprem, tsunami gibi ani veya uzun süreli

çevresel felaketlerin yaşamlarını, ekolojilerini veya ekonomilerini tehlike altında bıraktığı ve bu nedenle yaşadıkları toprakları terk etmek zorunda kalan insanları tanımlamak için kullanılıyor. Kısacası ekolojik mülteciler, hayatta kalmak için ihtiyaç duydukları doğal kaynaklar yok olduğu veya büyük ölçüde zarar gördüğü için başka bir bölgeye veya ülkeye sığınmak zorunda kalan insanlar. İlk defa 1976 yılında **Lester Brown**'ın bir makalesinde telaffuz edilen ekolojik mülteci kavramının kesin bir tanımı halen yapılmış değil. “İklim göçmeni”, “iklim değişikliği mültecisi”, “felaket mültecisi”, “eko-mülteci” veya “çevresel mülteci” gibi kavramlar da ekolojik mültecileri tanımlamakta kullanılıyor. Bu kavramlar arasındaki nüanslardan daha önemli bir şey varsa o da özündeki ortak nokta. Tüm bu kavramlar tek bir toplumsal ve insani soruna işaret ediyor: Çevresel

UNHCR'in kurduğu bir mülteci kampı. Yucatan Yarımadası / Meksika (1985)

UN Photo/Pat Goudvis

Haiti'de 12 Ocak 2010'da yaşanan depremin ardından başkent Port-au-Prince'te depremin 1. ayında dua töreni (2010)

UN Photo/Sophia Paris

“Gerek 1951 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, gerekse çeşitli uluslararası ve yerel sözleşmelerde çevresel ve doğal felakete bağlı olarak başka bölge veya ülkelere sığınmak zorunda kalan insanlar hukuki güvence altına alınmıyor”

faktörler ve insan göçü arasındaki belirgin bir ilişkinin varlığı ve bu ilişkinin mülteci hukukunun kapsamının genişletilmesinde bir zemin oluşturması. Yukarıda da belirtildiği üzere, mevcut uluslararası hukukta “mülteci” olma koşulu, yaşanan coğrafyada “savaş, baskı, zulüm ve şiddet”in varlığıyla ilişkilendiriliyor. Gerek 1951 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, gerekse çeşitli uluslararası ve yerel sözleşmelerde çevresel ve doğal felakete bağlı olarak başka bölge veya ülkelere sığınmak zorunda kalan insanlar hukuki güvence altına alınmıyor.

Sadece Asya ve Pasifik'te 42 Milyon İnsan

Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ise, ekolojik mülteciler için şu tanımı

Bangladeş'in Cox Bazar Bölgesi'ndeki Teknaf'tan ülkelere geri dönüş yapan 250 bin Myanmar'lı mülteci (1997)

UN Photo/A Hollmann

20 Haziran Dünya Mülteci Günü

Her sene 20 Haziran'da kutlanan “Dünya Mülteci Günü”nde dünya çapında mülteci olarak yaşamını sürdüren milyonlarca insanın yaşam mücadelesine dikkat çekiliyor ve mülteciler konusunda kamuoyunun daha bilinçli hareket etmesi için çağrı yapılıyor. Birleşmiş Milletler Mülteciler Sözleşmesi'nin 50. yılı olan 2001 yılından itibaren kutlanmaya başlanan Dünya Mülteciler Günü'nde dünya çapında 100'den fazla ülkede düzenlenen etkinliklerle milyonlarca kişi mültecilerin sorunlarının çözülmesi ve ait oldukları topraklarda insanca yaşayabilmeleri için seslerini yükseltiyor.

uygun görüyor: “Ekolojik mülteciler, ani veya gitgide artan çevresel koşullar sonucunda yaşamları veya yaşam koşulları kötü bir şekilde etkilenen; bunun neticesinde daimi yerleşimlerini bir süreliğine veya sürekli olarak terk etmek zorunda kalan veya bırakılan; aynı ülke içerisinde veya başka bir ülkeye göç etmek zorunda kalan kişiler veya gruplardır.” Uluslararası Göç Örgütü'nün bu tanımlamasıyla ekolojik mültecilerin sadece çevresel felaketler sonucunda yerlerinden edilmiş insanlar olmadığı, kötüleşen

Uluslararası Yerinden Edilen İnsanları Gözleme Merkezi (IDMC) verilerine göre, 2010 ve 2011 yıllarında sadece Asya ve Pasifik'te 42 milyondan fazla insan çevresel değişimler ve felaketler neticesinde yaşadıkları yeri terketmek zorunda kaldı. Bu insanlardan ne kadarının geri döndüğü ise bilinmiyor.

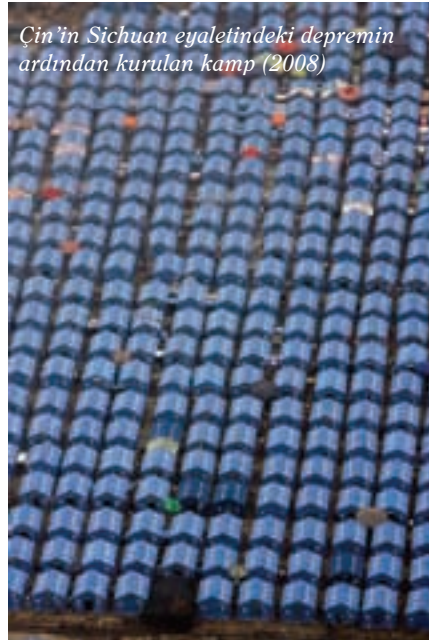
ekolojik koşulların göçü tetiklediği ve bu tetiklenen göçün sınırlarının ve süresinin olmadığına vurgu yapıyor.

Ekolojik mülteciler deyince akla ilk gelen bölgeler **Güney ve Güneydoğu Asya** ile **Pasifik**. Bu bölgelerde yaşayan insanları göçe zorlayan çevresel felaketlerden en önemlileri, birkaç yıl önce çok geniş bir alanı etkileyen tsunami faciasının yanı sıra, Maldivler ve Kiribati gibi ada ülkelerini yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan küresel ısınmaya bağlı deniz seviyesi yükselmesi, Sri Lanka, Bangladeş ve Tayland'ı etkileyen kasırga ve sel baskınları. **Uluslararası Yerinden Edilen İnsanları Gözleme Merkezi (IDMC)** verilerine göre, 2010 ve 2011 yıllarında sadece Asya ve Pasifik'te 42 milyondan fazla insan çevresel değişimler ve felaketler neticesinde yaşadıkları yeri terketmek zorunda kaldı. Yerlerinden olan insanların büyük bir kısmı koşulların normalleşmesinin ardından yurtlarına dönerken bir kısmı yaşamlarını başka bölgelerde veya ülkelerde sürdürmek zorunda kaldı. Bu bir "kısm" insanın sayısının ne olduğu ise bilinmiyor. Ekolojik mültecilerin kaynağı olan bir diğer coğrafya ise Orta ve Kuzey Afrika. Özellikle çölleşme, kuraklık ve açlık neticesinde Etiyopya, Sudan, Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Nijer ve Libya gibi Afrika ülkelerinden

Jammu ve Keşmir'de yaşanan depremin ardından Bessian'da çocuk eko-mülteciler (2005)

UN Photo/Evan Schneider

Çin'in Sichuan eyaletindeki depremin ardından kurulan kamp (2008)

UN Photo/Evan Schneider

binlerce, hatta milyonlarca insan başka topraklara iltica ediyor. Peki, ekolojik mültecilerin yerlerinden, yurtlarından olmasında tek suçlu doğa mı? Geri kalmışlığım, eksik kalkınmanın, sosyal adaletsizliğin ve dengesizliğin hiç mi suçu yok? Ekolojik mültecilerin büyük bir çoğunlukla Afrika, Asya ve Pasifik'ten olmaları tesadüf mü? **Asya Kalkınma Bankası'nın (ADB)** geçtiğimiz aylarda yayınladığı bir rapora göre

iklim değişikliği sonucu gerçekleşen zorunlu göç vakalarında ülkenin ekonomik ve sosyal gelişmişlik seviyesi önemli bir rol oynuyor. Raporla çevresel afetlerin körüklediği göçün önüne geçilebilmesi için devletlerin sosyal kalkınmaya ve adalete yatırım yapmaları, temel kentsel altyapıyı oluşturmalarına özen göstermeleri ve afet yönetimi konusunda dikkatli olmaları tavsiye ediliyor. Sonuç olarak, ekolojik mülteciler, dünyanın en zayıf halkasına sahip bölgelerden, yani **ekolojinin kırılan ve ekonominin zayıf olduğu**, fakirliğin ve azgelişmişliğin hâkim olduğu üçüncü dünya ülkelerinden geliyor. Bunun önüne geçilmesi için de hem doğaya saygı duyulması hem de fakirliğin, azgelişmişliğin, sosyal ve ekonomik eşitsizliğin önüne geçilmesi gerekiyor.

Her sene olduğu gibi bu sene de **20 Haziran Dünya Mülteci Günü** kutlanacak. Bu anlamlı günde, dünyanın başka köşelerinde bizimle aynı oksijeni soluyan binlerce insanın evsiz, yurtsuz, doğal kaynaklı birer ekolojik mülteci olarak yaşamakta olduğu gerçeğini aklımızdan çıkarmayalım. Tabiatın, hukukun ve sistemin unuttuğu, ölüme mahkûm ettiği insanlar biz unutmayalım. ○

“Yaşamın Muazzam Karmaşıklığını Anlamak” ERNEST CALLENBACH

Yeşil literatürün önde gelen yazarlarından olan ve geçtiğimiz ay kaybettiğimiz Ernest Callenbach, Ekotopya romanıyla ekoloji alanına yeni bir soluk vermiş öncü yazar ve düşünürlerden biriydi. Yazarın Ekoloji Cep Rehberi eserini Türkiye’de yayınlayan Sinek Sekiz Yayınevi’nin kurucusu İrem Çağıl, onun anısına belki de sadece şu satırlarını akılda tutmanın yeterli olduğunu söylüyor:

*“Her şey birbiriyle bağlantılıdır.
Her şey bir yere gider.
Hiçbir şey sonsuz değildir.
Son sözü doğa söyler.”*

 İrem ÇAĞIL

Her veda hazırlıksız yakalar ama insan yazarlığıyla tanıdığı, kitaplarıyla hemhal olduğu kişilerin ölüm haberini alınca ayrı bir şaşırıyor. Nefesi tükenirse de sayfalardan sızan sesi kulağına gelmeye devam ettiğinden olsa gerek. Yeşil literatürün önde gelen yazarlarından olan **Ernest Callenbach**’ı geçtiğimiz ay kaybettiğimizi öğrendiğimde de yine aynı şey oldu. O yüzden, yeniden karşılaçağım bir dosta hoşçakal demenin uzun hali gibi, onun hakkında yazmak.

Birçokları gibi benim de Callenbach’la tanışmam **Ekotopya** (*Agora Kitaplığı, İstanbul 2010*) üzerindedir. Sürdürülebilir yaşam hareketinin ilham ve referans kaynaklarından sayılan bu kitabında Callenbach, ekolojik bir ütopyanın hayalini kuruyor, bunu yaparken de katılmış toplumsal yapıları ve doğayla olan hegomonik ilişkimizi sorgulamaktan geri kalmıyordu. Romanın yayımlandığı yıl olan 1975’te insanlar yeni mükünlüklerin peşinde koşmakta, dünyanın dört bir tarafında ve tabii Amerika’da, özellikle kıtanın batı yakasında, Callenbach’ın şehri San Francisco’da rüzgârlar özgürlükten yana esmekteydi. Biyografik kaynaklar Callenbach’ın o sırada en zihin açıcı tartışmaların yaşandığı **Berkeley**’deki Kaliforniya Üniversitesi Yayınevi’nde çalışmakta olduğunu söyler. Bu açıdan bakınca yazarımızın dönemin ruhuna uygun davrandığını ama bir yandan da, cesur bir adımla vurguyu insanın doğayla ilişkisine yaptığını söyleyebiliriz.

Tuba Mücella KİPER

Callenbach sonraki yıllarda da yazınsal üretimlerini Ekotopya'da bir kurgu metin içinde verdiği mesele üzerinden devam ettirdi. İyi bir hayatın daha fazla sahip olmaktan değil, yaşamın bir parçası olduğunu hissederek onun özüne yaklaşmaya çalışmaktan ibaret olduğunu hissediyor, bu farkındalığı önemsiyordu. Bu yüzden çokça gezdi konuştu, ekolojiyle ilgili konferanslara katıldı, insanlarla doğrudan iletişim kurdu.

Gözden geçirilmiş baskısı 2008 yılında dünyanın en saygın akademik yayınevlerinden Kaliforniya Üniversitesi Yayınları'ndan çıkan **Ekoloji Cep Rehberi**'nde (*Sinek Sekiz Yayınevi, İstanbul 2010*) Callenbach'ın düşünsel sürecinin en berraklaşmış halini görebiliriz.

Callenbach ekolojinin ne olduğunu, nasıl işlediğini ve yaşamın devamı için önemini okuyucunun kolaylıkla anlayabilmesi için kitabını 'okuyucu dostu' olarak tasarladığını söyler. Kitabın ilk sayfalarındaki 'Bu Kitap Okuyucu Dostudur' başlığında kitabın yapısı hakkında bize ilk fikri verir:

"Ekoloji, şöyle bir göz atabileceğiniz, bir kenara veya cebinize koyup daha sonra tekrar başlayabileceğiniz şekilde düzenlenmiştir. Baştan sona doğru okumanıza gerek yoktur; bölümlerin arasında istediğiniz sırayla gezinebilirsiniz. Bu kitap, terimler halinde tanımladığı ekolojik dünyaya benzer şekilde ama sözcükler ve fikirlerle oluşturulmuş bir ağıdır. Siz de istediğiniz bir noktadan bu ağa dahil olabilirsiniz."

Bu kısa paragraftan da anlaşılabilir gibi Callenbach, *Ekoloji Cep Rehberi*'ni ekolojinin temel kavramlarını anlatan bir sözlük olarak planlamıştır. Alfabetik sırayla dizilen kavramlar, 'Arazi Kullanımı'ndan 'Kentsel Ekoloji'ye, 'Biyçeşitlilik'ten 'Turizm'e genel bir fikre sahip ol-

duğumuz kavramları ekolojik bir bakış açısıyla yeniden yorumlar. Kitabı istediğiniz sırayla, ilginizi çeken başlıktan başlayarak okuyabilir, içinde bir bahçede gezinir gibi gezinebilirsiniz.

Ama bunun çok da huzur dolu bir gezinti olacağını zannetmeyin, zira kitabın Giriş bölümünde de söylendiği gibi "ekolojiyle ilgili bilgi sahibi olmak bazı ikilemlerle yüzleşmek demektir". Callenbach bu konuda bilinçlenmenin bizi dünyadaki konumumuz hakkında düşünmeye sevk edeceğinden dem vurur: "Yaşamın muazzam karmaşasını, çeşitliliğini ve güzelliğini anlamak bize sonsuz bir haz verir fakat bu hazın yanında baskın endüstriyel, tarımsal ve kişisel aktivitelerimizin yaşam ağına verdiği zararları görmenin acısı eklenir. Neyse ki bu ikilemle tek başımıza yüzleşmiyoruz; ekoloji bilinci milyonlarca insan tarafından giderek daha fazla paylaşıyor. Sıradan bir vatandaş ya da bir işadama, bilim insanı, sanatçı veya öğrenci de olsanız bu kitap sizi gezegenimizin yol olmasıyla savaşıma hazırla-

"Sürdürülebilir yaşam hareketinin ilham ve referans kaynaklarından sayılan Ekotopya'da Callenbach, ekolojik bir ütopyanın hayalini kuruyor, bunu yaparken de katılmış toplumsal yapıları ve doğayla olan hegomonik ilişkilerimizi sorgulamaktan geri kalmıyordu"

yacak bir ekoloji anlayışına yönlendirecektir. Siz de düşüncesiz bir sömürü düzeni yerine bilgili bir eylemi tercih ederek, insanlar ve diğer canlı türleri için uzun vadeli ve sağlıklı bir geleceğe katkıda bulunabilirsiniz."

Callenbach yazdığı konular ve onların ele alınma biçimleriyle insanların doğal düzene verdiği zararı azaltmayı ya da ortadan kaldırmayı amaçlayan çevreci hareketin temelini oluşturmuş bir yazardı. Sayesinde büyük yaşam ağının karmaşıklığını anlayıp takdir etmeye bir adım daha yaklaştık. Onun anısına belki de sadece şu satırlarını akılda tutmak yeterli:

"Her şey birbiriyle bağlantılıdır. Her şey bir yere gider. Hiçbir şey sonsuz değildir. Son sözü doğa söyler." ○

Gelecek Kuşakların Haklarını Kim Koruyacak?

Yeşil Ombudsmanlar

Ne yazık ki doğanın kendi haklarını savunabilecek mekanizmaları yok ama çevre hukukçuları, doğanın ve gelecek kuşakların haklarını korumak için emanetçilerin ve vekil öznelerin tayin edilebileceğini savunuyorlar. Çevre Ombudsmanlığı ya da Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı olarak adlandırılabilir bu çalışma ilk kez 2008 yılında Macaristan'da uygulanmaya başladı ve Macaristan Parlamentosu'nun 2/3 çoğunluğuyla çevre hukukçusu Dr. Sándor Fülöp, altı yıllığına "Gelecek Kuşaklar için Parlamento Komisyoneri" seçildi.

— *Barış Gencer BAYKAN*

Sürdürülebilirlik tartışmalarında gelecek kuşakların haklarına ve ihtiyaçlarına sıkça gönderme yapılır. Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun sürdürülebilir kalkınma tanımına göre: "İnsanlık, gelecek kuşakların gereksinimlerine cevap verme yeteneğini tehlikeye atmadan, günlük ihtiyaçlarını temin ederek, kalkınmayı sürdürülebilir kılma yeteneğine sahiptir" (1987). Peki, gelecek kuşakların haklarını ve gereksinimlerini nasıl belirleyeceğiz? Dört, beş veya yedi yıllık seçimlerle belirlenen siyasal sistemlerimiz üç dört kuşak sonrasının ihtiyaçlarını hangi mekanizmalarla dikkate alacaklar? Tüklenen doğal kaynakların, artan karbon ayak izimizin karşısında gelecek kuşaklara bırakacağımız dünyayı bugünden yasal veya anayasal sistem içinde belirleyebilir miyiz? Son yıllarda, günümüzde alınan ekonomik ve politik kararların gelecek kuşakların haklarını gözetmesini sağlayacak çeşitli girişimler ortaya çıkmaya başladı. **Çevre Ombudsmanlığı** ya da **Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı** da bunlardan biri. Kamu Denetçisi, Bağımsız Denetçi, Kamu Hakemi veya Uzlaştırıcı adlarıyla Türkçe'ye çevirebileceğimiz ombudsmanlık kurumu birçok ülkenin siyasal sisteminde yer alsa da gelecek kuşakların temel ihtiyaçlarını gözetmek için ele alınması oldukça yeni. **Macaristan**'da 2008'de hayata geçirilen **Ombudsman for Future Generations** (A jövő nemzedékek ombudsmanja- Gelecek Kuşaklar Ombudsmanı) halihazırda dünyadaki sayılı örneklerden biri. 1995 yılında Macaristan Meclisi'ne sunulan Çevre Koruma Yasası'nda çevre ombudsmanlığı öngörülmüştü. **Védegylet-Protect the Future** adlı çevre kuruluşu ombudsmanlığın yasal altyapısı üzerinde uzun süre çalıştı ve konuyu kamuoyunun gündemine taşıdı. Kuruluş 2000-

2006 yılları arasında ülkedeki çevre sorunlarının ve şikâyetlerin bir derlemesini yaptı ki bu daha sonra ombudsmanın işlerinden biri haline gelecekti. Kuruluşun eski bir üyesi ve gelecek kuşakların haklarının savunucusu olan **László Sólyom**'ün Cumhurbaşkanlığı'na seçilmesi "Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı"na büyük bir politik destek sağladı. Nihayet 2008 yılında Macaristan Parlamentosu'nun 2/3 çoğunluğuyla çevre hukukçusu **Dr. Sándor Fülöp**, altı yıllığına "Gelecek Kuşaklar için Parlamento Komiseri" seçildi. Çevre Ombudsmanı veya Yeşil Ombudsman olarak da anılan bu kurum, 35 kişilik bir çalışma ekibine ve geniş bir hukuki ve çevresel uzman ağına sahip.

Yeşil Ombudsmanın en temel sorumluluğu Macaristan'da yurttaşların anayasal hakkı olan sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını korumak. Ombudsman ofisinin üç temel işlevi var. Birincisi, yeşil alan kayıplarından gürültü kirliliğine, endüstriyel lisanslardan atık konusuna yurttaşların şikâyetlerini incelemek. İkincisi gelecek kuşakların koruyucusu olarak ulusal ve yerel yasama süreçlerinde sürdürülebilirliği izlemek. Su yönetimi, tarım arazisi kullanımı, inşaat, atık ya da madencilik gibi konularda yasal süreçleri izlemek, yasa tasarılarını gözden geçirmek. Son olarak da uzun erimli sürdürülebilirlik için stratejik bilimsel araştırmalar geliştirmek ve toplum yararına projeler üretmek. Yeşil Ombudsmanın işlevleri dünya mirası sit alanlarını, tarihi yapıları, çevre sağlığını korumaya veya kamu bütçesinin yeşillendirilmesine kadar genişleyebiliyor.

Gelecek Kuşaklar için Koruyucular

Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı'ndan da esinlenen bir öneri

de, **East Anglia** Üniversitesi'nden **Rupert Read**'in İngiltere'de faaliyet gösteren **Green House** adlı düşünce kuruluşu için hazırladığı "**Guardians of the Future**" (**Geleceğin Koruyucuları**) başlıklı raporda sunuluyor. Fikrin çıkış noktası şu: Gelecek kuşakların çıkarları günümüz parlamenter sisteminde temsil edilmeli. Bu kurum mevcut karar alma mekanizmalarının üzerinde yer alacak ve başlıca üç temel gücü olacak.

1- Gelecek kuşakların en temel ihtiyaçlarını tehdit edecek yasaların tamamını veya bir kısmını veto etme hakkı. Gelecekte yaşayacak insanların yaşamı üzerinde ciddi sonuçlar doğuracak herhangi bir yasa Muhafızların/Koruyucuların onayından geçmeli.

2- Gelecek kuşakların en temel ihtiyaçlarını tehdit eden mevcut yasaların gözden geçirilmesini sağlama hakkı. Bu hakkı ilk şikâyetli veto ya benzer bir şekilde mevcut yasaların düşürülmesi şeklinde ele alınabilir. Gözden geçirme çoğunluk kararı ile alınabilir ama mevcut yasanın iptali için oy birliği veya en azından ezici çoğunluk şartı getirilebilir.

3- Yukarıdaki iki temel şartın yanında Koruyuculara gelecek kuşakların temel ihtiyaçlarını değerlendirmeleri doğrultusunda yasa önerisi getirme hakkı da verilebilir. Olumlu öneriler getirecek bir yapı olması, sadece karşı çıkan, alternatif üretmeyen bir konumda olmasının getireceği dezavantajlardan sıyrılmasını sağlayacaktır.

Read, Raporunda koruyucuları ulusal düzeyde düşünmenin ötesine geçebileceğini, yerel ve Avrupa Birliği düzeyinde, hatta belki de Birleşmiş Milletler çatısı altında da bu tür bir oluşuma gidilebileceğini ifade ediyor. Peki, bu Koruyucular kim olacak? Nasıl seçilecekler? Ne kadar süreyle görev yapacaklar? Raporunda, Koruyucuların seçimle değil de yurttaşların tümünün da-

László Sólyom

Dr. Sándor Fülöp

Gelecek kuşakların haklarının savunucusu olan László Sólyom'un Macaristan Cumhurbaşkanlığı'na seçilmesi ve Macaristan Parlamentosu'nun 2/3 çoğunluğuyla çevre hukukçusu Dr. Sándor Fülöp'ü, altı yıllığına "Gelecek Kuşaklar için Parlamento Komisyoneri seçmesi, "Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı"na büyük bir politik destek sağladı.

hil olduğu bir kura sistemiyle belirlenmesi savunuluyor. Rastgele seçim, herkesin gelecek kuşaklar için sorumluluk sahibi olduğu ve kimsenin bu iş için özel bir yeteneğe ve deneyime sahip olmadığını belirtmek açısından en uygun yöntem olarak tasvir ediliyor. 12 kişiden oluşan Koruyucu grubun yedi sene boyunca görev yapması bekleniyor.

Rio'da Dünya Liderlerine Çağrı

Oikos - Cooperação e Desenvolvimento, Terre des Hommes ve The World Future Council 12 Şubat 2012 Dünya Sosyal Adalet Gününde bir açıklama yaparak

gezegenin korunması için "Gelecek Kuşaklar için Ombudsmanlık" kurulmasını önerdiler. Beş dilde yapılan açıklama ve imza kampanyasıyla birlikte **Rio+20** Zirvesi'ne katılacak liderlerden uluslararası, bölgesel ve ulusal düzeylerde gelecek kuşak ombudsmanlığı kurulmasını talep ediyorlar.

Açıklama, mevcut ekonomik sistemin gelecek kuşakların en basit haklarını ve ihtiyaçlarını hiçe saydığı ve kısa dönemli kâr ve politik kazanç beklentisinde olan politikacıların, şirketlerin ve finansal kurumların da insanları ve gezegeni tehlikeye attığı tespitini yapıyor. Kampanyanın düzenleyicileri, bu

tehlikelerin durdurulması, bugünkü ve gelecek kuşakların çevresel ve sosyal koşullarının korunması için bazı ülkelerin Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı'nı karar alma mekanizmalarının merkezine koyduklarını ve böylece çıkarlarını temsil edemeyen gelecek kuşakların da temsiline sağlandığı ve sürdürülebilirlik yolunda önemli bir adım atıldığını belirtiyorlar. Kampanya sırasında toplanacak imzalar Haziran 2012'de Rio +20 Zirvesi'ne katılacak devletlerin delegasyonları ile paylaşılacak.

Emanetçilik ve Ombudsmanlık

Gelecek kuşakların haklarından

bahsederken sadece insanların haklarını mı anlıyoruz? Gelecek kuşakların hakları darken sadece doğal varlıkların sürdürülebilir kullanımını mı gözetmek gerekir? Doğanın haklarını kim koruyacak?

Christopher D. Stone sivil haklar hareketinin ertesinde ve modern çevre hareketinin doğduğu yıllarda yazdığı “*Should Trees Have Standing? Towards Legal Rights for Natural Objects*” (1972) adlı makalesinde, hukukun zaman içindeki gelişimini ele alıyor ve ormanlara, okyanuslara, nehirlere, tüm diğer doğal varlıklara ve bir bütün olarak doğaya yasal haklarının verilmesini savunuyordu. Toplumların çeşitli dönemlerde belirli kişileri ve varlıkları hak sahibi olamayacak kadar yetersiz ve değersiz gördüğünü söyleyerek örnek olarak **çocukları, köleleri, kadınları, Amerikan yerlilerini, etnik azınlıkları, akıl hastalarını, cenini ve yabancıları** örnek gösteriyor. Stone’a göre henüz yasal haklara sahip olmayan varlıklar, haklarını kazanana kadar bizim yani hak sahiplerinin kullanımına tabii olarak değerlendirilir. Yasal haklara sahip olmanın üç şartı vardır. Birincisi bir varlığın kendi adına hukuki girişimde bulunma, dava açma imkanının olması; ikincisi bir davada mahkemenin bu varlığa yönelik bir zarar olabileceği fikri ve son olarak da tazminat durumunda bu varlığın bizzat yararlanabilmesidir. Stone, doğal varlıkların yasal haklara sahip olmanın üç şartı yerine getirmediği için hukuk sisteminde hak özneleri olarak kabul edilmediklerini fakat bu sistemin değişmesi gerektiğini söylüyordu. Şirketler, devletler veya üniversiteler de kendi adlarına hukuki girişimlerde bulunamazlar ama avukatlar onlar adına savunma yapabilirler.

Gelecek Kuşaklar Ombudsmanlığı’ndan esinlenen bir öneri de, East Anglia Üniversitesi’nden Rupert Read’den geldi (üstte). Aşağıda, bir süredir faaliyet gösteren Ekolojik Anayasa Girişimi’nin toplantısından bir enstantane.

Bu tartışmada önemli nokta doğanın haklarını nasıl kullanacağıdır. Herhangi bir doğa tahribatı tehdidinde veya sonucunda doğanın haklarını koruyacak olan yine insandır fakat burada emanetçi ve vekil özneler tayin edilebilir. Tam da bu noktada gelecek kuşakların ombudsmanlığını, doğanın haklarını koruyacak olan emanetçilik sistemiyle birleştirebilmek önemli hale geliyor. Gelecek kuşaklar derken sadece insanların değil doğanın da haklarını koruyabilmek emanetçilik sisteminin bir şekilde yeşil ombudsmanlık ile birleştirilerek karar mekanizmalarına dahil edilebilir.

Bildiğimiz gibi, Türkiye’de Haziran 2011 seçimlerinden sonra gündeme gelen **yeni anayasa** yapım sürecine ekolojik taleplerle müdahil olabilmek için 15 Şubat 2011’de **Ekolojik Anayasa Girişimi** başlatıldı. Çevre aktivistleri, hukukçular, milletvekilleri ve akademisyenlerden oluşan 40 kişilik imzacı grubunun hazırladığı bir çağrı kamuoyuyla paylaşıldı. Çağrılarında doğanın haklarının tanınması ve doğa ile ilgili kamusal kararları denetleyecek özerk kamu denetçisi mekanizmasının anayasada yer alması öneriliyor. Gelecek kuşakların kamu denetçisi kavramı henüz Türkiye’de gündeme gelmediyse de ekolojik anayasa tartışmaları buna bir temel sağlayabilir. ○

Deniz Bitti(mi)

Denizlerde neler oluyor? Dünya denizlerinde yaşam bitiyor mu, yoksa söylenenler yalnızca felaket senaryoları mı? BM Çevre Programı'nın geçen yılki raporuna göre, tüm dünya denizlerindeki büyük balık türlerinin (kılıçbalığı, orkinos türleri, köpekbalıkları gibi) stoklarının yüzde 90'ı çoktan tükenmiş durumda olduğunu söylesek, durumun ciddiyetini anlatabilmiş olur muyuz?

Banu DÖKMECİBAŞI,
Greenpeace Akdeniz Denizler
Kampanyası Sorumlusu

Bir yazıya olumsuz başlamak hiç de hoş değildir ama bazen de acı gerçeklerle yüzleşmemiz gerektiğini unutmamamız gerek... Bahsettiğim, denizler, okyanuslar, dünya yüzeyinin dörtte üçü... Bu konu yalnızca “başka” veya “gelişmiş” ülkelerin sorunu değil, bu bir küresel sorun ve gittikçe büyüyor. Küresel ısınmanın denizlerdeki ısıyı artırmasından deniz kirliliğine, dünyanın bütün denizlerinde süregelen aşırı ve yasadışı avlanma, denizlerdeki trafik, denizden petrol, gaz, maden çıkarılması, kıyasal yıkımın ve turizmin deniz ekosistemine et-

kileri; hepsi tek başına ve bir bütün olarak çok ciddi tehditler. Bir yüzyıl önce ulaşılmaması olanaksız görülen deniz alanlarında bugün artık aşırı avlanmanın yarattığı etkilerden söz ediyoruz. İnsanoğlunun her yere ulaşmaktaki inanılmaz çabası, vahşi kapitalizmin durdurulamaz sömürü içgüdüğü ile birleşince artık kutup denizinde petrol aramasından, en ücra deniz alanlarında dev balıkçı gemilerinin avlanması adeta doğal bir süreç gibi görünmeye başladı. Oysa bugün insanoğlunun Mars hakkındaki bilgisi derin denizler hakkındaki bilgisinden daha fazla! Yani dünyanın bu hassas ekosistemi içinde neyi kaybettiğimizi ya da bozduğumuzu bilmeden yok etmek için adeta yarışıyoruz.

Sorun yalnızca deniz yaşamının gitgide ve belki de tahmin ettiğimizden daha hızlı bir şekilde tükenişe yaklaşması değil, aynı zamanda

dünya nüfusunun en önemli besin kaynaklarından biri olan balık stoklarının can çekişme aşamasına gelmesi. Yani insan kendi eliyle en değerli besin kaynaklarından birini düşüncesizce yok ediyor.

Durum Ne Kadar Vahim?

BM Çevre Programı'nın geçen yılki raporuna göre, tüm dünya denizlerindeki büyük balık türlerinin (**kılıç balığı, orkinos türleri, köpekbalıkları** gibi) stoklarının yüzde 90'ı çoktan tükenmiş durumda. Bu oran, toplam balık stoklarının neredeyse yüzde 60'ı. Bunun anlamı ise, deniz ekosisteminde besin zincirinin en önemli halkalarından birinin neredeyse tamamen yok olması. Sırasıyla en değerli ticari balık türleri azalıyor veya soyu tehlike altındaki türler arasına giriyor. Tıpkı karadaki vahşi hayvan türlerinin yaşadığı yokoluş gibi; filler, pandalar, gergedanlar nasıl yasadışı avlanma ve/veya yaşam alanlarının yok olması nedeniyle gittikçe azalmış ve koruma altına alınmışsa deniz canlılarının da geldiği nokta aynı. Yine BM raporuna göre bu durum aynı şekilde devam ederse 2050 yılına gelindiğinde denizlerde balık kalmayacak!

Gelinen durumun vahameti yalnızca BM raporu ile değil, başka raporlarla da destekleniyor. **IUCN**'nin (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) 2011 yılında yayınladığı Akdeniz'deki deniz canlıları kırmızı liste raporunda incelenen 513 türün 43'ü tehlike altında olarak belirlendi. Bunların içinde **lagos, Atlantik mavi yüzgeçli orkinosu, kalkan, uskumru, levrek** gibi hem ekonomik hem de ekolojik anlamda son derece önemli türler bulunuyor. Akdeniz'deki deniz canlıları türlerinin yarısından fazlasının öncelikli olarak doğrudan hedef tür olarak veya hedef dışı avlanmaları nedeniyle risk altında olduğu belirtiliyor. Buna

ek olarak kirlilik, yokolan habitat ve insan faaliyetleri de önemli tehditler arasında bulunuyor. Raporda dikkat çekici noktalardan biri ise Akdeniz'in deniz canlıları toplamının üçte biri hakkında bir değerlendirme yapmaya yetecek verinin olmaması, yani bu canlılar tükenme düzeyindedir mi, yoksa bir sorun yok mu sorusuna cevap verilemiyor olması.

En son yayınlanan **FAO** (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü) raporunda ise, bir yandan düşmekte olan av miktarlarına, diğer yandan da tükenen tür sayısına dikkat çekiliyor. Yani av miktarındaki düşüş, balık stoklarındaki hızlı azalışa bağlanıyor. Bu görüş, 2009'daki raporda dünya balık stoklarının yüzde 57,4'ünün tamamen avlandığı bilgisini de doğrulamış oluyor.

Oysa dünya devletleri, 10 yıl önceki **WSSD - Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi**'nde, 2015 yılına dek aşırı tüketilmiş balık türlerinin yeniden kendini yenileyebilecek seviyelere getirilmesi konusunda taahhütte bulunmuşlardı. Ancak **Greenpeace** gibi sivil toplum kuruluşlarının bu konudaki yoğun uyarılarına karşın bugün FAO da bu taahhüdün 2015 yılına dek gerçekleştirilemeyeceğini kabul ediyor. Yani devletler verdikleri sözü tutmadılar ve geçen on yılı da 'eski tas-

eski hamam' anlayışıyla geçirerek denizleri kaderine terk ettiler.

AB gibi gelişmiş ülkelerin av tekneleri Afrika kıyılarında avlanarak başkalarının hakkını sömürmeye, **ICCAT** gibi uluslararası kurumlar köpekbalıkları ve mavi yüzgeçli orkinosların soyunu kurtarmak yerine pazarın devamlılığına öncelik vermeye, dev şirketler iklim değişikliğinin etkilerine ve Meksika Körfezi'nde yaşandığı gibi korkunç kazalara inat çılgınca denizde petrol arama faaliyetlerine ve dünyanın her yerinde endüstriyel balıkçılık sektörü son kalan stokları bitirmek

“Endüstriyel avcılık artıkça balık stokları hızla azalıyor; balıklar azaldıkça daha çok yavru balık avlanmaya ve satılmaya başlanıyor. Ve sonuç olarak balık türleri üremeye fırsat bulamadan yavaş yavaş yok oluyorlar”

üzere avlanmaya, yalnızca gününü kurtarma derdinde olanlar yasadışı avcılığa devam ettiler. Sonuç; yukarıdaki verilerin anlattığı gerçek: Denizler bitiyor!!

Ya Türkiye?

Türkiye'de de durum farklı değil... Balık stokları, deniz kaynakları ve tabii balıkçılık can çekiyor. Endüstriyel avcılık (büyük trol ve gırgır tekneleri) arttıkça, yumurtlama zamanlarında ve alanlarında avlanıldıkça balık stokları hızla azalıyor; balıklar azaldıkça daha çok yavru balık avlanmaya ve satılmaya başlanıyor. Bunun devamı olarak yavru balık avlandıkça ve satıldıkça da, balık türleri üremeye fırsat bulamadan yavaş yavaş yok oluyorlar.

Elbette tek sorun bu değil. Türkiye'nin karasularında ve komşu olduğu denizlerde bahsedilen diğer tehditler hiç de azalmış değil. Kirlilik, özellikle de sanayi kökenli kirlilik, deniz trafiğinin hızla artması, çarpık turizm yatırımlarının kıyıları, dolayısıyla deniz ekosistemini tahrip etmesi, yanlış işletilen balık çiftlikleri, denizde tehlikeli kimyasal ve petrol taşınması esnasında oluşan kazalar ve denize dökülen nehir ve derelerin kirlenmesi ve kurutulması, denizde petrol arama çalışmalarının başlaması gibi her biri son derece etkin tehditler de cabası. Yine de veriler deniz canlıları üzerindeki en hızlı olumsuz etkinin aşırı ve yasadışı avcılık olduğuna dikkat çekiyor. Bu nedenle her biri tek tek ele alınması ve çözülmesi gerekmektedir birlikte, öncelikli acil konumuz **balıkçılık yönetiminin kökten değişimi ve kirlilik kaynaklarının durdurulması**, bir yandan da acilen insan faaliyetlerine kapalı **deniz rezerv alanları** oluşturmak olmalıdır.

Greenpeace'in 2007 yılında "Küçük balık yoksa büyük balık da yok" kampanyasıyla başlayıp 2010 yılında "**Seninki kaç santim**" başlığıyla genişlettiği yavru balık avlanmasına

karşı duruş, aslında bu değişimin ilk adımı olarak görülmelidir.

Türkiye’de balıkçılıktan sorumlu **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**’nın çıkardığı “denizlerde ve içsularda ticari amaçlı su ürünleri avcılığını düzenleyen” sirkülerinde ticari türler için yasal avlanma boylarına bile uyulmadığı ve ‘yavru boydaki balıkların’ rahatlıkla pazarda satılabildiği artık herkesin bildiği bir gerçek. Onca kampanya ve kamuoyu tepkisi sonucu her ne kadar balık hallerinde denetleme artmış olsa da, bunun yeterli olmadığını anlamak için bir balık pazarına gitmek yeterli.

Denetim eksikliği nedeniyle yetkililerin her gün ne kadar miktarda yavru balık yakalandığı ve satıldığına dair bilgi toplayabilmesi ve buna bağlı olarak da verimli bir yönetim biçimi geliştirmesi neredeyse olanaksız. Yasal olarak izin verilen avlanma boylarının listesinin hazırlanması için, bütün ticari balık türlerinin bilimsel üreme boylarının tespit edilmesi ve acilen stok değerlendirmelerinin yapılması gerekli. Buna yönelik yürütülen ‘seninki kaç santim’ kampanyasında hazırlanan cetvel, önemli ticari türlerin

avlanma boylarının ne olması gerektiğine dair bilimsel öneriler veriyordu. Hedef bu listenin değiştirilmesinin ötesinde, konunun uzun vadeli çözümlerine bir tartışma ortamı yaratmaktı. Bu anlamda oldukça da başarılı olundu. Yalnızca **lüferin, orfozun ve lagosun** avlanma boyları değişmekle kalmadı, yeni tebliğ çalışmaları öncesi balıkçılık ve balık stoklarının sürdürülebilirliğinin paralel olduğu anlayışı yerleşmeye başladı.

Sıra Kalkan, Levrek ve Palamutta...

Her ne kadar birkaç türün boyu değişmiş olsa da, ticari türlerin pek çoğu için avlanma boylarının değiş-

“Yasal avlanma boyu 40 cm olan kalkan balığı, aşırı avlanma nedeniyle artık tükenmek üzere olduğundan, en az iki kez üremesine izin verecek minimum 45 cm boydan önce avlanmamalıdır. Levrek de, aynı kalkan gibi IUCN’nin kırmızı listesinde...”

mesi gerekli. Bununla birlikte bu türleri hedefleyen av araçlarında da gerekli değişimler için devlet teşvikleri hazırlanmalı. Türü tehlike altına girmek üzere olan kalkan, bunların başında geliyor. Yasal avlanma boyu 40 cm olan kalkan balığı, aşırı avlanma nedeniyle artık tükenmek üzere olduğundan, en az iki kez üremesine izin verecek minimum 45 cm boydan önce avlanmamalıdır. Levrek, aynı kalkan gibi IUCN kırmızı listesinde risk altında olduğu belirtiliyor ve yasal avlanma boyunun gerçek üreme boyunun bile altında olduğu biliniyor.

Bu listenin tek tek ele alınması yerine, Greenpeace’in kararlılıkla talep ettiği gibi Bakanlık altında bir bilim-

sel danışma kurulu oluşturulması ve avlanma boyları da dahil olmak üzere, su ürünleri kanunu ve tebliği için tavsiye ve önerilerde bulunması en doğru yaklaşım olacak.

Aşırı avlanmayla beraber yasadışı avcılık da yalnız balık stoklarının değil, tüm deniz canlılarının çok hızlı bir şekilde yok olmasına yol açar. Geçtiğimiz yıl Greenpeace'in İstanbul Boğazı'nda yasadışı trol teknelerine yaptığı eylemler ile başlayan tartışma ve süreç sonunda ciddi adımların atılmasına neden oldu. Hukuksal anlamda yasadışı avcılık yapan teknelere el konulmasına fırsat tanıyacak uygulamalara başlandı, İstanbul Valiliğinde bir komisyon kuruldu, sahil güvenlik ve deniz polisi konuyu çözümlenmek adına girişimlerde bulunmaya başladı. Ancak hem hukuksal hem de uygulama anlamında hâlâ yapılması gereken çok şey var. Öncelikle Bakanlık bu konuda çalışacak ayrı bir birim oluşturmalı ve sistemli bir şekilde mücadele etmeli, ayrıca yasadışı avcılık yapan tekneleri **kara listeye** alarak bunların filodan çıkarılmasına önayak olmalı. Bu yöntem tabii ki yalnızca yasadışı trol tekneleri ve Marmara Denizi'yle sınırlı olmamalı, tüm yasadışı avlanmalara

“Balık stokları bütünsel bir ekosistem anlayışına dayalı olarak, insan tahribatlarından uzak, tam korumalı deniz rezervleri olmadan ve sürdürülebilir balıkçılık anlayışına dayalı yönetilmeden iyileşme sağlayamaz”

(yavru balık avından, yasak araç kullanımına dek) yönelik olmalıdır.

Deniz Rezervleri, En Etkin Çözüm!

Bundan sonra balıkçılığın ve daha doğrusu balık stoklarının devamlılığı adına yumurtalama alanlarının ve zamanlarının her türlü balıkçılığa kapatılması ve koruma altına alınması, dip trolü gibi tahrip edici yöntemlerin ciddi anlamda kısıtlanması, hatta Boğazlar gibi hassas bölgelerde endüstriyel her tür avcılığın yasaklanması, yavru balık avlanmasının önüne geçilmesi ilk yapılması gerekenler arasında. İşin özünde deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliği için politikalar ve stratejiler oluşturulmasının gerekliliğini gösteriyor. Öncelikle önemli ticari türlerin ve besin zincirinde kritik olan yırtıcıların üreme, yu-

murtlama ve gelişme alanları deniz rezervleri olarak korunması böyle bir stratejinin en etkin parçasıdır. Kısaca balıkçılık yönetimi ciddi bir reform ihtiyacıdır. Balık stokları bütünsel bir ekosistem anlayışına dayalı olarak, insan tahribatlarından uzak, tam korumalı deniz rezervleri olmadan ve sürdürülebilir balıkçılık anlayışına dayalı yönetilmeden iyileşme sağlayamaz. Türler yumurtlama alanlarında korunup, üreme ve gelişme şansı bulamazsa popülasyonu devam ettiremezler. Deniz rezervleri olarak adlandırılan alanlar, aynı karadaki ulusal parklar gibi tahrip edici insan faaliyetlerine kapalı, yalnızca araştırma amaçlı kullanıma açık ve bazı durumlarda sürdürülebilir kıyı balıkçılığına da izin verilebilen, tam anlamıyla koruma amaçlı deniz alanlarıdır. Bu alanlarda kendine yaşam alanı bulan deniz canlıları popülasyonlarını yenileyebildikleri gibi, varlıklarını bu alanlar dışında da sürdürebilmek için bir fırsat yakalarlar. Bu da sonuçta yine balıkçılık adına iyileşme ve fayda sağlar. Yani amaç balıkçılığı kurtarmaktan önce deniz ekosistemini iyileştirmektir, ancak sonuçta bundan fayda sağlayacak olan yine buna bağımlı olan balıkçılığın ta kendisidir. ○

8. GERİ DÖNÜŞÜM, ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE ATIK YÖNETİMİ ULUSLARARASI FUARI

katı atık

atık gaz

atık su

yeşil enerji

7-10 Haziran 2012

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi İstanbul,

www.rewistanbul.com

Organizatör

İFO

İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.

Tarsus Group İştirakidir

Destekleyen

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI

Desteklenen

KOSGEB

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) EZNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Küresel Bir Standardizasyon Olarak REAP

Günümüz dünyasında kurumsal sosyal sorumluluğun performans göstergelerini faaliyet gösterdikleri sektörler için önceliklendiren ve iş süreçlerini geliştiren KOBİ'ler, büyük ölçekli işletmelerin de ilk adım yaptıkları şirketler haline dönüşüyorlar. Bu konuda en önemli desteği ise, Birleşmiş Milletler Sınâî Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) Sorumluluk Sahibi Girişimcinin Başarı Programı REAP'ten alıyorlar.

Göksel TOPÇU,
Kurucu Ortak, Köprü Kurumsal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Danışmanlığı

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramı, bir yönetim sistemi olarak işletmeler tarafından sosyal ve çevresel kaygıların iş süreçlerine dahil edilmesi ve bu süreçlerin paydaşlar ile işbirliği içerisinde şeffaf bir şekilde yönetilmesi olarak tanımlanabilir. Nitekim, kavramın tanımlanması üzerine akademik çevrede ve uygulayıcılar arasında genel bir uzlaşma bulunmadığı gibi ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi koşullara göre de tanımlanması de-

gişebiliyor. Bu sebep ile kurumsal sosyal sorumluluk kavramı “**çok din adamı olan bir din**” olarak telaffuz ediliyor.

Kurumsal sosyal sorumluluk kavramına ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde Ekonomist **Howard Bowen** tarafından 1953 yılında kaleme alınan “*İş Adamının Sosyal Sorumluluğu*” kitabında yer verilmiş. Kavramın Türkiye’ye gelişi de aslında çok uzun sürmemiş. Bildiğimiz kadarıyla yaklaşık 15 yıl sonra **Atilla Gönenli** tarafından, *Sevk ve İdare Dergisi*’nde “**Yöneticinin Amacı Sadece Kâr mıdır?**” isimli makalenin yazılmasıyla kurumsal sosyal sorumluluk kavramı Türkiye’nin gündemine girmiş oldu. İzleyen yıllarda Türk Sevk ve İdare Derneği ve İstanbul Üniversitesi İktisadi İşletme Enstitüsü tarafından süreli yayınlar yayımlandı, konu ile ilgili kitap çevirileri yapıldı ve farkındalık programları düzenlendi. Görüldüğü gibi Türkiye olarak aslında bilindiğinin aksine kurumsal sosyal sorumluluk kavramı ile ilgili köklü bir geçmişe sahibiz. Her ne kadar bu kavramla ilgili yayınlar ve diğer farkındalık programları ABD ekolünün yansımaları olsa da, belirli bir bilinç düzeyi geliştirilmiş oldu. Bazı dönemlerde iş dünyasının kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarına ilgisinin azalmasına rağmen “**Erdem Piyasası**” olarak adlandırılan kurumsal sosyal sorumluluk, bir yönetim sistemi olarak günümüzde büyük ölçekli işletmelerin kurumsal stratejilerine dahil oldu ve beraberinde KOBİ’lere de nüfuz etti. KOBİ’ler bugün, Türkiye’nin ekonomik büyümesinin ve istihdamının temel dayanak noktası olarak görülüyor. Öyle ki 2012 yılının ilk çeyreğinde KOBİ’ler, toplam katma değerinin yüzde 55’ini oluşturmasının yanı sıra, istihdamın yüzde 77’sini de elinde tutuyor ve toplam işletmelerin yüzde 99’una tekabül

“Bazı dönemlerde iş dünyasının kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarına ilgisinin azalmasına rağmen “Erdem Piyasası” olarak adlandırılan kurumsal sosyal sorumluluk, bir yönetim sistemi olarak günümüzde büyük ölçekli işletmelerin kurumsal stratejilerine dahil oldu ve beraberinde KOBİ’lere de nüfuz etti”

ediyor. Bu kadar muazzam bir güce sahip olan şirketler ile kurumsal sosyal sorumluluk arasındaki ilişki ise genel olarak yasal sorumluluklar, KOBİ’lerden alım yapan çok uluslu şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk denetimleri ve şirket sahibinin vizyonunun bileşkesinden oluşuyor. Özellikle çok uluslu şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk denetimleri esnasında kullanmış oldukları performans göstergeleri KOBİ’lerin iş yapış biçimlerini etkiliyor ve sosyal ve çevresel konuları iş süreçlerinin bir parçası haline getirerek uzun vadeli ekonomik başarılarını sağlıyor. Ancak birden çok büyük ölçekli şirketle çalışan KOBİ’lerin her kuruma benzer performans göstergelerini farklı denetim süreçleri ile sunmaları ve iş süreçlerini bu denetim aşamalarına göre değiştirmeleri gerekebiliyor. Dolayısıyla kurumsal sosyal sorumluluk alanında tüm aktörler tarafından onaylanan küresel bir standarda ihtiyaç duyuluyor.

REAP Nedir?

Birleşmiş Milletler küresel standartların geliştirilmesi ve uygulama süreçlerindeki teknik destekleri ile kurumsal sosyal sorumluluk standardizasyonu alanında da bir başvuru noktasıdır. **Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO)** da bu standardizasyon

çalışmalarına **Sorumluluk Sahibi Girişimcinin Başarı Programı (REAP - Responsible Entrepreneurs Achievement Programme)** ile destek veriyor. REAP, KOBİ’lerin kurumsal sosyal sorumluluk göstergelerini iş süreçlerine başarılı bir şekilde dahil etmeleri için yönetim sistemi ve raporlama araçları sunuyor. REAP’in gerek **Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi, 5S Metodolojisi, Toplam Çalışan Katılımı, Üçlü Raporlama, ISO 14001, SA8000, OHSAS 18001 ve ISO 26000 Sosyal Sorumluluk Rehberi** gibi birçok standardın birleştirilerek oluşturulması, gerekse de danışmanlık süreçlerinin UNIDO onaylı danışmanları tarafından yürütülmesi büyük ölçekli şirketlerle çalışan KOBİ’ler için önemli bir fırsat yaratıyor. Bilgisayar yazılımı ve danışmanlık hizmetleri üzerine inşa edilen program, KOBİ’lerin çevresel, sosyal ve finansal yönetiminin analizini, ölçümlemesini ve raporlamasını küresel bir standart çerçevesinde hayata geçirmelerine imkân tanıyor.

KOBİ’lere Büyük Fırsat

Kurumsal sosyal sorumluluğun performans göstergelerini faaliyet gösterdikleri sektörlere göre önceliklendiren ve iş süreçlerini geliştiren KOBİ’ler, büyük ölçekli işletmelerin de ilk alım yaptıkları şirketler haline dönüşüyorlar. **Ürün kalitesi, çalışma standartları ve temiz üretim yaklaşımlarıyla** iş süreçlerindeki riskleri azaltarak Türk şirketlerini küresel alanda rekabet edebilirliğe ve uzun dönemli kârlılığa taşıyorlar. REAP gibi küresel standartlar da Türk KOBİ’lerine sistematik yaklaşımlar sunuyor ve iş süreçlerini kolaylaştırıyor. Artık KOBİ’ler günümüzün rekabet dünyasında Türkiye’nin ekonomik büyümesinin lokomotifleri oldukları kadar kurumsal sosyal sorumluluğun da itici gücü oluyorlar. ○

Dünyanın İlk Odun Bazlı Biyodizel Biyorafinerisi!

2020 yılına kadar taşımacılıkta biyoyakıt kullanımını yüzde 10 oranında artırmayı planlayan AB'nin kararları UPM'i harekete geçirdi. Şirket Finlandiya'nın Lappeenranta şehrinde, ham Tall yağından biyoyakıt üretecek bir biyorafineri projesine yatırım yapıyor. Endüstriyel ölçekli bu yatırımın, küresel alanda türünün ilk örneği olacağı açıklandı.

**Bu yazı, UPM'in Griffin dergisinin 2012/1 sayısından çevrilmiştir.*

UPM'in, Kaukas fabrika alanında inşasına 2012'nin yaz döneminde başlayacağı ve 2014 yılında tamamlanacağını duyurduğu yeni biyorafineri tesisi sayesinde taşımacılık sektörü için yaklaşık 100 bin ton gelişmiş ikinci nesil biyodizel üretilecek. UPM'in bu tesise yapacağı toplam yatırım miktarı 150 milyon avro olarak hesaplanıyor.

UPM Başkanı ve CEO'su **Jussi Pesonen** konuyla ilgili olarak görüşlerini şu şekilde aktarıyor: "Biyoyakıt iş alanının mükemmel bir büyüme potansiyeli bulunuyor. Nihai ürünümüzün kalitesi ve çevreci özellikleri birçok müşterimiz tarafından büyük ilgi gördü. Lappeenranta, UPM'nin gelişmiş ikinci nesil biyoyakıt üreticisi olma yolunda attığı ilk adım olacak. Bu ayrıca, 'biofore' stratejimizin de odak noktalarından biri."

Yağ bazlı geleneksel yakıtlarla benzer özellikler gösteren ve günümüz araçları ile yakıt dağıtım sistemlerini yüksek oranda tamamlayan **BioVerno**'nun, fosil yakıtlara göre seragazi emisyonlarında yüzde 80 oranında

Diğer Biorafineri Planları

Lappeenranta'da biorafineri kurma kararı, UPM'in varolan diğer biorafineri planlarını etkilemiyor. Şirketin, Rauma'da (Finlandiya) veya Strazburg'da (Fransa) bir biorafineri tesisi daha inşa etme planı bulunuyor. Bu biorafineri hammadde olarak odunu kullanacak ve Lappeenranta biorafinerisinden farklı bir teknoloji kullanacak.

UPM, Avrupa Birliği yatırım sübvansiyonlarına karar verdikten sonra diğer biorafineri planlarını değerlendirecek. Avrupa Birliği'nin 2012 yılının ikinci yarısında NER300 sübvansiyonları için karar vermesi bekleniyor. Yatırım sübvansiyonlarına ek olarak, odun fiyatlarının uzun vadeli görünümü ve pazardaki bulunurluğu da yatırım kararlarında etkili olacak.

Birliği 2020 yılına kadar taşımacılıkta biyoyakıt kullanımını yüzde 10 oranında artırmayı hedefliyor. Finlandiya'da ise bu hedef yüzde 20 civarında. UPM'in biorafinerisinin yıllık üretimi, Finlandiya'nın biyoyakıt hedefine yaklaşık dörtte bir oranında katkı sağlayacağı hesaplanıyor.

UPM'in Lappeenranta'daki biorafinerisinin ana hammaddesi olan Tall yağı, genellikle uzun elyaftan sülfat selüloz üretilirken elde edilen ve kimyasal selüloz üretimi çıktısı olan artık bir madde ve bu hammaddenin önemli bir miktarı UPM'in Finlandiya'daki selüloz fabrikalarından sağlanıyor. UPM'in odun tedariki, sürdürülebilir orman yönetimi, gözetim zinciri ve orman sertifikasyonu esaslarına uygun olarak sağlanıyor. UPM, ham Tall yağını işleyerek, selüloz üretiminde kullandığı odunun daha etkili bir şekilde kullanılmasını sağlıyor. Bu da ağaç kesim oranını azaltıyor. Gıda zincirinden herhangi bir maddeyi, hammadde olarak kullanmadığını vurgulayan UPM'in biyoyakıtları, Avrupa Birliği ve Finlandiya tarafından konulan mevcut ve devamlı olarak yükseltilebilir sürdürülebilirlik gereksinimlerini aşıyor.

UPM Biyoyakıtlar Başkan Yardımcısı Petri Kukkonen bu konuda, "Kendi geliştirdiğimiz iş modelini ve sürdürülebilir odun bazlı hammaddeleri kullanıyoruz. Sonuç olarak emisyonları gerçekten azaltan ve modern araçlara uygun olan maliyet avantajlı ve yüksek kaliteli ulaşım yakıtını elde edeceğiz" diyor. ○

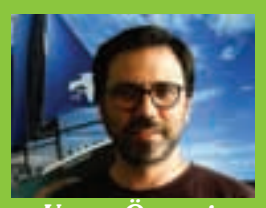

UPM'in Lappeenranta'daki biorafinerisinin ana hammaddesi olan Tall yağı, genellikle uzun elyaftan sülfat selüloz üretilirken elde edilen ve kimyasal selüloz üretimi çıktısı olan artık bir madde.

azalma sağlayacağı tahmin ediliyor. Pesonen yeni tesisleriyle ilgili olarak, "Orman endüstrisinin devam eden dönüşüm sürecinde Lappeenranta'daki biorafinerimiz, Finlandiya'da bulunan yeni ve inovatif üretim tesisindeki ilk önemli yatırımımız olacak. Biorafineri tesisinin inşası 200 kişiye yaklaşık olarak iki yıl süresince iş imkânı sağlayacak. Üretim faaliyetlerine başladığında ise biorafineri yaklaşık 50 kişiye doğrudan ve 150 kişiye de dolaylı olarak iş sağlayacak. UPM bu proje için herhangi bir kamusal yatırım fonuna başvurmadı" dedi.

AB 2020 Stratejisi ve Biyoyakıtlar

Avrupa Birliği'nde önümüzdeki dönemde biyoyakıtlara olan talebin yılda yaklaşık yüzde 7 artması bekleniyor. Avrupa

Uygur Özemi
uygar.ozemi@me.com

Sivil Gücün Dönüşümü - Toplulaşan Bireysel Hareketler

Bu yüzyılın başından beri fakat özellikle 2. Dünya savaşı sonrasında kurulan kapitalist ve sosyalist toplumsal örgütlenme sınırsız bir dünya anlayışı içinde sınırsız bir ekonomik büyüme modelini şekillendirdi. Bu çift kutuplu dünyanın şekillenmesinde etkin olan kurumlar arasında, ideoloji temelli yükseköğrenim, modernist bürokrat cemaatleri, reklam endüstrisi ve finans sektörü sayılabilir. Bugünkü yökedici ekonomik şekillenmenin hiçbir yerinde bugün anladığımız anlamda sivil toplum yer almadı. Sivil toplum zaman zaman ve ne yazık ki yetersiz düzeyde bu kurumları dönüştürmek üzere çalışmalar yaptı, kimi bireyler ve örgütlenmeler direniş sergiledi, alternatifleri sunmaya çalıştı. Ancak sivil toplum çalışmaları komünist dünyanın çökmesinden sonra da gerek devlet kapitalizminin gerekse neo-liberal

kapitalist ekonomik sistemin köklenmesini, insanın ve hatta insandan da çok gezegenimizdeki diğer varlıkların sömürülmesini ve toplu yokoluş eşliğine gelmesini engellemedi.

Pek çok bilim insanı gittikçe kötüleşen ve insan dahil yokoluşa giden eşğin 50 ila 100 yıl genişliğinde olduğunu ve 10 ila 15 yıl içinde geri dönüşü olmayan bir noktaya gelineceğini iddia ediyor. Bu oldukça karamsar bir tablo olmakla beraber toplumsal dönüşüm için umut ışıkları da yok değil. Birden patlayan ve çığ gibi büyüyen **Arap Baharı ayaklanmaları**, İspanya'daki **"Indignados"**, dünyaya yayılan Wall Street'i **"İşgal Et"** hareketleri sivil toplumun kitlesel hareketlere dönüşerek sistemi sorgulayan karışıklıklar yaratabileceğini, kimi zaman da sonuç alınabileceğini bize yeniden hatırlattı. Sömürgelerin bağımsızlık

hareketlerini, ABD'deki sivil haklar hareketini ve 1960 kuşağının öğrenci hareketlerini yeniden hatırladı.

Mücadele Edenlerin Meşruiyeti

Durum gittikçe kötüleşse, yok oluşun eşğinde olsak ve zamanımız kalmasa da, insanlığın bunu bir kabulleniş içinde sineye çekmeyeceği aşikâr. Hareketler gittikçe artarak ve dönüşerek devam edecek. Günümüzdeki hareketlerin köklü ideolojik çizgilerden ve düşünce sistemlerinden gelmediğini, net çözümler de ifade etmediğini ve hareket içinde de üzerinde anlaşmış öneriler üretmediğini görüyoruz. Günümüz hareketleri hızlı bir şekilde ateşleniyor ve toplu hareketlere dönüşüyor. Hareketler bireysel kararlılıkların bireysel seçimlerle birleşmesiyle toplanmaya başlıyor. Bireyselliğin bu kadar ön planda olduğu hareketlerde beklenenin tersine liderlik ve örgüt kavramının da yokoluşu bir diğer dönüşümün işareti. Çünkü liderlik ve örgütlenme kavramının kendisi, bireyleri ve özgürlükleri kısıtlayan bir çerçeve çiziyor. Hareketlerde örgütten ziyade birey, ideolojiden ziyade mücadelenin haklılığı, mücadele edenlerin meşruiyeti ve inanılır olmaları ön planda.

Dönüşen sivil güç sırtını bireylerden gelen haklılık, meşruiyet, inanılırlik, samimiyet ve evrensel etik değerlere dayıyor. İşaret ettiği ise **haklılık, meşruiyet, inanılırlik, samimiyet ve evrensel etik değerlere dayalı bir toplum**. Mücadeleye değer, haklı ve samimi özlemleriniz neler? Meşru ve inanılır, vicdanımıza seslenen çağrılara katılır mıydınız?

Türkiye Dönüşüyor, Yeşil Ekonomiye Geçiyor!

Yeşil Ekonomi Zirvesi ve Fuarı 6-9 Eylül 2012 CNREXPO!

Katılımcı Sektörler:

- **Yenilenebilir Enerji Sektörü**
 - Güneş Enerjisi
 - Rüzgar Enerjisi
 - Hidro Enerji
 - Jeotermal Enerji
- **Geri Dönüşüm ve Atıktan Enerji Sektörü**
 - Atıktan Enerji Üretimi (Biometanizasyon-Çöp Gazından Elektrik Üretimi, RDF-Refuse Derived Fuel, Atık Yağ, Biokütle)
 - Geri Dönüştürülebilir Ürünler ve Malzemeler
- **Dayanıklı Tüketim Malları Sektörü**
 - Beyaz Eşya Ürünleri
 - İklimlendirme Sistemleri
- **Otomotiv Sektörü**
 - Çevreci Motora Sahip, Düşük Emisyonlu Taşıtlar
 - Elektrikli ve Hibrid Taşıtlar
 - Otomotiv Yan Sanayi Ürünleri
 - Lastik Üretimi ve Kullanımı
- **Akaryakıt Sektörü**
 - Çevreci Motor Yağları ve Yan Ürünleri
 - Yüksek Yanma Verimine Sahip, Düşük Emisyonlu Yakıtlar ve Yakıt Katkı Ürünleri
- **İnşaat ve Yapı Malzemeleri Sektörü**
 - Çimento ve Katkı Maddeleri
 - Beton Santralleri
 - Tuğla ve Gazbeton Ürünleri
 - Yalıtım (Çatı, İç ve Dış Cephe için)
 - Seramik ve Ahşap Döşeme
 - Tesisat ve Armatür
 - Isıtma, Soğutma ve Sıcak Su Sistemleri (Toprak, Hava ve Su Kaynaklı Isı Pompaları)
- **Aydınlatma Sektörü**
 - Enerji Verimliliği Yüksek, Uzun Ömürlü Aydınlatma Ekipmanları ve Kontrol Sistemleri
- **Sanayi ve Üretim Sektörü**
 - Sanayilerde Verimli Elektrik Üretim, Kullanım ve Dönüştürme Birimleri (Kojenerasyon Üniteleri)
- **Bilişim Sektörü**
 - Yenilenebilir Enerji Tesisleri, Üretim/Sanayi Tesisleri ve Yapıların İşletilmesi için Yazılım, Programlama ve Otomasyon Ürünleri)
- **Lojistik Sektörü**
- **Ambalaj Sektörü**
- **Enerjiyle ilgili Standart Kuruluşlar, Ölçüm, Test ve Raporlama Sektörü**
- **Bankacılık Sektörü (Enerji Yatırımlarında Finansman-Eko Bankacılık)**
- **Medya Sektörü**
- **İletişim Sektörü**
- **Eğitim Sektörü**
- **Mobilya ve Dekorasyon Sektörü**
 - Ev
 - Ofis
 - Bahçe
- **Kırtasiye ve Ofis Malzemeleri Sektörü**
- **Organik Tekstil Sektörü**

Türkiye'nin ilk Yeşil Ekonomi Fuarı'nda sen de yerini al, dönüşüme katkı sağla!

INTGROUP

CNR HOLDING

twitter.com/allgreenexpo
facebook.com/allgreenexpo
linkedin.com/in/allgreenexpo

Nasıl Ekolojik Gezgin Olunur?

Bir insanı, en iyi yolculukta tanırırsınız derler. Aynı şey “doğa ve çevre dostu bireyler” için de geçerli. Sırtçantalılar Grubu’nun kurucularından ve EKOIQ’nun gedikli yazarlarından Engin Kaban da mealen şöyle diyor: “Nasıl geziyorsanız, osunuz!” Gördüğümüz gibi ekolojik gezgin olmak o kadar da zor değil. Yeter ki, isteyin ve samimi olun...

 Engin KABAN, www.enginkaban.com

Gezmek güzel şey. Yeni yerler görmek, apayrı kültürleri yerinde keşfetmek, maceraya atılmak. Peki, tüm bunları yaparken bir de parçası olduğumuz doğanın gözünden bakalım olaylara. Acaba bu hareketlilik dünyaya yarıyor mu, yoksa zarar mı veriyor?

Gezmenin temelinde yer değiştirme var. Öyleyse ilk ele almamız gereken konu bu yer değiştirmeyi ne şartlarla yapacağımız. Toplu taşıma kullanımının herkesin bildiği faydalarına farklı bir açıdan yaklaşalım. Olay sadece egzozlardan çıkan ve küresel ısınmayı daha da artıran zararlı gazlar değil. Aynı zamanda kullandığımız kişisel arabaların üretim aşamasında tedarikçilerin ve araba fabrikalarının çevreye verdiği zarardan tutun da, her aracın tek başına tükettiği fosil yakıtların yeraltından çıkarılmasına; kısıtlı olan bu kaynakların tüketimi sebebiyle

dünyada oluşan güç dengesizliklerine kadar daha birçok konu var. Toplu taşıma araçları yerine kendi arabamızla seyahat edeceğimiz her seferde bunları düşünerek ve kullanımımızı tamamen sıfırlamasak bile azaltabilirsek, bu çok büyük bir kazanç olacaktır.

Diğer tarafta çok daha uç seviyelerde yakıt tüketimi olan uçaklar var. Bir uçak şu kadar mesafe giderken bu kadar yakıt yakar gibi detaylara boğmak istemiyorum okuru; isteyen araştıracaktır. Ancak gerçek şu ki, her ne kadar havayolu firmaları çevreci olduklarını, uçtukları her binlerce kilometreye karşılık çevrenin korunması için bağışlar yaptıklarını ve hatta bazen bu miktarları uçak biletlerine gönüllü veya zorunlu olarak yansıtıklarını belirtmelerine rağmen, havayolu taşımacılığının ne yazık ki çevreci açıdan elle tutulur bir yanı yoktur. Bu noktada, konuyu gerçek anlamda benimseyen ve

“Gezmenin temelinde yer değiştirme var. Öyleyse ilk ele almamız gereken konu bu yer değiştirmeyi ne şartlarla yapacağımız”

sahip çıkarak asla ve asla uçağa binmeyen kişiler var ama siz ne bunlardan biri olmak zorundasınız, ne de tamamen vurdumduymaz ve bilinçsiz. İkinin ortası her zaman var. Mümkün olduğunca uçak yerine tren, gemi ya da en azından otobüs gibi seçenekleri tercih etmek, hem doğaya biraz daha rahat nefes aldırarak hem de size.

Bunun yanında, **EKOIQ**'nun Ocak ayında yayımlanan **“Ekolojik ve Ekonomik: Otostop”** yazımında da belirttiğim gibi, otostop, araç paylaşımı gibi uygulamalar ekonomik olduğu kadar çevre dostudur. Böylelikle seyahatlerimiz için gerekli yer değiştirmeyi halihazırda hareket etmekte olan araçları kullanarak yapmak mümkün. Bunun yanında yürümek ve bisiklet kullanımı gibi çok belirgin ve hakkında sayfalarca güzel şeyler yazılabilecek konulara hiç girmiyorum şu aşamada.

Evde Nasılsan Öyle Ol!

Peki “Nasıl ekolojik gezgin/turist olunur?” O da ne demek; domates mi bu ekolojik olsun? Gezginin ekolojisi mi olur diyebilirsiniz. Bu kavramlar her ne kadar yeni ve az biliniyor olsalar da, pekâlâ olur. Esasında ekolojik gezgin kavramı-

Sırtçantalılar Grubu: Gezgin Kültürü Oluşturmak

🌱 Sırtçantalılar Grubu 2008 yılında üç Türk gezgin tarafından kuruldu.

🌱 Grubun temel misyonu; dünyayı derinlemesine, kültürleriyle birlikte tanımaya çalışan ve gezdikleri yerlerin çevre bilimiyle ilgili,

sosyo-kültürel ve ekonomik değerlerini benimseyen gerçek gezginleri bir araya getiren bir platform oluşturarak nitelikli bilgi paylaşımı sağlamak; öte yandan daha az tecrübeli insanlara isteklendirme kaynağı olmak ve farkındalık uyandırmak; teknoloji, endüstri ve turizmin çevrede ve yerel kültürlerde yarattığı olumsuz etkiye dikkat çekerek ülkemizde bilinçli bir “gezi ve gezgin kültürü”nün oluşumuna ve gelişimine katkı sağlamak şeklinde özetlenebilir.

🌱 Grubun misyonu, dünyada geçmişte 1960'lı yıllara dayanan, Türkiye’de ise 1980’li yılların ikinci yarısında oluşan “Yeşil Hareket”in ilkeleriyle

SIRTÇANTALILAR
UZERİNDE GÜNEŞ BİTTİĞİNİ TOPLULUK

paralellik gösteriyor. Bir başka ifadeyle, Sırtçantalılar Grubu sadece doğa korumacı ya da çevreci denilebilecek düşünce ve eylemlerin destekçisi olmakla

kalmayıp, seyahat özgürlüğüne getirilen engellerin ve kısıtlamaların, gezginlere yönelik her türlü ayrımcılık, adaletsizlik ve şiddetin karşısında yer alıyor.

🌱 Gruba kurulduğu günden bu yana yüzlerce tecrübeli gezgin, ünlü isim, yazar, fotoğrafçı, akademisyen ve çok çeşitli meslek grubundan insan katıldı. İnternet ortamında bilgi paylaşımları yapan, çeşitli şehirlerde sunumların yapıldığı buluşmalar düzenleyen Grup birçok defa televizyon, radyo, gazete ve dergilerde de yer aldı.

🌱 Daha fazla bilgi ve gruba katılım için www.sirtcantalilar.com

la kastettiğimiz, normal yaşamında çevreye duyarlılığı, doğaya saygıyı benimsemiş insanın gezilerinde de bunu uyguluyor olmasından başka bir şey değil. Yoksa günlük yaşamında aşırı tüketim alışkanlıkları olan, 'yeşil' kavramının sadece bir renkten ibaret olduğunu düşünen bir kişinin, seyahate çıktığında duyarlı olmasını çok da bekleyemeyiz. Ancak diğer taraftan, çevreci yaklaşımlarını evinde bırakıp, tatile çıktığında bambaşka bir kişiliğe bürünmekte de bir problem var.

Seyahati bambaşka bir olgu gibi algılamak lazım. Bir anlamda normal yaşamına farklı bir coğrafyada devam etmek var işin içinde. Evinde mahallenin pazarına giden kişi gittiği yerde yine pazarları bulup yerel halkı da maddi anlamda destekleyebilir. Alışverişlerde mümkün olduğunca o yöreye ait yiyecekler seçilerek hem tazeliğin tadını çıkarıp hem de aksi takdirde yüzlerce kilometre öteden gelecek ürünlerin çevreye vereceği zarar minimum in-

dirilmiş olur.

Kitlesel turizm olarak tanımlanabilecek çok yıldızlı otellerde her şey dahil konaklamalar, büyük tur firmaları tarafından çok sayıda insanın dahil edildiği paket turlar gibi uygulamalar; bazı istisnalar hariç kesinlikle çevreci yaklaşımdan çok uzaklar. Açık büfe sistemlerdeki yiyecek israfından tutun da dev işletmelerin harcadığı enerji miktarlarına kadar aşırı ve gereksiz bir tüketim söz konusu. Üstelik büyük firmaların veya kişilerin tekelindeki bu sistemler yerel ekonomilere çok az fayda sağladığı gibi, birçok anlamda onları baltalıyor da. Böylelikle rekabet şansı kalmayan küçük esnaf veya işletmeciler birer birer ortadan kaybolmaya mahkûm ediliyor. Bunların alternatifini olarak konaklama anlamında bütçenize ve tercihinize göre butik oteller veya pansiyonlar tercih edilebilir. Bu tarz işletmelerde samimi bir hava yaşayacağımız gibi aynı zamanda yerel lezzetleri tatma şansı da elde edersiniz. Harcadığımız para

Ekolojik Seyahat için Örnek Bir Rota: Likya Yolu

☀️ Fethiye'den başlayıp Antalya'ya kadar 500 kilometre boyunca devam eden **Likya Yolu**, doğa ve yürüyüşseverler için bir cennet. Rotanın istediğiniz parkurlarını yürüyebilir, yol boyunca muhteşem coğrafyalardan geçebilirsiniz.

☀️ Başlangıç rotasının bir kısmını yürümek isterseniz Ölüdeniz'in hemen üst tarafında Ovacık mevkiinden başlayabilirsiniz. Yarım günlük bir yürüyüşle **Faralya Köyü**'ne varacaksınız. Burada, başta gezginlerin uğrak yeri **George House** olmak üzere birkaç küçük pansiyon daha var. Tamamen köylüler tarafından işletilen bu yerlerde bungalovlarda, terasta ya da kendi çadırınızda kalabilir, muhteşem köy yemekleriyle karnınızı doyurabilirsiniz.

☀️ Buradan hafif zorlayıcı bir yürüyüşle hemen aşağıdaki **Kelebekler Vadisi**'ne inerseniz tamamen doğal yaşamla iç içe, organik tarım yapılan bahçelerin içerisinde insanların doğayla bir bütün olarak nasıl yaşadığını, dinlendiğini görebilir, bunun bir parçası olabilirsiniz.

☀️ Faralya Köyü'nden yine yarım günlük bir yürüyüş sizi **Kabak Koyu**'na getirecektir. Burada da yine ağaç evlerde, bungalovlarda ya da çadırda kalabileceğiniz birkaç tesis var. Gezmenin, tatilin sadece otellerde yapılan bir şey olmadığını, çok daha farklı alternatiflerin olduğunu gördüğünüzde geri dönmek istemeyebilirsiniz.

da dolaylı yollara girmeden direkt o küçük işletmenin sahibine ulaşacaktır. Bu da yöresel yatırımların önünün açılmasına yardım eder. Yine aynı şekilde her türlü alışverişte zincir büyük alışveriş merkezleri yerine mümkün olduğunca köşebaşındaki bakkalı, köyde kendi ürettiği el işi ürünleri satan teyzeleri, amcaları tercih etmek yine yerel kültürlerin kaybolmaması ve bundan direkt fayda sağlayabildiği sürece orada yaşayan insanların desteklenmesi anlamına gelecektir.

Yerel Rehberler Bulun!

Doğayla iç içe olmayı daha çok sevenler için alternatifler arasında tabii ki kampçılık, doğa yürüyüşleri, ağaç ev, bungalovlarda konaklama, eko-köyler gibi türlü seçenekler var. Bu tarz bir yere gittiğinizde hem halihazırda şehir yaşamında yüklediğiniz negatif enerjiden arınacak, hem de sevdiğinizlerle huzur içinde vakit geçirmiş olacaksınız. Örneğin küçük bir çocuğunuz varsa doğaya alışması, bu ilgi ve farkındalığın erken yaşta oluşması için bundan güzel seçenek olamaz. Yine konuyla bağlantılı olarak gittiğiniz, özellikle zorlu bölgelerde yerel rehberlerden destek almanız hem bölgeyi daha iyi anlamınızı sağlar, hem de halkı bölgesini koruma ve tanıtmaya anlamında teşvik eder.

Klasik anlamda alışkın olduğumuz deniz-kum-güneş tatil ekseninden farklılaşan alışkanlıklar dünyada ve ülkemizde yavaş yavaş yaygınlaşıyor. Ekoturizm genel başlığı altında insanlar ve turizmciler farklı alanlara yavaş yavaş yöneliyor. Çevreye daha duyarlı, doğal güzellikleri ve yerel halkı tanımayı ön planda tutan, gidilen yere olumsuz etkileri en düşük seviyede tutmayı hedefleyen bu girişimler her geçen gün artıyor. Burada önemli olan çevresel farkındalığı taşımak ve bunu diğer insanlarla da paylaşabilmek. Organik tarım yapılan bölgeleri ziyaret

Şirince Köyü - İzmir

“Alışverişlerde büyük alışveriş merkezleri yerine mümkün olduğunca köyde kendi ürettiği el işi ürünleri satan teyzeleri tercih etmek, bir ekolojik gezginin temel prensiplerinden biri olmalı”

Iquitos Amazon Bölgesi - Peru

ve hatta bu tarlalarda birebir çalışmayı hedefleyen programlar da var. Örneğin WWOF kapsamında dünyanın çeşitli yerlerinde organik tarlalarda çalışarak hem yaşayıp hem gezen birçok gezgin mevcut. Böylelikle hem seyahatlerinde arkalarında bıraktıkları karbon ayakizlerini minimuma indiriyor hem de etkili bir şekilde kültürü tanıyıp gittikleri yerlere fayda sağlayabiliyorlar.

Sadece İnsanlara Değil, Tüm Canlılara Saygı

Bağımsız, sorumlu ve sırt çantalı seyahat olarak tanımlayabileceğimiz seyahat yapan kişilerin birçoğu, öyle veya böyle, ekolojik gezgin olarak tanımlanabilir esasen. Çünkü bu gezginler öncelikle içine sığmak zorunda oldukları bir sırt çantası ile ister istemez gereksiz tüketimden uzak duruyorlar. Daha ekonomik de olduğu için toplu taşıma yöntemlerini tercih ediyor ve böylelikle yerel halkla daha da çok etkileşimde bulunmuş oluyorlar. İçinde bulunulan ve tanışılan insanlardan etkilenmeyle de birlikte bu algı her geçen gün daha da gelişiyor. Ülkemizde bu gezgin kültürünü sahiplenen ve gelişimine önemli faydalar sağlayan **Sırtçantalılar Grubu** üyeleri arasında da benzer paylaşımlar görülüyor.

Coğrafyalar canlılarıyla bir bütün. Bunun içine, insanlar olduğu kadar, nedense sık sık unutulmuş her türlü hayvan ve bitkiler de dahil. Kitlesele ve bilinçsiz turizmin biyoçeşitliliğin zarar görmesi, toprak kayıpları, doğal kaynakların hızla ve aşırı tüketilmesi, tükenmekte olan canlıların tehlike yaşamaması, yabancı yaşam şeklinin yerel kültürleri etkilemesi ve değiştirmesi gibi çok sayıda olumsuz etkisinden bahsedilebilir. Yeşil/ekolojik bir gezginden beklenen davranış ise tam da bunların tersi oluyor. Doğal yaşama sevgili, bulunduğu coğrafyanın koşullarına ve gerekliliklerine duyarlı, yerel halkın gelenek ve göreneklerine saygılı ve onların korunmasını destekleyici olmak ilk akla gelenler.

En başta unutulmaması gereken konu şu ki, biz gittiğimiz yerde misafiriz ve hiçbir canlının yaşam alanına zarar vermeye hakkımız yok. Seyahatlerimizde bu düşünceleri sık sık hatırladığımız sürece hem kendimiz hem de bize ev sahipliği yapan gezegenimiz rahat bir nefes alacak. ○

Balkan Talu
balkan@ekoIQ.com

Bütün Bunlar Gerçekten Oluyor

Sürdürülebilirlik yolunda Türkiye’de de şirketler, kamu kuruluşları akademi ve yerel yönetimler nihayet kollarını sıvadılar. En iyi 25 uygulama ülkemizi temsil etmek için Rio De Janeiro’ya gidiyor. Bakalım ana akım medyamız, bu seneki en önemli toplantılardan biri olan Rio+20 toplantısını ne kadar takip edecek?

Rumelihisarı Güney Kampus’ta bulutlu ama ılık bir hava var. Bir tarafta bez torba boyayanlar, bir yanda bisiklet turu yapanlar, diğer taraftan **Makedo** firmasının getirdiği geridönüşüm malzemeleriyle oyuncak yapanlar... **Boğaziçi Üniversitesi Çevre Kulübü (BÜÇEK)** bu yılın en renkli organizasyonlarından birine imza attı aslında. Az sonra sunum yapacağız ya, BÜÇEK’ten **Aykut Kale** hafif mahcup bir ifadeyle “Kusura bakmayın hava biraz kapalı ya onun için ortalık biraz tenha” diyor. Geçmişte, çevre kulübüdeyken hocalara hafif yüzüzlük yapıp rica mihnet, söyleşi için sınıf indirmişliğimiz olduğu için gerçekten de pek önemsemiyorum bunu. BÜÇEK’le ilk belirlediğimiz konsept Yeşil Şehirler olduğu için **Dongtang, Tianjin** ve **Curitiba** gibi şehirleri kapsayan bir sunum yaptım. Türkiye’den de Kadıköy, Küçükçekmece gibi örnekler yer verdim. Organizasyon çok kalabalık değildi belki ama, gelen kitle epey ilgiliydi. Sunumdan sonra soru cevap kısmında genç öğrencilerde açığa çıkan duygu “bütün bunlar gerçekten oluyor mu” hissiydi bel-

ki de. Bu algı insanlarda hâlâ çok yaygın. Öyle ya, yıllarca mimli olan şeytan şirketler karbon ayak izlerini silmek için tedbirler alıyorlar, sürdürülebilirlik raporları yazıyorlar. Türkiye’de de çok sayıda şirket ve yerel yönetim de kolları sıvamaya başladı. Bu örnekleri EKOIQ sayfalarında görüyorsunuz zaten. Öte yandan, çeşitli aralıklarla sohbet ettiğimiz çok sayıda dostumuz ise hâlâ bir tür yeşil badanaya maruz kaldığımızı dair fikrini koruyor.

Siz yine temkinli olmaya devam edin ki, biz de öyleyiz zaten. Sonuçta işimizi düzgün yapmaya çalışıyor ve “check double check” prensibini uyguluyoruz ama size bir habermiz var: Bütün bunlar gerçekten oluyor. Bu ayın sonundaki Rio+20 Konferansı’na Türkiye’den en 25 iyi kamu STK, akademi ve şirket uygulaması gidiyor. Hem dünya hem Türkiye’de bir yeşil dönüşüm yaşanıyor. Belki şeytan yöneticiler nedamet getirdiği veya tövbekar olduğu için değil ama bir zorunluluktan, yumurta kapıya dayandığı için yaşanıyor bu değişim, ancak bizim bunun farkına varmamız ve bir parçası olmamız gerekiyor. Zaten EKOIQ da bu işin medya ayağının bir parçası olmaya gayret ediyor. Örneğin, geçen yıl sonunda Durban’da yaptığımız gibi Rio’da da gelişmeleri sosyal medyadan anbean duyuracağız. Tabii bu arada farkındalık demişken, bakalım bu sefer anaakım medyamız Rio’daki gelişmeleri takip mi edecek, yoksa “küresel ısınma da neymiş, bakın durmadan yağmur yağıyor, siyatiklerimiz azdı” gibi sinik tavrını sürdürecektir mi?

 4TH VIENNA
GLOBAL
DRUCKER
FORUM
2012

"Bir toplumsal düzen ve bir öğreti olarak kapitalizm, ekonomik ilerlemenin, bireylerin özgür ve eşit bir toplumda yaşamasına neden olduğuna yönelik inancın ifadesidir..."

Peter F. Drucker
Ekonomik Adamın Sonu

KASIM
15-16

Kapitalizm 2.0

Yöneticiler İçin Yeni Ufuklar

Lynda Gratton

Umair Haque

Roger L. Martin

John Quelch

A. Wooldridge

Gündem

Kapitalist Düzen Kuşatma Altında

Kapitalizmin Yenilenmesinde Yönetimin Rolü

Daha Azla Daha Çok - Kriz Sonrası Dünyada Değer Yaratımının ve İnovasyonun Önünü Açmak

Yönetimde İnovasyon - Çalışmanın ve Örgütlenmenin Yeni Yolları

Alternatif Modellerden Alınacak Dersler - Kooperatifler, Ortaklıklar, Hibrid İşletme Modelleri vb.

Çağın Toplumsal Sorunlarıyla Başetmek

Konferans Yeri

Halle der Wissenschaften,
Viyana

Başvuru İçin

contact@druckerforum.org

Bilgi İçin

www.druckerforum.org

Recydia Genel Müdürü Dr. Oğuz Can “Seragazi Salımlarımızın Yüzde 9’u Atık Kaynaklı”

Evsel ve endüstriyel atıklarımızın neden olduğu sorunlar, zannedildiğinin aksine, çevre kirliliği, estetik sorunlar veya toprakların-suların zehirlenmesiyle sınırlı değil. Sorunun Küresel İklim Değişikliğiyle de ciddi bir ilişkisi olduğunu belirten Recydia Genel Müdürü Dr. Oğuz Can, Entegre Atık Yönetimi’nin problemin çözümünde kritik öneme sahip olduğunun altını çiziyor.

Entegre atık yönetimi nedir? Bize bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Türkiye’de sanayileşmeyle birlikte artan endüstriyel atık üretimi, nüfus ve ayrıca refaha bağlı olarak artan evsel katı atık üretimi, beraberinde daha etkin atık yönetimi yapılması ihtiyacını doğuruyor. Bu kapsamda ortaya çıkan bir kavram

olan **Entegre Atık Yönetimi**, belli bir atık yönetimi hedefine yönelik olarak gerekli uygun yöntem, teknoloji ve yönetim programlarının seçilmesi ve uygulanması olarak tanımlanabilir. Entegre atık yönetimi aynı zamanda ilgili yasal mevzuatta öngörülen hususların sağlanmasını da kapsar.

Entegre atık yönetimi için başlıca beş esas stratejinin uygulanması gerekiyor: **Atık Önleme ve Azaltma; Yeniden Kullanım; Geridönüşüm; Geri Kazanım ve Bertaraf.**

Atık yönetiminde temel nokta, atığı kaynağında azaltmaktır. Bu anlamda, ister konutlar olsun ister endüstriyel tesisler, her bir atık

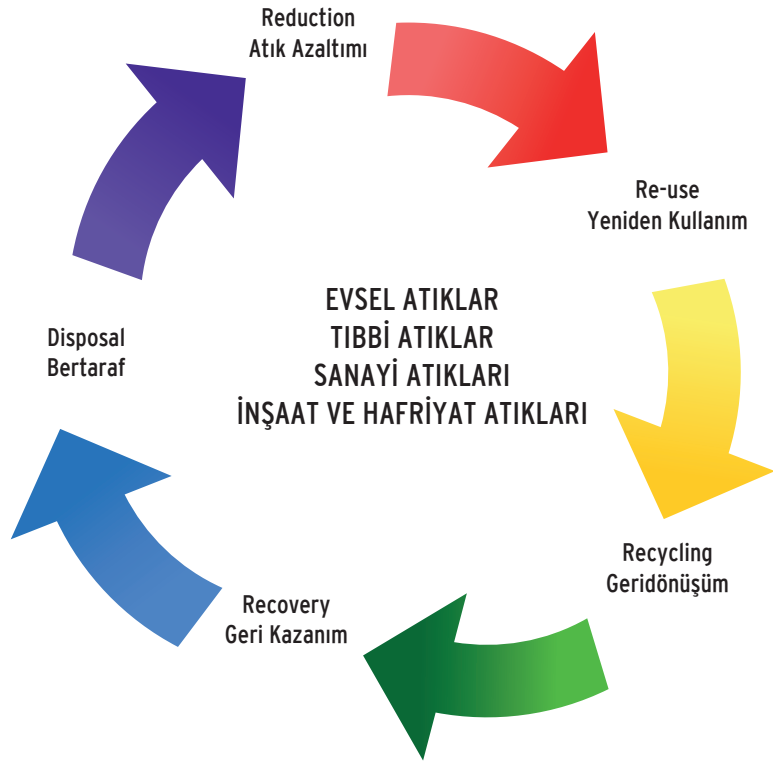
üreticisinin, öncelikle kendi bünyelerinde çıkacak atık miktarını azaltacak önlemler alması gerekiyor. Atık yönetiminde diğer önemli bir ikinci adım "yeniden kullanım"dır. Her ne kadar çok yaygın bir uygulama olmasa da bozuk bilgisayarların elden geçirilerek, bozuk cep telefonlarının tamir edilerek yeniden kullanılması bu uygulamaya örnek davranışlardır.

Bir sonraki adım ise geridönüşüm ve gerikazanımdır. Düzenli depolama sahaları yapım sürecinin devam ettiği ülkemizde nihai hedef, bu sahalarda katı atık depolamak olmamalıdır. Asıl amaç, bu sahalarda kurulacak olan mekanik ve biyolojik işlem tesisleriyle gelen atığı geridönüştürerek ya da geri kazanarak tekrar ekonomiye kazandıracak şekilde değerlendirmek ve nihai depolamaya gidecek atık miktarını en aza indirmek olmalıdır.

Bununla beraber, oluşumu engellenemeyen atıklar için eğer atık evsel tip ise belediyeden, endüstriyel tipte ise yasal sorumluluklar çerçevesinde bertaraf çözümleri üretmiş lisanslı firmalardan hizmet alınması gerekiyor.

Entegre atık yönetimi kapsamı dışında tutulan ya da uygun çözüm üretilmeyen atıklar, hem sosyal hem de önemli çevre sorunlarına neden olmaya devam etmektedir. Örneğin 2008 yılında Avrupa'nın göbeğinde, **Napoli**'de oluşan atık problemi tüm Avrupa Birliği'ne bir problem teşkil edebilmiştir. Aradan geçen dört yıla rağmen atık problemini çözemeyen Napoli kenti, atık yönetimi konusunun probleme dönüştüğündeki etki sahası ve derinliği açısından ders alınması gereken önemli bir örnektir. **Dilovası** ve **Tuzla**'dan çıkan atıklar da Türkiye'den ciddi örnekler olarak kabul edilebilir.

Entegre Atık Yönetimi ile karbon salımlarının azaltılması konusun-

da nasıl bir ilişki var?

İklim Değişikliğine neden olan seragazlarının azaltımında başlıca sektörler enerji, sanayi, ulaşım, tarım ve atık yönetimidir. Avrupa Birliği'nin toplam emisyonlarının yaklaşık yüzde 3'ü atıktan kaynaklanırken, Türkiye'de toplam sera gazı salımlarının yüzde 9'u atıktan kaynaklanıyor.

İklim değişikliği - küresel ısınma ile mücadelede entegre atık yönetimi kapsamında beş ana işlem yönteminden söz edebiliriz:

- Geridönüşümü artırarak hammadde tüketimini azaltmak,
- Atıktan Türetilmiş Yakıt (RDF veya SRF) üreterek, alternatif yakıt olarak fosil yakıt olan kömür yerine kullanmak ve karbon salımını azaltmak,
- Atıkları, Mekanik Biyolojik Ayrıştırma Tesisleri'nde geri dönüştürerek ya da geri kazanarak, düzenli depolamaya giden atık miktarını en aza indirerek, 21 kat daha fazla sera etkisi bulunan metan gazı salımını

önemli ölçüde azaltmak,

■ İleri termal teknolojilerle, depolama yapmadan, atıklardan elektrik enerjisi üretmek,

■ Düzenli depolama sahalarında güvenli ve kontrollü bir biçimde oluşan metan gazını toplamak ve bu gazdan elektrik üretmek.

Bu bağlamda atıktan enerji üretmek, bölgesel kalkınma ve istihdam ve fosil kökenli yakıt kullanımının azaltımı sürdürülebilirlik açısından oldukça önemlidir. AB standartları içinde kıyaslandığında; uygun atıktan enerji yöntem ve tesisleriyle 1 ton bertaraf edilen evsel atık için **180 ila 400 kg CO₂ eşdeğer** emisyon azaltımı sağlanabilir.

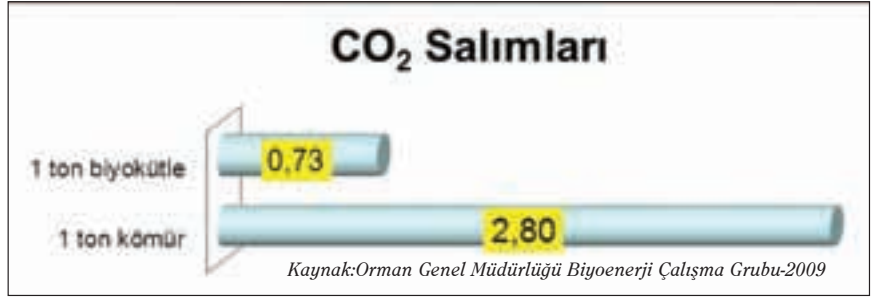
AB'nin 2016 yılında 1995 yılına göre yüzde 35 depolamada azaltım hedefi gerçekleştirildiğinde, MBT - Mekanik Biyolojik İşel Tesisleri ve atıktan enerji eldesi ile 1 ton MSW için **490 kg CO₂ eşdeğer** azaltım sağlanabilmesi mümkün olacaktır. Bunlara ek olarak, **Atıktan Türetilmiş Yakıt (RDF)** üretilmesi ha-

linde sağlanan azaltım miktarı, bu yakıtın kullanıldığı proseste yerine ikâme edildiği yakıtla bağlı olarak değişmektedir. Kok kömürü yerine ikâme edilmesi halinde **340 kg CO₂ eşdeğer** olması mümkündür. Ve 3 milyon ton kömür yerine 5 milyon ton biyokütle kullanıldığında atmosfere olan **CO₂ salınımı 4.750.000 ton azaltılmış olur.**

Dünyada entegre atık yönetimi ne durumda? Peki Türkiye’de faaliyet gösteren firmaların durumu ne? Entegre atık yönetimi ne kadar uygulanıyor? Elinizde istatistiksel bir veri var mı?

Genelleme yapmak çok zor olmakla birlikte, 1980’li yıllarda atıkları yakarak bertaraf eden Avrupa kıtası, ileri termal teknolojiler ağırlıklı olmak üzere yeni arayışlara girmiş, kaynağında ayrıştırma ve minimum düzenli depolama hedefine ilerlemek için tümleşik Mekanik Biyolojik işlemlere yönelmiş durumda olduğunu söyleyebiliriz. **Japonya** gibi ada ülkeleri sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda yüksek maliyetli de olsa birkaç bertaraf metodunu peş peşe ilave ediyorlar. **Belçika** ve **İtalya**’da dal bahçe atıkları için kompost vb. biyolojik işlemlere öncelik tanınırken, **Danimarka**’da kompost park ve bahçelerde kullanılmıyor. Özellikle karışık toplanan atıklardan üretilen kompost ve benzeri ürünlerin, ağır metal, cam gibi kirlilik yükünden dolayı tarım sektöründe kullanılması yasaktır. Atık yönetimi yaklaşımları ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye değişim göstermektedir.

Türkiye’nin ise, vahşi depolamadan düzenli depolamaya doğru geçtiğini söyleyebiliriz. Son 8-10 yıl içinde açılan 60 civarında düzenli depolama sahasıyla nüfusun yarısına hizmet verecek kapasiteye ulaşıldı. Ancak hızlı kentleşme, nüfus ve gelir seviyesinin artışına paralel artan atık miktarı nedeniyle düzenli de-

“İklim Değişikliğine neden olan seragazlarının azaltımında başlıca sektörler enerji, sanayi, ulaşım, tarım ve atık yönetimidir. Avrupa Birliği’nin toplam emisyonlarının yaklaşık yüzde 3’ü atıktan kaynaklanırken, Türkiye’de toplam sera gazı salımlarının yüzde 9’u atıktan kaynaklanıyor”

polama tek başına yeterli olmuyor; birçok depolama sahası hali hazırda dolmak üzere. Bu nedenle düzenli depolamayı en aza indirgeyecek yönetmelikler AB mevzuatına paralel olarak yayımlandı ve yürürlüğe sokuldu. Bu nedenle Türkiye’de entegre çözüm üreten **kamu-özel ortak girişim modelleri** ile çalışan özel sektörün varlığı söz konusu. Ancak bilgi kirliliği, ihale mevzuat ve uygulamalarındaki farklı yorumlar ve uygulama eksikleri, iyi ve sürekli çalışan örnek tesis olmayışı gelişimi engelleyen bugünün kısıtları. Yerel yönetimlerin anahtar teslimi kurdukları tesislerin birçoğu ise -maalesef- bir senesini doldurmadan işletme problemlerine boğuluyor ve atıl hale geliyor. Türkiye’nin etkin atık yönetimi ve atık kaynaklı sera gazlarını yüzde 9’lardan yüzde 3’lere indirebilmesi için tek çözüm entegre atık yönetiminden geçmektedir. TÜİK’in yıllık yayınladığı istatistikleri ise bu alanda çok mesafe alınması gerektiğini söylüyor.

Entegre atık yönetimi alanında faaliyet gösteren ve sizin Genel Müdürlüğünü yaptığımız Recydia, bu anlamda nasıl bir strateji izliyor? İş stratejisini “Sürdürülebilir Kaynak Yönetimi” üzerine kurmuş olan Recydia A.Ş., iştirak şirketlerinden

Süreko ve Hereko Atık Yönetimi A.Ş. ile “güvenilir atık yönetimi” ve “atıktan enerjiye çözümler” üretiyor. **SÜREKO SÜRDÜRÜLEBİLİR EKOLOJİ** anlayışı içinde endüstriyel tipte atıklar için entegre atık yönetimi hizmetleri sunuyor; endüstriyel tipte atıkları işleyerek RDF - endüstriyel nitelikli atıktan türetilmiş yakıt üretiyor; fosil yakıt kullanımını ve dolayısıyla karbon salınımını azaltmaya çalışıyor. Süreko endüstriyel atıkların geri kazanımı ve bertarafında tüm Türkiye’ye hizmet veren ve kendi bertaraf kabiliyetleri ve uzmanlığıyla ekonomik çözümler üreten bir kuruluştur.

Aynı zamanda Hereko Atık Yönetimi A.Ş. ile evsel atıkları mekanik ve biyolojik işleme tabi tutarak SRF, evsel nitelikli atıktan türetilmiş yakıt üretiyor; fosil yakıt kullanımını azaltma hedefine kaynak olmaya çalışıyor ve bu sayede iklim değişikliği-küresel ısınmayla kurumsal anlamda mücadelesini sürdürüyor. Recydia A.Ş., ayrıca ileri teknolojiler ve yenilikçi çözümler konusunda önemli bir bilgi birikimini tümleşik çözümlere yönlendiriyor. İleri termal ve biyolojik teknolojiler konusunda ilklere imza atan Recydia A.Ş.’nin öncü uygulamalarıyla daha yaşanılabilir bir gelecek için çalıştığını söyleyebiliriz. ○

Martin Lindstrom

buy•ology yazarından yeni bir başyapıt

Markaların beyninizi ele geçirmek için çevirdiği entrikaları biliyor musunuz?

Pazarlamanın dahi çocuğu Martin Lindstrom bu defa projektörü kendi sektörüne çevirerek reklamcı ve pazarlamacıların, gerçeğin üzerini örtmek, zihnimizi maniple etmek ve bizi para harcamaya ikna etmek için kullandıkları psikolojik taktik ve numaraları bir bir ifşa ediyor.

Sarsıcı bir yolculuğa hazırlıklı olun...

www.optimistkitap.com
www.iskitaplari.com

WWF-Türkiye, Panda Dükkân'ı İftiharla Sunar

Öyle veya böyle alışveriş yapıyoruz. Gezegenimize olan etkilerimizi sıfıra çekmek mümkün değil ama daha sürdürülebilir ürünler kullanarak bu etkiyi azaltmak ve daha sürdürülebilir firmalara küçük bir soluk vermek elimizde. WWF Türkiye'nin resmi alışveriş sitesi olan Panda Dükkân bu tür seçenekler için önemli bir platform. Resim çerçevelerinden kaleme, defterden bambu USB ve el fenerine kadar çok farklı seçeneklerin mevcut olduğu dükkândan alacağınız bir su termosu, yaz boyunca yüzlerce pet şişe atığından da kurtarabilir gezegenimizi...

insanoğlunun tüketme hevesi malum. Dört bir yanımızı sarmış bulunan teknoloji harikası cihazlar, çeşit çeşit kıyafetler, ren-garenk aksesuarlar ve diğer ıvır zıvırların cazibesine karşı duramayıp, ihtiyacımız olup olmadığına bile bakmadan albenili vitrinlere teslim oluveriyoruz.

Tamam, belki kimi zaman delirme alameti de sayılabilecek bu tüketme hevesimizi tamamen söndüremeyiz ama en azından dizginleyebilir ya da doğru adreslere yönlendirebiliriz. **WWF-Türkiye'nin (Doğal Hayatı Koruma Vakfı)** resmi alışveriş sitesi olan **Panda Dükkân** da işte bu doğru adreslerden biri.

Bildiğiniz üzere WWF-Türkiye 1996 yılında Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin öncülüğünde kurulup, 2001 yılında WWF'nin Türkiye ulusal kuruluşu olarak WWF-Türkiye unvanını aldı. Çalışmalarını bağış ve kurumsal sponsorluklarla sürdüren vakfın amacı ise küresel iklim değişikliği ve doğal kaynakların sürdürülemez tüketimi gibi insan kaynaklı, hem doğal yaşam alanlarının hem de türlerin kaybıyla sonuçlanan

Kullanılmış kâğıttan yapılmış resim çerçeveleri, bardak altlıkları, sürdürülebilir bambudan üretilmiş kalemler, biyoplastik kalemler ve kupalar, Panda Dükkan'ın geniş ürün yelpazesinden birkaçı...

tehditlere dur demek. Vakıf, resmi alışveriş adresi olan Panda Dükkan vesilesiyle, "ihtiyacımız olanı tüketin, tüketirken de çevre hassasiyeti gözetin" diyerek, bu konuda atılmış en önemli adımlardan birini de ifa etmiş oluyor.

"Neden WWF marka ürünler?" gibi bir soruyla karşılaştığınızda vereceğiniz yanıt da son derece basit ve göğüs kabartan cinsten olacak üstelik: "Sürdürülebilir bir tercihte bulunarak doğa dostu ürünler kullanıyorum ve dünyamızın bizden sonraki sahiplerine bırakabileceğimiz, yaşayan dünya için kişisel bir adım atıyorum."

Dükkan'da Ne Var Ne Yok?

Gelelim sadede, yani Panda Dükkan'da neler bulabileceğinize... Panda Dükkan için, kendi başına ufak çaplı bir alışveriş mabedi diyebiliriz aslında. İçinde sizi mutlu ederken, dünyamıza da zarar vermeyecek pek çok ürün seçeneği mevcut zira. Farklı renklerde, eğlenceli kalemler; saatten USB'ye, mug'dan kalemlige bilumum ofis ürünü; dekorasyon ürünleri; oyuncaklar; kumaş çantalar ve ev hanımlarının ambalajları geridönüştürerek yarattığı meşhur çöp(m)adam çantalar; anahtarlıklar; termoslar; tişörtler; mutfak önlükleri; geridönüşümlü pek çok parça... çöp(m)adam dediğimiz yerde bir parantez açmakta fayda var, zira Unilever Türkiye ve Sabancı Üniversitesi Toplumsal Duyarlılık Projeleri'nin desteğiyle hayata ge-

ALİŞVERİŞ

çirilen projeye hayatları boyunca düzenli gelire sahip olamamış kadınlara atıl durumdaki malzemeleri geridönüştürerek nefis tasarımlar yapma, böylece kendi ayakları üzerinde durma fırsatı tanınmış oldu. Yani alacağımız her çöp(m)adam çantayla hem doğaya hem de kadınlara destek vermiş olacaksınız. Dükkanındaki tükenmez kalemlerin yapımında bambu ağacı ve kısa sürede doğada ayrışabilen mısır nişastasından elde edilmiş petrol içermeyen ve yüzde 100 bitkilerden elde edilen PLA plastik kullanılı-

Önümüz yaz. Hem de sıkı sıcakların yaşanması beklenen bir yaz. Siz de, binlerce pet şişe harcamak yerine, Panda Dükkan'dan alacağınız bir termosla susuzluğunuzu giderebilirsiniz...

yor mesela. Ya da salonunuzu renklendirecek sehpa, çerçeve ve dergilikler tamamen geri kazanılmış dergi ve gazetelerden elde ediliyor. Not defterlerinin şahane bambu kapağının altında dizili kâğıtlar da yine geridönüştürülmüş kâğıttan mamul. Aklınıza gelebilecek ve hatta gelmeyebilecek çeşitlilikte ürüne sahip dükkanında bizim en çok beğendiğimiz parçalar ise **bambu termos** ve **USB** oldu. Bambu termosun alternatifi alüminyum termos da yine yüzde 100 geridönüştürülebilir malzemeden oluşuyor; işleme sırasında oluşan kar-

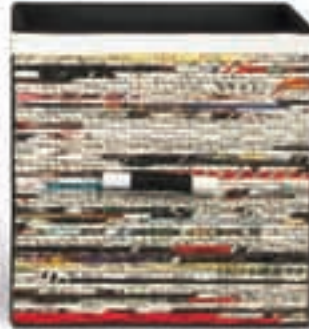
bon salımı ve kaynak sarfiyatı da minimize ediliyor.

Panda Dükkan'ın biz fanilere yaptığı bir diğer güzellik de yine çevre dostu, desen ve çeşit zengini kurumsal hediye kataloglarıyla ofis insanlarını sevindirmesi. Bu kataloglarda ofis masanızda bulunması gereken hemen her şey var: Kalem, ajandalar, USB'ler... Liste uzar gider. Çalışanlarına ve müşterilerine göndermek üzere Panda Dükkan'ın kurumsal hediye katalogunu tercih eden şirketler hem doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konusunda bilinç yaratıyor, hem WWF-Türkiye'nin ülkemizin dört bir yanında gerçek-

leştiği doğa koruma çalışmalarına katkıda bulunuyor, hem de çalışanlarına ve müşterilerine yaratıcı tasarımlarla işini görme imkânı sunuyor.

Siz de "ihtiyaçlarımı temin ederken çevreye de zarar vermeyeyim" diyen duyarlı azınlıktansanız, Panda Dükkan'a erişebileceğiniz adres şurada: www.pandadukkan.org

Yeşil alışverişler! ○

Sürdürülebilir Yaşam Serisi'nin Yeni Kitapları

Sinek
Sekiz

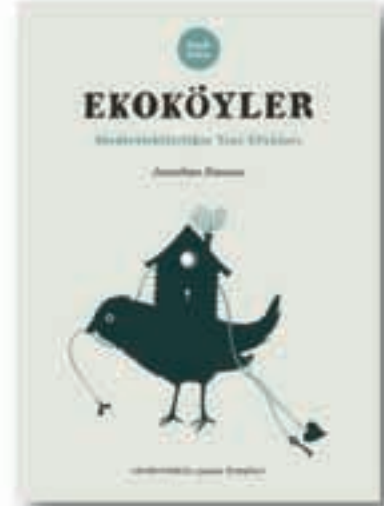
EKOKÖYLER

Sürdürülebilirliğin Yeni Ufukları

Yazar: Jonathan Dawson Çeviri: Dentiz Dinçel

Dünyaya daha az hasar vererek yaşamayı öğrenemez ve işbirliği yerine çatışmayı seçerse daha çok yıkım ile karşılaşacağımız kesindir. Elinizdeki kitap işte bu şansı değerlendirerek başarıya ulaşmış toplulukları ele alıyor.

Küresel Ekoköyler Ağı'nın başkanlığını yürütmüş olan yazar Jonathan Dawson, Hindistan'dan Auroville, Senegal'den Mbam ve Faoune, Almanya'dan Sieben Linden, Brezilya'dan Ecoovilla ekoköyleri başta olmak üzere, dünya çapından örnekler vererek doğayla dost bir yaşamı seçmiş toplulukların sırlarını anlatıyor.

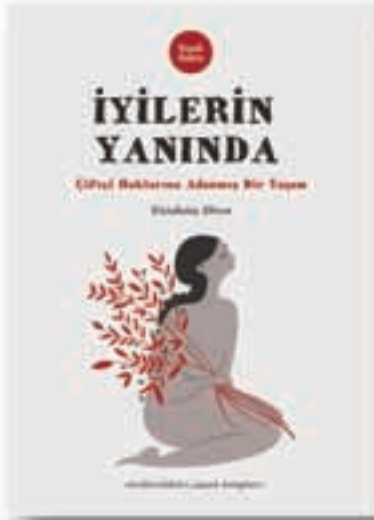
İYİLERİN YANINDA

Çiftçi Haklarına Adanmış Bir Yaşam

Yazar: Vandana Shiva Çeviri: Çağrı Ektiz

Bu kitap Hintli bir kadının Himalayalar'ın eteklerine kurulmuş küçük köyünden çıkıp toplumsal ekoloji konusunda dünyanın en önemli uzmanlarından biri haline gelişini anlatıyor. Bu aynı zamanda bir kuantum fizikçisinin, kariyerini bir kenara bırakıp kendini doğduğu topraklara adanmasının ve tüm bunların arkasında yatan meselelerin yani doğal kaynakların özelleştirilmesinin, gelişmekte olan ülkelerdeki pazarların liberalleştirilmesinin de hikâyesi.

Bir modern zaman kahramanının; Vandana Shiva'nın yaşamını, fikirlerini ve doğa için verdiği mücadeleleri ilk ağızdan okumak isteyenlere.

Sinek Sekiz Sürdürülebilir Yaşam Kitapları Serisi

İyilerin Yanında

Ekoköyler

Ekoloji Cep Rehberi

Permakültüre Giriş

Slow Food Devrimi

Geleceğin Tohumları Kent Bahçelerinde Atılıyor

Dünya nüfusu sanayileşmeyle birlikte hızla kentlere aktı. 2050 yılında dünya nüfusunun yüzde 75'inin kentlerde yaşayacağı tahmin ediliyor. Peki, gıdalar nasıl üretilecek? Daha da ötesi kent insanları doğa bilgi ve algısını nasıl edinecek? Yanıtlardan biri de acaba kent bahçeleri olabilir mi?

 Aslı TOSUNER

Son zamanlarda gıda güvenliği üzerine tartışmalar iyice alevlendi. Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar'ın (GDO) tohumlarımız ve yiyeceğimizde yol açabileceği geri döndürülemez değişimler, konvansiyonel tarımda kullanılan denetimsiz tarım ilaçları ve kimyasallar her geçen gün daha fazla gündeme geliyor ve tartışma konusu oluyor. Toplum bu tartışmalarla bilinçlenirken, kaygıları da giderek artıyor ve alternatif olarak genelde sertifikalı organik ürünler tavsiye ediliyor. Organik ürünlerin çok sayıda taklidinin olması insanların onlara güvenmesini zorlaştırırken, aynı zamanda da pahalı bulunuyor. Organik ürünün adil ticaret koşullarını gözetmeye çalıştığı düşünülürse, görece yüksek fiyatı anlaşılabilir ancak her koşulda kentte yaşayan fakir insanlar bunların hiçbirine ulaşamıyor.

Kente göçün sonucu kent nüfusunun artması ve bu artışın devam etmesi, yoksulluğu artırdığı gibi

kentte yaşayan kitlelerin beslenmesi için sürekli bir üretim ve lojistik gereksinimine yol açıyor. Denetim ve sertifikasyon sorunları, bu gıdaların güvenilirliği konusunda kimi zaman şüphe uyandırıyor. Aynı zamanda bu gıdaların kente ulaşmasına kadar geçen süreçte, paketlenmesi ve uzun yol katetmesi, ekstra bir sürü masraf çıkardığı gibi karbon emisyonunu oldukça artırıyor. Üstelik üretici ile tüketici arasında doğrudan iletişim kurulmadığı için paranın büyük bir kısmı araçlara gidiyor. Bütün bu sorunlara çözüm aranırken aslında çok sayıda ülkede devam etmekte olan, eski zamanlardan beri yürütülen bir uygulama var: Kent Bahçeleri.

Bir kent bahçesi, birey, devlet veya bir topluluk tarafından sahip olunan, şehir içindeki uygun alanlarda tarım veya çiçek yetiştiriciliği yapılan bahçeler olarak tanımlanabilir. Bu amaçla kent içindeki boş arsalar ve hatta bireye ait balkon ve bahçe ile bina çatıları da kullanılabilir.

Genelde kim gönüllüyse onlar çalışmaya katılıyor, projenin amacına göre ürünler dağıtılıyor veya satılıyor.

Macchu Pichu'dan Günümüze...

Aslında kent bahçelerinin geçmişi oldukça eskiye dayanıyor. MS 11-16. yüzyılları arasında, Güney Amerika'da büyük bir imparatorluk kuran **İnkaların Macchu Pichu** şehri gelişmiş tarım sistemleriyle bu bahçelere iyi bir örnek sayılabilir. Gelişmiş sulama kanallarıyla bilinen Macchu Pichu'nun basamaklı mimarisinde su tekrar kullanılmak üzere biriktiriliyordu. Bir başka örnek Eski İran'da görülmüştü. Su, kent tarımı için gübre ve kompost amacıyla yeniden kullanılıyordu. Aslında Sanayi Devrimi'ne kadar kentler az çok sürdürülebilir, kendilerine yeterli bir yaşam tarzını korudular. Sanayi devrimine gelindiğinde, insanların yaşam tarzı oldukça değişti. Fabrikalarda çalışmak için çok sayıda insan köyden kente göç etti ve yeni koşullardan dolayı bu insanlar başta gıda temini olmak üzere pek çok sıkıntı çekti. Bu sorunların aşılması için o dönem "**Pay Bahçeleri**" (**Allotment Gardens**) diye anılan kent bahçelerinden yararlanıldı.

İleriki yıllarda ABD'de savaşların ve **Büyük Bunalım**'ın yarattığı kıtlığa çare için kent bahçeleri oluşturuldu. 1. Dünya Savaşı döneminde Avrupa'dan ABD'ye gıda ihracatı durdu, çünkü gıdanın hepsini Avrupalıların kendisi tüketiyordu. Böylece Amerikalılar yine eski çözüme başvurmak zorunda kaldı ve boş alanları ekim amaçlı kullanmaya başladılar. 1919 yılında 5 milyon arsa yiyecek yetiştirmek için kullanılıyordu ve 226 milyon kilo üretim yapılmıştı. Kent bahçelerinin kıtlığa çare olması fikri devam etti ve 2. Dünya Savaşı sırasında Kanada, Montreal'de kent bahçesi girişimleri başladı. Bugün hâlâ devam eden bu girişimle sayısı 150'yi bulan çeşitlilikte sebze ve meyve binlerce kentlinin katılımıyla üretiliyor.

Daha yakın bir tarihte ise **Küba**'da,

MS 11-16. yüzyıllar arasında, Güney Amerika'da büyük bir imparatorluk kuran İnkaların Macchu Pichu şehri gelişmiş tarım sistemleriyle kent bahçelerine iyi bir örnek sayılabilir (üstte). Aşağıda kent bahçelerine Küba, Havana'dan güzel bir örnek...

Tarımın Kadim Bilgisi Ne İşe Yarar?

Kent bahçelerinin bir diğer önemli yararı da, kendinden önceki kuşakların tarım bilgisini almamış kentli insanların bu bilgiyi yeniden öğrenmeleri ve çocuklarına aktarmaları aslında. İnsanların onbinlerce yılda oluşturduğu kadim tarım bilgi ve tecrübesini kaybetmemiz, doğayla olan ilişkimizde de ciddi bir kesinti yaratıyor. Bugün belki her şeyden çok ihtiyaç duyduğumuz ve psikolojik yapımızı da negatif yönde etkileyen doğa ile temas eksikliğine de önemli bir çare olabilir kent bahçeleri. Özellikle mahalle ve sokak kültürünün yok olmaya yüz tuttuğu günümüzde, doğa bilgisi giderek kıtlaşan çocuklar, böyle bahçelerin varlığı sayesinde doğayı yeniden içselleştirebilir, aslında o büyük bütünün bir parçası olduğunu yeniden fark edebilir...

deyim yerindeyse bir kent tarımı devrimi yaşandı. 1989'da SSCB'nin dağılmasıyla Küba yiyecek ithal edemez oldu ve ABD'nin uyguladığı petrol ambargosu sonucu şehirlere yiyecek taşınması zorlaştı. 90'lı yıllarda Küba'nın başkenti olan ve ülke nüfusunun yüzde 20'sini barındıran Havana, dünyaya büyük bir örnek oluşturacak şekilde kent tarımını geliştirdi. Gıda krizi, Havana sakinlerini balkon, bahçe ve şehirdeki diğer boş alanlara ekim yapmaya yönlendirdi. Küba Tarım Bakanlığı'nın da destek verdiği bahçelerde şu anda 25 bin çiftçi çalışıyor. Havana'da üç çeşit kent bahçesi bulunuyor: Özel bahçeler, devlete ait araştırma bahçeleri ve halk bahçeleri. Halk bahçeleri birkaç metrekareden 3 hektara kadar değişen boyutta birey veya topluluklar tarafından ekilen alanlar ve kentin yiyecek ihtiyacının neredeyse yüzde 90'ı bu bahçelerden karşılanıyor.

New York ve Beyrut

Aslında çok farklı gelişmişlik düzeyine sahip coğrafyalarda farklı kent bahçesi örnekleri bulunuyor. Sözgelimi, New York'ta organik teras bahçeciliği ciddi bir yekün oluşturuyor. 2008 yılında büyük bir endüstriyel binanın tepesinde 750 metrekarelik bir alana ekim yapıldı. Bu üretim sonucu, teras bahçeciliğinin farklı yararları anlaşıldı. Teras bahçesi yağmur sularını tutup, şehir kanalizasyonundan boşa akıp gitmesini de önüyor. Ayrıca terastaki toprak yalıtım işlevini görerek binanın enerji tüketimini azaltıyor. Bina çatılarını tarım amaçlı kullanma özellikle Beyrut gibi içinde yeşil alanı çok az kentler için de planlanıyor.

Türkiye'de kent bahçeleri uygulamasını **Yeryüzü Derneği**'nin başlattığı söylenebilir. Dernek, İstanbul'da kent bahçesi başlatmak isteyenlere çeşitli destekler sağlıyor. Toplantılar düzenleyip, bahçesi olanlarla bilgisi olanları buluşturuyorlar; yardıma

ihtiyaç duyanlara destek oluyor ve hatta ücretsiz fide bile veriyorlar. Yeryüzü Derneği aynı zamanda **Meyvehane** projesine de destek veriyor. Meyvehane gönüllüleri tarafından yürütülen proje, en başta **Mavi Kalem Derneği** ile yürütülen **Sebze Sepeti** projesiydi. Sebze Sepeti, **Balat** sakinlerinin pencere önlerinde sebze yetiştirmesini sağlamak amacıyla geliştirildi. Meyvehane projesi kapsamında da yine Balat'a bakımını çocukların üstleneceği çeşitli meyve ağaçları dikildi. Dikilen meyve ağaçlarıyla, hem çocuklarda farkındalık yaratması, hem yöre halkının kendi meyvelerini kendilerinin üretmesi konusunda bir adım atılıyor. Ayrıca proje sayesinde, sosyal ve kültürel anlamda insanların kaynaşması amaçlanıyor. Meyvehane kent bahçeciliğinin gıda üretimi değil daha çok sosyal amaçlarının ön plana çıkarıldığı bir örnek olarak kabul edilebilir.

Atıklar Gübreye, Yağmur Suyu Sulamaya...

2050 yılında dünya nüfusunun 10 milyar olacağı öngörülüyor ve bu nüfusun çoğunluğu şehirlerde yaşıyor olacak. Şehirlerin hem kendini besleyememesi hem de atık miktarını azaltması gerektiği açık. Kent bahçelerinin bu kalabalık için çok sayıda yararı olduğu söylenebilir. Kentlerde yeşillik alanların azalması, hava kalitesinin düşmesine ve ısının kent içinde hapsolmesine da sebep oluyor. Dolayısıyla kent bahçelerinin havanın temizlenmesi ve kent adası ısı etkisinin azaltılması açısından da yararları var.

Her gün çöpe giden tonlarca yemek atığı, çevrede bir kent bahçesi olduğu takdirde kompost olarak kullanılabilir. Bu bahçelerde üretilen gıdalar marketlerde satılabildiği gibi, bahçede gönüllü çalışanlara doğrudan gidebiliyor. Böylece insanlar kendi ürettiklerini yeme şansına sahip oluyorlar. Kendileri üretmeye de üreticiye ulaşmaları kolay olduğu

Yeryüzü Derneği'nin de desteklediği Meyvehane Projesi kapsamında Balat'ın çeşitli bölgelerine, bakımını çocukların üstleneceği meyve ağaçları dikildi.

için istedikleri bilgiyi alabiliyorlar. Fakir bölgelerdeki insanların sağlıklı gıdaya ulaşmaları kolaylaşıyor. Özellikle bu bölgelerdeki insanların kendilerinin üretim yapması desteklenirse sağlıklı gıdaya ulaşmanın yanı sıra iş ve uğraş edinebilecekler ve buna bağlı olarak çeşitli sosyal gelişimler yaşanabilecek. Şu anda büyük şehirde komşuluk ilişkileri azalmış durumda. İnsanlar eskisi gibi birbirine güvenmiyor, çünkü en yakınındaki insanlarla iletişimsizlikten birbirlerine yabancı haline geldiler. Bahçede ekim yapmak genelde kolektif bir çalışma ve yüz yüze ilişki gerektiriyor. Dolayısıyla aynı amaçları ve beklentileri taşıyan birçok insan bir araya gelip, tanışma ve konuşma fırsatı buluyor. Bahçe işi devam eden bir süreç olduğu için, insanlar arasında sürdürülebilir ilişkiler oluşmasına da katkı sağlıyor. Sanayi toplumunun insanlararası ticarete araçlar getirmesinin aksine paylaşımcı bir ticaret oluştuğunda araçlar kalkarak ürün de, bilgi de kişiden kişiye aktarılmaya başlıyor ve yüksek bulduğumuz fiyatlar da düşüyor. Yanımıza kâr olarak kalan ise ait olduğumuz bir topluluk ve

paylaşımında bulunduğumuz insanlar oluyor.

Kent yaşamı içerisinde zamanının çoğunu işte ve ulaşımında geçiren insanlar için doğa boş vakitlerinde, daha çok yılda birkaç kere gelen tatil zamanlarında kaçtıkları bir "sakinleşme" mekânı. Bu mekanik ilişki, ne doğanın anlaşılmasını sağlar, ne tanınmasını, ne yararlarını görebilmeyi. Üstelik yiyecekler dalından koparılıp yenmediğinden, çok sayıda aracıyla evlere ulaşan gıdaların doğadaki bağlantılarını kent insanı kavramakta, hissetmekte zorlanıyor. Bu nedenle kent bahçeleri, sadece kriz anlarında bir çözüm değil, kent insanının yakın geçmişte bıraktığı bilgisini hatırlaması, doğayla gerçek bağını hissetmesi için oldukça önemli. Bütün bunları tekrar hissetmek, kendi kişisel ve toplumsal ilişkilerini bile değiştirebilir. Kent bahçelerinin dünyadaki örneklerinin çoğunda devletin bu yöndeki girişimlere destek verdiği biliniyor. Bireysel veya topluluk bazlı girişimler tek başına başarılı olsa da, daha büyük çapta bir girişim için, devletin de kent bahçelerinin yararlarını görmesi ve destek olması şart. ○

Balık avı yasağı 15 Nisan itibariyle başladı. Yasak 31 Ağustos 2012 tarihinde sona erecek.

Türkiye'nin ilk **klonlanan** koyunu **Oyalı** öldü. Oyalı 2007 yılında İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde doğmuştu.

Türkiye'nin pek çok kentinde şiddetli lodos etkisini hissettirdi. Saatteki hızı 120 kilometreyi bulan **fırtına** İstanbul'un yanı sıra Ankara, Konya, Denizli, Eskişehir gibi birçok kentte hayatı felç etti. 3'ü Konya'daki kum fırtınası yüzünden gerçekleşen kazalarda olmak üzere, Türkiye genelinde toplam 6 kişi hayatını kaybetti. İstanbul'da 300 ev ve işyerinin çatısı uçtu, ağaçlar devrildi, sallanan Boğaziçi köprüsü bir süre trafiğe kapatıldı, Boğaz'da gemiler ve tekneler zor anlar yaşadı. THY, 40'tan fazla iç ve dış hat seferini iptal etti. Karabük'te çıkan ve şiddetli fırtınanın etkisiyle yayılan orman yangını kısmen kontrol altına alınabildi. Yangın yaklaşık 700 hektarlık alana zarar verdi.

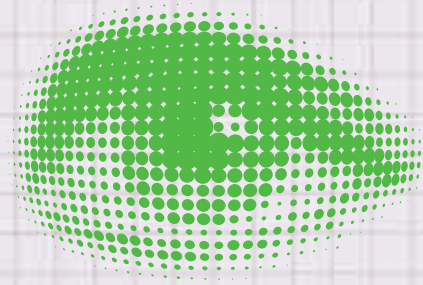
Kamuoyunda **2-B** olarak bilinen, **orman vasfını kaybetmiş arazilerin** satışını öngören tasarı, Meclis'ten geçerek yasalaştı. Yaklaşık 410 bin hektarlık 2-B arazisi, değeri üzerinden yüzde 30 indirim ile satışa çıkarıldı.

İstanbul Boğazi'na yapılacak 3. Köprü'yü de içeren **Kuzey Marmara Otoyolu Projesi** için teklifler alınmaya başlandı.

Sinop'a yapılması planlanan nükleer santrale bir ülke daha talip oldu. Nükleer santral yapımı için **Kanadalı Candu** şirketi ile Elektrik Üretim A.Ş. arasında işbirliği anlaşması imzalandı.

Current Biology adlı derginin son sayısında, büyük dinazorların yaşa-

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Gözü olmayan balıklar ve karidesler ile kısıkaçları olmayan yengeçler; Bakanlık "Ürünleri tarlada, serada denetleme" talimatı verdi; PlanetSolar dünya gezisini tamamladı...

 Gözde İVGİN

dıkları dönemde sera etkisi oluşmasına önemli katkılarda buldukları öne sürüldü. İngiltere'deki **John Moores Üniversitesi'nden David Wilkonson**'ın başkanlığında yapılan araştırmada, dinozorların 570 milyon ton metan gazı çıkardıklarının tahmin edildiği belirtildi. Araştırmada, bu miktarın bugün çiftlik hayvanları, tarım ve sanayinin ürettiği metanın atmosferik seviyesine benzer olduğu vurgulandı.

ABD'de 2010 yılında **Meksika Körfezi**'nde yaşanan çevre felake-

tinin uzun vadeli etkileri ortaya çıkıyor. ABD'de bulunan Louisiana Üniversitesi'nden Doktor Jim Cowan, **gözü olmayan balıklar ve karidesler ile kısıkaçları olmayan yengeçlerin** ortaya çıkmaya başladığını açıkladı.

Biyogüvenlik Kurulu, "yem amaçlı" kullanım için başvurusu yapılan **mısır** çeşidinden 3'ü hakkında olumlu, 6'sı hakkında olumsuz karar verdi.

Bilim insanları, **okyanus** dibinden, karbondioksitten 70 kat daha etkili sera gazı salındığını ortaya çıkardı. Kuzey Kutbu'nda yapılan araştırmalarda, eriyen buzulların arasından atmosfere metan gazı yayıldığı görüldü. **NASA için çalışan Eric Kort**, ekibiyle yaptığı çalışmalarda, her seferinde daha fazla metan miktarı salındığını keşfettiklerini ve bunun endişe verici olduğunu belirtti.

Sebze ve meyvede ilaç kalıntısı tartışmaları, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının harekete geçirdi. Bakanlık, tüm denetim elemanları ve tarım danışmanlarına **"Ürünleri tarlada, serada denetleme"** talimatı verdi. Bunun yanı sıra pazarlardan, manavlardan da ürün örneği toplanması çalışmaları ivme kazanacak.

İklim değişikliğinin insanlar, doğa, ekonomi ve siyaset üzerindeki etkilerini inceleyen gazetecilerin oluşturduğu **Climate Change** küresel hareketi, dünyada kömüre dayalı en çok enerji üreten şirketin **Apple** olduğunu açıkladı.

ABD ve Kanada'da radyo kuleleri yüzünden yılda yaklaşık yedi milyon göçmen kuş ölüyor. Amerikan PLoS ONE (Public Library of Science) dergisinde yayımlanan araştırmada, bu kuşların **Kanada** ve **ABD**'de bulunan ve bazıları yaklaşık 600 metre yüksekliğinde olan 84 bin iletişim kulesinin kurbanı

olduğu, bu kuleler ne kadar yüksekse, kuşlar için o kadar tehlikeli olduğu ortaya kondu.

Greenpeace eylemcileri, Çernobil'in 26. yıldönümünde, Akkuyu'da nükleer santral kurması planlanan **Rosatom** şirketinin binasına tırmanarak "**Akkuyu Çernobil olmasın**" pankartı açtı. Eylemciler, Rosatom'un, Çernobil'i inşa eden şirket olduğuna dikkat çekti.

Rusya, Nisan ayında sıcaklık rekoru kırdı. 130 yıllık Moskova Meteoroloji tarihindeki en sıcak günde, **Moskova'da hava sıcaklığı 28,6 dereceye** kadar çıktı.

Yine bir **Greenpeace** eylemi dikkat çekti. Bu kez paraşütlü bir eylemci, Fransa'da bir nükleer santrale iniş yaptı. Reaktörlerden birine gaz bombası bırakan eylemcinin hedefinin, santrallerdeki güvenlik boşluğunu kanıtlamak olduğu açıklandı.

"Koyverdun gittun beni Allahundan bulasun. Kimse almasun seni yine bana kalasun. Sevdiğim senun aşkın ciğerlerumi dağlar. Hiç mi düşünmedun sen sevdiğün boyle ağlar. Gelevera deresi iki dağun arası..." Tarihi Cenevizliler'e dayanan ve türkülere konu olan '**Gelevera**' artık yok. Gelevera Deresi üzerine yapılan Gökçebel Barajı nedeniyle havzada beş aydır su toplanıyor. Bahar yağışlarıyla birlikte Gelevera sular altında kaldı. Köyde 91 hane barajın yapımına karşı davacı oldu. Yerel mahkeme, davalar iki ilin sınırında kaldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek dosyayı Danıştay'a gönderdi. Davalar için henüz bir karar alınmadı.

Japonya, 42 yılın ardından ilk kez nükleer enerjisiz günler geçiriyor. Ülkede çalışır durumdaki son nükleer reaktör, bakım çalışmaları için 70 gün süreyle kapatıldı.

Denize kıyısı olmayan İsviçre'nin **PlanetSolar** isimli katamaranı, güneş enerjisiyle dünya turunu tamamlayan ilk gemi oldu. 5 kişilik mürettebatın bulunduğu PlanetSolar isimli katamaran, Fransa'nın güneyindeki Monako limanında coşkulu bir kalabalık tarafından karşılandı. PlanetSolar, 2010 yılının eylül ayında başladığı yolculuğunu 60 bin kilometre yol katederek tamamladı.

Trolcüler, dava açarak el konulan teknelerini geri almaya başladı. Gerekçe: İşlenen 'kabahat' nedeniyle mala-mülke el konulamaz. Mahkeme kararına göre yasadaki bir boşluktan dolayı tekneler iade edilme-ye başlandı.

Kamerun'da, ağaçların arasına konulan gizli kamera ile soyu tükenmekte olan bir goril türü ilk kez doğal ortamında görüntülendi. Merkezi ABD'nin New York kentinde bulunan Doğal Hayatı Koruma Derneği (WCS), dünyada sadece 250 - 300 tane kalan '**Cross River**' gorillerinin, **Kamerun'daki Kagwene** bölgesinde elde edilen görüntülerini yayınladı. İki dakikalık klipte 8 gorilin ilerleyişi ve kendilerine özgü hareketleri dikkat çekiyor.

İlisu Barajı'nın suları altında kalacak olan **Hasankeyf**'e bir darbe de Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'ndan geldi. Yüksek Kurul, yeni aldığı bir ilke kararıyla koruma bölge kurullarını by-pass etti. Yeni karara göre,

Hasankeyf ile ilgili tasarrufla bulunan Koruma Bölge Kurulu, barajın tamamlanmasını uygun bulmasa dahi, Ilisu Barajı faaliyete geçebilecek. Aynı durum **Allianoi** Antik Kenti'nin bulunduğu bölgede inşa edilen İzmir Yortanlı Barajı için de geçerli olacak.

Geçtiğimiz sene Eylül ayında Marmaris Karacasöğüt'teki Global Sailing Academy'nin **Tom ve Misha** isimli yunusların rehabilitasyonu için daha iyi şartlarda yeni bir alan tahsis etmesiyle süreç hızlandı. Rehabilitasyon ekibi, öncelikle yunusları, farklı teknikler kullanarak, gösteri merkezinde edindikleri bir alışkanlık olan "**Ölü balıkla beslenme**" sürecinden uzaklaştırmaya çalıştı. Misha ve Tom, yedi yıl süren esaret altındaki yaşamlarının ardından, bilimsel yöntemlerin yardımıyla doğada hayatta kalmalarını sağlayacak canlı balık yakalama ve avlama yetilerini yeniden kazandı. Yunusların hareketleri, uydu ve telsiz ekipmanlarıyla rehabilitasyon ekibi tarafından izleniyor.

Akdeniz Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi'nin 2007 yılında başlatılan Akdeniz göçmenleri deniz canlılarına yönelik araştırma çalışmalarında, **46 balık türünün yanı sıra 15 tür karidesin** de, Hint Okyanusu ve Kızıldeniz'den binlerce mil yol kat ederek Akdeniz'e geldiği belirlendi.

Antarktika'nın doğusunda, daha önce erime görülmeyen bir bölge tehlike altında. Bilim insanlarına göre 450 bin kilometrekarelik bir buzul alanının erimesi suların 4 milimetreye kadar yükselmesine sebep olabilir.

Kaynaklar: Yeşil Gazete, Doğan Haber Ajansı, İhlas Haber Ajansı, ntvmsnbc, AA, The Guardian, Hürriyet, Radikal, Dünya Gazetesi, Milliyet, Cihan Haber Ajansı, Zaman, Akşam

Bizim “hurda” dediğimizden onlar defter yapıyor: Happily Ever Paper. Biraz doğa sevgisi, birkaç çivi, çekiç ve elbette yaratıcı bir ruhla ahşap parçalarından eşya yapmak çok moda.

Atmayın; Biz Onlardan Defter Yapacağız!

“Defter önemsiz bir kâğıt yığını değildir. Ayrıca defter sadece üzerine yazı yazılacak bir nesne değil; hakkında düşünülecek ve yazılacak bir şeydir. Happily Ever Paper şu soruya net bir yanıt veriyor: “Yaratıcılık ince işçilikle biraraya geldiğinde, defterin tanımı da değişebilir mi?”

“Bir defter üzerine ne kadar ahkâm kesilebilir? Ne uzunlukta felsefe yapılır?” gibi sorular Happily Ever Paper’ın internet sitesinde işte bu paragrafla kendine yanıt buluyor. Happily Ever After, anlaşılabilirliği üzere bir defter markası. Markanın mimarı, bu işe çok küçük yaşlarda hobi olarak girişen **Barış Akbaş**. Markanın altında bulunan defter serilerinden en çok dikkat çeken ise hurda kâğıtlardan, yani matbaaların çöp diye ayırdığı atıklardan elde edilen “Renew All” koleksiyonu. “Atmayın, yazıktır” diyerek çöpten kurtardıkları atıkları çeşitli boylarda kesip bu serideki defterleri hazırlamışlar. Son derece şirin ve kullanışlı görünen defterlerin üzeri de “geridönüşüme teşvik” mesajları yüklü: **Rethink Future** (Geleceği Tekrar Düşün), **Rebuild Life** (Hayatı Tekrar İnşa Et) gibi...

Akbaş, markanın çevre dostu defterlerinin yapımında gözettiği çevre hassasiyeti sayesinde toplam 60 ağaç kurtardıklarını da iftiharla belirtiyor. Happily Ever After’ın hem tasarım hem fikir olarak yaratıcılığın zirvesindeki defterlerinden edinmek ya da eşe dosta hediye etmek isterseniz, istikamet, İKSV’nin tasarım dükkânı ve markanın web sayfası www.happilyeverpaper.com...

Bırakma Bu İşleri, Amatör Ahşap İşleri

Vakit geleneksele dönme, doğayla bütünleşme vakti. Artık doğaya zarar verme pahasına süslenerek püslenerek hazırlanan obje ve eşyalara yüz vermiyor; herhangi bir ürünü tüketirken nasıl üretildiği, ne kadar enerji tüketeceği gibi detaylara da ziyadesiyle önem atfediyoruz. Yani, bilinçleniyoruz. Hatta bu bilinç, yaratıcılık ve el maharetiyle birleşince bazen öyle boyutlara ulaşıyor ki, eski bir sandıktan veya kullanılmayan kasalardan bir tek hokus pokusla şahane eşyalar vücuda getirebiliyor. Özellikle atıl durumdaki kasa ve sandıklardan, kullanışlı eşyalar yapmak son dönemin en yaygın geridönüştürme eğilimlerinden biri. Dünyanın her köşesinde **marifetli çevreciler** üşenmiyor; birkaç çivi ve çekiç darbesiyle birbirinden işlevsel eşyalar yaratıyorlar. İşin eğlencesi ve yaratım süreci sonucunda alınan eşsiz haz da cabası. Özellikle “eskitemiş” görünümlü mobilyaların pek revaçta olduğu ve uğruna büyük meblağlar ödendiği günümüzde hem cebimiz hem dünyamız için iyi bir alternatif değil mi sizce de? Hadi o zaman; bileğe kuvvet, doğaya bereket!

EKOIQ KİTAPLIĞI'NIN 7. KİTABI

HAVA, SU VE TOPRAK İÇİN

100 Yeşil Adım

TEMEL KARATAŞ

Kendinize "Gezegen için, gelecek için ve aslında bugün için ne yapabilirim?" diye soruyor musunuz?

Bu yeşil rehber günlük faaliyetlerinizi yürütürken hem evinizde hem de işyerinizde doğayı korumak amacıyla pek çok şey yapabileceğinizi kanıtıyor.

tel: +90 216 412 72 13
Fax: +90 216 521 10 64
www.ekoIQ.com
kitap@ekoIQ.com

Alemdağ Caddesi, Yanyol Sokak,
No.5, SBK İş Merkezi, B Blok, Kat.3
Kısıklı - Üsküdar 34692
İSTANBUL

EKOIQ
KİTAPLIĞI

Ağaçları Kucaklayan Kadının Hikâyesi İyilerin Yanında: Vandana Shiva

Yazar: Vandana Shiva

Çeviri: Çağrı Ekiz, Sinek Sekiz, 2012

Vandana Shiva aslında bir kuantum fizikçisi. Uzun yıllardır hayatını adadığı diğer bir mesai ise ekoloji ile feminist hareketi ortak paydada buluşturmak. Bu yüzden bir orman bekçisinin kızı olan Vandana Shiva, atalarının tohumlarını korumak için köy köy, kasaba kasaba dolaştı. İşte Sinek Sekiz tarafından basılmış olan *İyilerin Yanında* kitabı Himalaya'nın eteklerinde küçük bir köyde başlayan bir yaşam serüvenini anlatıyor bizlere. İyilerin yanında yer alabilmek için her şeyi bir kenara bırakıp kendi topraklarına dönen, yeni dünya düzeninde

mağdur edilmiş çiftçilerin yanında yer alan bir kadının hikayesi bize anlatılan.

Ağaçları kucaklayan kadın, şimdi de kendi öyküsünü paylaşıyor bizlerle...

Büyümenin Sınırları'ndan Mutluluk Ekonomisine Yeşil Ekonomi

Editörler: Ahmet Atıl Aşıcı – Ümit Şahin

Önsöz: Yüksel Selek

Yayınevi: Yeni İnsan, 2012

İlk işaret fişeği 1970'lerin başında atıldı. O yıllarda yayınlanan "Büyümenin Sınırları" başlıklı rapor şu basit soruya cevap arıyordu: Büyümeye dayalı kalkınma daha ne kadar sürdürülebilir?

Büyümenin Sınırları başlıklı rapor 40 yıl önceden gelen bir kehanetti aslında. O zamanlar şüpheyle bakılan çıkarımlar şimdi çok daha ciddi tartışılıyor. Bugün her insan gelişmiş Batı ülkeleri kadar tüketirse, üç dünyaya daha ihtiyacımız olacağı söyleniyor. Birinci dünya ülkelerinin küçülmesi gerektiğini savunanlar bile var. Sorular çok: Yeşil ekonomi bir çıkış yolu mu? Yoksa yeni bir ütopya mı? Yoksa olan biten bir yeşil badanalamadın mı ibaret? İhtiyaçlarımızın ne kadarı gerçek? Mutluluk ekonomisi mümkün mü?

Elinizdeki derleme bu soruların cevaplarını ararken Türkiye'de alanında yayımlanan ilk kitaplardan biri olma özelliğini taşıyor. Kitap teoriyi, somut politika önerileriyle birleştiriyor.

İTÜ'de öğretim üyesi olan iktisatçı **Ahmet Atıl Aşıcı**'nın ve yeşil düşünce alanında önde gelen düşünürlerden biri sayılan Fransız iktisatçı **Alain Lipietz**'in yazıları yeşil ekonomi ve yeşil yeni düzenin teorik ve tarihsel arka planını ele alıyor. Avrupa Yeşilleri'nin yeşil ekonomi üzerine hazırladığı yazılar ise somut, uygulanabilir ve reformcu politik önerilerin içerdiği olanakları gösteriyor.

Bir Çevre Aktivisti'nden Sürdürülebilirlik Manifestosu Sürdürülebilirlik Stratejisi

Yazar: Adam Werbach

Yayınevi: Harvard Business Press, 2009

Toplu tenkisatlar, batan şirketler kaynak kıtlığı ve bütün bu zincirleme sorunlar karşısında çöken ekonomiler... Adam Werbach uyarıyor: Eğer bir şeyler yapılmazsa her şey daha da kötüye gidecek. Bu yüzden liderler sadece kısa dönem kârlarını düşünmekteki ısrarlarından vazgeçip uzun vadeli sürdürülebilirlik hedefleri belirlemeli. 1973 doğumlu bir yazarın bu cümleleri ilk başta çok dikkat çekemeyebilir ama bu noktada Adam Werbach'ın

ABD'deki en büyük öğrenci çevre örgütlerinden **Sierra Club**'ın kurucusu olduğunu hatırlamak faydalı olabilir. Werbach'ın aynı zamanda **Frito Lay**, **Procter&Gamble** ve **Columbia Records** gibi dev zincirlere yeşil ekonomi konusunda danışmanlık yaptığını dikkate aldığımızda, Ray Anderson, Amory Lovins, Bill McKibben gibi guruların da

ilgisine mazhar olan bu kitap büyük bir önem kazanıyor.

Sanayi kazanıyor, Doğa kazanıyor!

Endüstriyel atıkları
temiz enerji olarak
geri kazanıyoruz.

Sanayimizin gelişimine katkıda bulunduğu 50 yılı aşkın süredir "çevrenin korunması"nı temel değer kabul eden MESS'in bir kuruluşu olan MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji A.Ş., sürdürülebilir büyüme ve temiz bir çevre için çalışıyor.

MSG
Entegre Geri
Kazanım ve
Enerji

MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji San. ve Tic. A.Ş.
MERKEZ: Büyükdere Cad. Maya Akar Center No:100-102 Kat:16 D:60 Esentepe - Şişli
34394 İSTANBUL Tel: +90 (212) 356 60 00 Faks: +90 (212) 212 58 00
MSG TRAKYA ARA DEPO TESİSİ: Hacıomerit Bataklere Mevkii, Yalınca - Çorlu
TEKİRDAĞ Tel: +90 (282) 674 55 44 Faks: +90 (282) 674 55 47
www.msgenerji.com • info@msgenerji.com

Şekerbank

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda Türkiye'yi temsil etmek üzere seçilen en iyi uygulamalardan biri EKOkredi oldu. EKOkredi ile bugüne kadar 1,8 milyon ton CO₂ salınımı engellendi, 25'l aşkın konut yalıtıldı, 57 milyon m³ doğalgaz tasarrufu sağlandı. Bu sayede 50 milyon TL'ye yakın tasarruf elde edildi.

Şekerbank, T.C. Kalkınma Bakanlığı önderliğinde ülkemizi bu önemli platformda temsil edecek EKOkredi ile doğayı ve emeği korumaya devam ediyor...